

- การทำงานบนเว็บไซต์ด้วย การฝึกปฏิบัติงานชุมชนการบันทึกเสียง
สำหรับนักศึกษาเตรียมปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สมชาย สุวพันธ์..... ๘๘
- การศึกษามหาวิทยาลัยการเมืองไม่เป็นการลดมาตรฐานของบัณฑิตของ
แบบทดสอบ เป็นมิตรใจ (เป็นมิตรใจ นิสิตศึกษา เพื่อระบบผลิต บัณฑิตของ)
ในสมัย
จุฬารัตน์..... ๙๔
- ความต้องการสำหรับระบบงานการขยายตัวของวิทยุกระจายเสียงสำหรับนักเรียน
ในกรุงเทพมหานคร
สมชาย สุวพันธ์..... ๙๘

Ramkhamhaeng Research Journal of Humanities and Social Sciences Vol. 19 No. 1 January - June 2010

ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2010 Vol. 19 No.1 January - June 2010

Ramkhamhaeng University

- การศึกษากลไกและบทบาทในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้
กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
ฉวีพร สุวพันธ์..... 1
- ผลการวิจัยในการใช้อุปกรณ์การทดสอบทางวัฒนธรรมของ
นักไทยเป็นประเทศเอเซียใต้ ๕
ฉวีพร สุวพันธ์, สวีพร สุวพันธ์, อรุณพร สุวพันธ์ และสมชาย สุวพันธ์..... 14
- ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
ประสิทธิ์ภาพการสอนของครู ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุราษฎร์ธานี เขต 1
ศุภรัตน์ สุวพันธ์..... 21
- บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการศึกษาในสังคมผู้สูงอายุและการเชื่อมโยง
ในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน
ฉวีพร สุวพันธ์..... 30
- การศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้านการนำเสนอของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ศุภรัตน์ สุวพันธ์..... 39

สถาบันวิจัยและพัฒนา
อาคารสุโขทัย ชั้น 12 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240
โทรศัพท์ 0-2310-8119 โทรสาร 0-2310-8890

๓๓ 19133

วารสารวิจัยรามคำแหง
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

<http://www.rku.ac.th>

วารสารวิจัยรามคำแหง

ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ผู้จัดพิมพ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่ปรึกษาบรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒิศักดิ์ ลามเจริญทรัพย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชวล ทองประยูร
รองศาสตราจารย์ ดร.มณี อัครวานนท์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและประกันคุณภาพ
อดีตผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรชัย วงศ์วาสนา

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

สาขาวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี

ศาสตราจารย์ ดร.สนิท อักษรแก้ว
ศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ สืบคำ
ศาสตราจารย์ ดร.กฤษณะ สาคริก
ศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ สุขสำราญ
ศาสตราจารย์ ดร.งามผ่อง คงคาทิพย์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ สุนิธิประเสริฐ
รองศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ มีเวที
รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยณรงค์ คันทพนิต
รองศาสตราจารย์ ดร.มาลี ณ นคร
รองศาสตราจารย์ ดร.เจริญ นิตธรรมยง
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณมา ตั้งเจริญชัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สมนึก บุญเกิด
รองศาสตราจารย์ ดร.ไทยถาวร เลิศวิทยาประสิทธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรมศักดิ์ ยี่มีน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมล จันท์แจ่ม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ไรจนกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิติกานต์ กร้ามาตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณนที คงสง
ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง
ศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช
รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์กานต์ พันธุลาภ
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ สีขณวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ
รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา
รองศาสตราจารย์ ดร.พรสุข หุ่นรินทร์
รองศาสตราจารย์ บุปผา บุญทิพย์
รองศาสตราจารย์ อนุกุล พลศิริ
รองศาสตราจารย์ เอมอร ดิสปัญญา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บงกชรัตน์ เตชะไตรศักดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. رأจวน เบญจศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนวีรธรณ ภู่อารีย์
อาจารย์ ดร.กรวิภา สรรพกิจจานง
อาจารย์ ดร.สยมพร โยธาสุมุท

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สถาบันคลังสมองแห่งชาติ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สาขามนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์

วารสารวิจัยรามคำแหง

ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ฝ่ายจัดทำ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรชัย วงศ์वासนา อาจารย์ ยິงยง เมฆลอย นางสาวสายพิณ ริดมัต นางลักขิกา ขจัดภัย นางสาวฐนิตฐา ยิบพิกุล นางญนันทพร กลั่นเจริญ นายอำนาจ สิงห์ตาลง นางสาวแพรวพีไล เจริญสิทธิ์ก่องคำ นางบุปผา เอี่ยมจรูญ	ประธานฝ่ายจัดทำ กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการและเหรัญญิก กรรมการและเลขานุการ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

วารสารวิจัยรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รับพิจารณาและตีพิมพ์บทความวิจัยสาขาวิชาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กำหนดเผยแพร่ ออก 2 ฉบับต่อปี ตั้งแต่เดือนมกราคม – เดือนมิถุนายน, เดือนกรกฎาคม – เดือนธันวาคม

การเผยแพร่ มอบให้ห้องสมุดหน่วยงานรัฐบาล สถาบันการศึกษาในประเทศ

ข้อมูลการติดต่อ ฝ่ายจัดทำ
กองบรรณาธิการวารสารวิจัยรามคำแหง
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อาคารสุโขทัย ชั้น 12 ห้วยหมาก บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
โทร. 02-310-8696
Email: ruresearch@ru.ac.th

พิมพ์ที่ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

- บทความทุกบทความได้รับการตรวจสอบถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review)
- มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกประจำกองบรรณาธิการมากกว่าร้อยละ 50
- มีบทความจากนักวิชาการภายนอกลงตีพิมพ์ไม่น้อยกว่า 25% ทุกฉบับ
- ข้อความและบทความในวารสารวิจัยรามคำแหงเป็นแนวคิดของผู้เขียน การตีพิมพ์บทความซ้ำเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของคณะผู้จัดทำ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการและมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ควรอ้างอิงแสดงที่มา

วารสารวิจัยรามคำแหง

ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยรามคำแหง ฉบับนี้ เป็นวารสารวิจัยของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา ซึ่งได้ก้าวเข้าสู่ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2559 ซึ่งผ่านการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI (รอบที่ 3) ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ 2

สถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันเข้าสู่ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน อันเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของสังคมไทย ทุกภาคส่วนของสังคมกำลังเข้ามามีบทบาทในการนำเสนอปรัชญา แนวคิด วิธีการในการขับเคลื่อนกระบวนการทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศให้เดินต่อไปตามครรลอง อยู่บนวิถีแห่งความหลากหลาย และความแตกต่างกันทางความคิด ความขัดแย้งทางการเมืองและสถานการณ์ที่เลวร้ายต่าง ๆ จวนเวียนกลับมาเกิดขึ้นใหม่ตามกงล้อประวัติศาสตร์อีกหรือไม่ นั่นขึ้นอยู่กับความมากน้อยของสำนึกรับผิดชอบต่อแผ่นดินถิ่นเกิดของคนไทยหรือผู้ที่อาศัยแผ่นดินไทยทุกคน รวมถึงทางภาคส่วนของนักวิชาการที่มีบทบาทสำคัญในการเสนอแนะแนวทางที่ถูกต้อง ผ่านทางการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ อันเป็นแหล่งความรู้พื้นฐานในการตัดสินใจอยู่บนฐานทางความคิดทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ **แนวและทิศทางการวิจัยของชาติกำลังมุ่งสู่การนำองค์ความรู้ที่มีสะสมมาจากอดีตมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ นำผลการวิจัยจาก "หิ้งสู่ห้าง" ขับเคลื่อนประเทศไทยโดยการใช้งานวิจัยให้สามารถต่อยอดในเชิงพาณิชย์ อันเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ที่ดีกว่าเดิมทั้งแนวคิดทางสังคมและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี**

กองบรรณาธิการและฝ่ายจัดทำขอขอบพระคุณ ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กับความพยายามในการรักษามาตรฐานวารสารในประเทศไทยให้คงอยู่ในระดับนานาชาติ อันเป็นความก้าวหน้าทางวิชาการที่สำคัญของประเทศไทย และขอขอบคุณนักวิชาการ นักวิจัย ที่ให้เกียรติ ให้ความสนใจและนำบทความอันทรงคุณค่าของท่าน มาตีพิมพ์ในวารสารวิจัยรามคำแหง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความไว้วางใจเช่นนี้ตลอดไป

ขอขอบพระคุณ
บรรณาธิการ

การศึกษากลไกและมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

A Study on the Mechanisms and Measurements for Children's Rights Promotion and Protection under the Framework of ASEAN Socio-Cultural Community

ศศิวิมล สุวรรฤทธิ์¹

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลไกและมาตรการของการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย ภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ศึกษาผลกระทบที่เป็นไปได้ของประชาคมอาเซียน ที่มีต่อการคุ้มครองสิทธิเด็ก เสนอแนะเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และบุคคลผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจากทางภาครัฐ และภาคเอกชน จำนวน 14 คน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนของกลไกทางด้านกฎหมาย หน่วยงานภาครัฐได้มีการจัดเตรียมไว้แล้ว ดังนี้ 1) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ ได้มีคณะทำงานเพื่อจัดรายงานตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาฯ เรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็กและสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก เรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ และเรื่องคุณลักษณะเด็กและเยาวชนไทยที่พึงประสงค์ 2) กระทรวงยุติธรรม ได้แก่ การดำเนินโครงการว่าด้วยการมีชีวิตรอดของเด็ก พัฒนาการและปกป้องเด็กโดยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และกฎหมายของทุกประเทศที่กำหนดให้มีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ต่างจากผู้ใหญ่ โดยได้แบ่งตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม 3) กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ การจัดทำระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน ในสถานศึกษา พ.ศ.2548 และในส่วนของกลไกทางด้านสถาบันมีการกำหนดกลไกทั้งในระดับชาติทั้งภายในประเทศไทย ภายในประเทศอาเซียน การกำหนด และการผสมผสานการทำงาน ทั้งในระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น หน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วม และในส่วนของมาตรการ หน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบด้านความยุติธรรมและสิทธิของเด็ก ได้มีการจัดทำมาตรการการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนในเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กไว้เป็นอย่างดีแล้ว ยกเว้นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งยังไม่ได้มีการกำหนดกลไกและมาตรการในด้านนี้ไว้โดยเฉพาะ แต่มีการจัดทำสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จัดทำแผนพิทักษ์เด็ก สตรี ครอบครัว และป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ (พตส.ตร.551) มาใช้ในการปกป้องคุ้มครองเด็ก และควรเพิ่มเติมในส่วนของการส่งเสริม ให้ผู้ที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบเกิดความรับรู้ความเข้าใจในแผนงานที่ตนรับผิดชอบ ผลกระทบจากการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เด็กไทยเสียเปรียบทางด้านภาษา เพราะไม่เห็นความสำคัญในการใช้ภาษาอังกฤษและขาดทักษะการนำไปใช้ การแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าในประเทศอื่น ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายข้ามชาติ อาชญากรรมข้ามชาติ การสื่อสารอย่างไร้พรมแดน ส่งผลให้เด็กตกเป็นเหยื่อของผู้ที่แสวงหาผลประโยชน์จากเด็ก เด็กถูกละเมิดสิทธิจากสถานการณ์การชุมนุมทางการเมือง ทั้งทางร่างกายและ

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการบริหารการพัฒนาสังคม คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

จิตใจ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา 1) ควรส่งเสริมบทบาทภาคีเครือข่ายในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดมาตรการแก้ไขปัญหา 2) ปรับปรุงการปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดอย่างเหมาะสม 3) ส่งเสริมให้ภาครัฐ มีการประสานงานทางด้านกฎหมายกับประเทศในกลุ่มอาเซียน 4) ภาครัฐ ควรสนับสนุนงบประมาณที่เหมาะสมในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ 5) ด้านการศึกษา ควรให้ภาคีเครือข่าย ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ เข้ามาจัดหลักสูตรการศึกษาร่วมกัน 6) ส่งเสริมให้ผู้ปกครองพัฒนาความรู้ ปรับทัศนคติในการเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม 7) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน สิทธิเด็ก การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก

ABSTRACT

The purpose of this study is to appraise the level of governance and promotion for children rights in Thailand under the provision of ASCC. This paper explored the impact of the establishment of ASEAN on children's Rights Promotion and Protection. Moreover, the recommendations were made on the enhancements of the programme under ASEAN. Key data were gathered from various trustworthy sources, for example, the subject matter experts and relevant government personnel (14 participants) in both verbal interview format and credible documentation. The applied research methodology is predominantly Qualitative Analysis. This study found that from the legal and control perspectives, all relevant government bodies have put in place sufficient measures for the programme and they are ready to enter into ASCC except The Royal Thai Police. An ongoing promotion programme is needed to educate public personnel on the importance of their role and responsibility. Thai children are at a disadvantage on their ability and willingness to communicate in other languages for job prospects outside the border of Thailand and most importantly this can be a problem as children can be exploited to cross-border crimes. Lastly, children are physical, mentally and emotionally abused from adult-related issues including national politics. The followings are recommendations to consider 1) Ongoing support programmes targeting private and public bodies to create synergy and to resolve issues 2) Improve how children that offence are being treated 3) The collaboration among the relevant government bodies in ASEAN 4) A budget should be available for promotion to drive awareness 5) Encouraging more research on the topic at the international and national levels 6) Educational programmes for adults to improve and change the way the raise children, and 7) Continuous efforts to review the success and failure of the programme.

Keywords : ASEAN Socio-Cultural Community, Children's rights, Promotion and Protection for Children's rights

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้เข้าร่วมในการก่อตั้ง “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” (The Association of Southeast Asian Nations: ASEAN) หรือ ที่รู้จักในนาม “อาเซียน” ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสมาคมความร่วมมือในระดับภูมิภาคของประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เพื่อความร่วมมือในเรื่องการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคม การพัฒนาวัฒนธรรมในภูมิภาค และการส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพในภูมิภาค โดยการเคารพหลักความยุติธรรมและหลักนิติธรรมในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคตลอดจนยึดมั่นในหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ โดยการสนับสนุนให้อาเซียนรวมตัวกันเป็นประชาคมเดียวและความร่วมมือรอบด้าน ประกอบด้วย ความร่วมมือทางการเมืองและความมั่นคง ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือทางสังคมและวัฒนธรรม ในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนจึงได้เห็นชอบที่จะให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ.2558 เนื่องจากเห็นว่าสถานการณ์โลกปัจจุบันมีความเป็นพลวัตหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น และได้จัดให้มีการลงนามในปฏิญญาเซบูซึ่งเป็นหลักการร่าง “กฎบัตรอาเซียน” (ASEAN Charter) ที่จะทำหน้าที่เป็น “ธรรมนูญ” การบริหารปกครองกลุ่มประเทศอาเซียน (ที่มั่นกวีวิชาการอาเซียน, 2555) สำหรับเสาหลักด้านสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ตามที่ปรากฏในแผนงานการตั้งประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน ค.ศ.2009-2015 ได้กำหนดคุณลักษณะของเสาหลัก ASCC ว่าประกอบด้วย 6 เรื่องสำคัญ โดยมีเป้าหมาย คือ ต้องมีวัฒนธรรมที่ยืดหยุ่น ยึดมั่นในหลักการ มีความร่วมมือ มีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อส่งเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคม เคารพในเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ความเท่าเทียมทางเพศ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม ในแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน กล่าวว่อาเซียนมีพันธกรณีในการส่งเสริมความยุติธรรม ปกป้องผลประโยชน์ สิทธิ

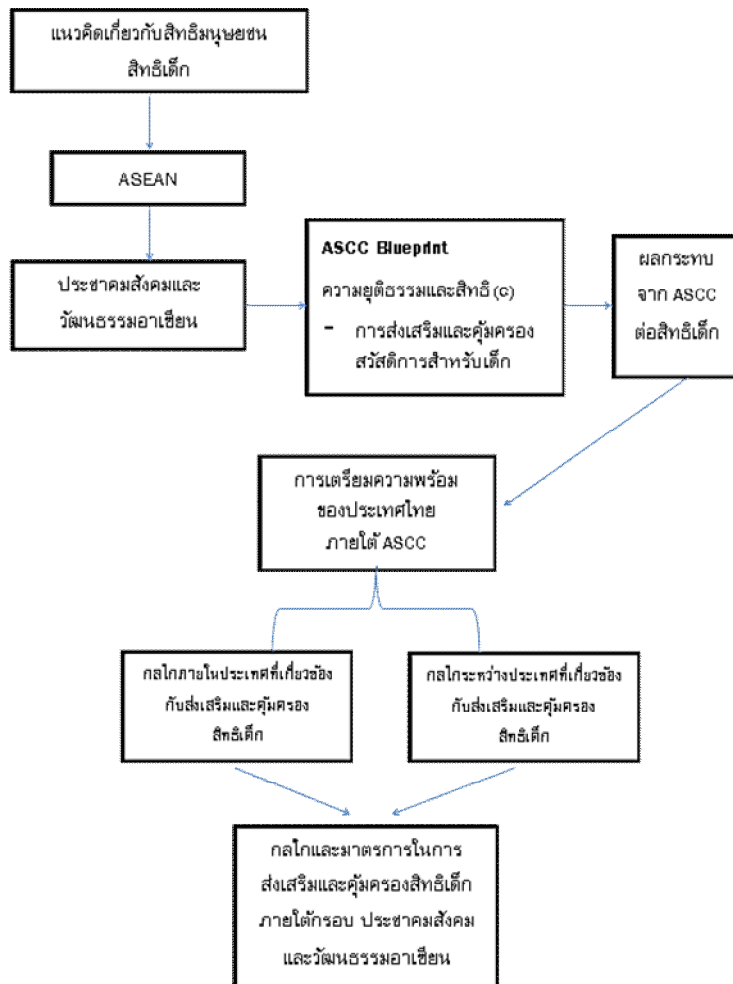
รวมทั้งส่งเสริมโอกาสอย่างเท่าเทียม และยกระดับคุณภาพชีวิตมาตรฐานการดำรงชีพสำหรับสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ (วิทย์, 2554)

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน ได้รายงานสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ในปี พ.ศ.2553 ด้วยการรวบรวมข้อมูลเด็กด้อยโอกาส และเด็กนอกระบบการศึกษา สามารถจำแนกได้เป็น 14 กลุ่ม โดยพบว่า มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 5 ล้านคน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่ต้องการความคุ้มครองเป็นพิเศษ (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ, 2556) จากรายงานสถานการณ์แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในประเทศในปัญหาเรื่องเด็ก ว่าเป็นเรื่องที่นำกังวลมากขึ้นเรื่อยๆ ในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ภาครัฐเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญจะต้องดำเนินการในการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันที่ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ให้มีปริมาณลดลงให้ได้ เพราะเมื่อมีการเปิดเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 จะมีเด็กเดินทางเข้ามาในประเทศอีกเป็นจำนวนมากซึ่งหากประเทศเราสามารถจัดการกับปัญหาภายในประเทศสำเร็จ และมีการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับสถานการณ์ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้แล้วเมื่อมีปัญหารูปแบบใหม่ๆ ที่จะตามมาภายหลังจากการเปิดเป็นประชาคมอาเซียนเกิดขึ้น ก็จะมีแนวทางในการขจัดปัญหา และสามารถผสมผสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา กับประเทศอื่นภายในกลุ่มอาเซียนได้ต่อไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับกลไกและมาตรการขององค์กรภาครัฐภายในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ว่าได้มีการวางแผนการเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก จากการเข้าสู่การเปิดเป็นประชาคมอาเซียน และนำผลที่ได้จากการศึกษามาเสนอแนะแนวทางนโยบาย เพื่อการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง สิ่งที่รัฐบาลได้ดำเนินการอยู่ให้มีคุณภาพและตรงกับความต้องการให้มากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีบทบาทโดยตรงต่อการรับผิดชอบแผนประชาคมสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 14 คน ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ รวม 11 คน ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 3 คน กระทรวงยุติธรรม 3 คน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 3 คน และกระทรวงศึกษาธิการ 2 คน หน่วยงานภาคเอกชน รวม 3 คน ได้แก่ มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก ทีมงานองค์กรสหประชาชาติประจำประเทศไทย

ตามกรอบแนวคิดในการศึกษา (ดูภาพที่ 1) เพื่อให้ได้ข้อมูลในรายละเอียดกับผู้ที่ให้ข้อมูลประเด็นคำถามได้ กำหนดตามขอบเขตเนื้อหาการศึกษา ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกัน ครอบคลุมและเพียงพอที่จะตอบวัตถุประสงค์แต่ละข้อโดยใช้หลักของการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลหตุยภูมิจากเอกสาร และข้อมูลปฐมภูมิจากการจัดเก็บภาคสนามทำการวิเคราะห์หาข้อสรุปด้วยการนำข้อมูลมาจัดให้เป็นหมวดหมู่แยกแยะตามองค์ประกอบต่างๆ หาความหมายและหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงในแต่ละประเด็นและความสัมพันธ์กับบริบทที่ศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียงเชิงบรรยาย

ภาพที่ 1 แนวคิดในการศึกษากลไกและมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ประเด็นที่หนึ่ง การศึกษาทั่วโลกและมาตรการของการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทยภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 โดยการภาคยานุวัติสารเข้าเป็นภาคีและนำเข้ามาใช้ภายในประเทศ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับแนวคิดความเป็นสากลเข้ามาปรับเปลี่ยน และพัฒนากฎหมาย วิถีคิด กรอบแนวทางในการดำเนินงานด้านเด็ก ตามกรอบอนุสัญญาฯ แล้ว โดยอนุสัญญาฯ มีเนื้อหาสาระที่สำคัญคือ หลักการไม่เลือกปฏิบัติต่อเด็ก และการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ โดยไม่จำกัดถึงเชื้อชาติ อายุ เพศ ศาสนา ความคิดทางการเมืองหรือความแตกต่างบางประการของเด็ก

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมปัจจุบันทั้งภายในและกระแสสากลทำให้เด็กและเยาวชนที่เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การปกครองต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ อันเป็นอุปสรรคและเป็นอันตรายต่อการดำเนินชีวิต ส่วนปัญหาที่มีอยู่แล้วก็มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรง และมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก เป็นหัวข้อหนึ่งที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของกรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ด้านความยุติธรรมและสิทธิ ประเทศไทย ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2553 ได้มีการจัดทำตารางการดำเนินมาตรการภายใต้แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ของหน่วยงานราชการที่ดูแลด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยกำหนดให้กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการในด้านความยุติธรรมและสิทธิ

กฎบัตรอาเซียน ข้อ 14 ระบุให้มีการจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์หลักของกฎบัตรในเรื่องการส่งเสริมคุ้มครองและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน จึงได้มีการจัดตั้ง กลไกพิเศษด้านสิทธิมนุษยชน ขึ้น ประกอบด้วยผู้แทนประเทศละ

1 คน และภายใต้แผนการจัดตั้ง ASCC ในเป้าหมายความยุติธรรมและสิทธิ ระบุให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการอาเซียนด้านการคุ้มครองสิทธิสตรี และสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the right of Women of Children: ACWC) ผู้แทนจากประเทศไทยด้านสิทธิเด็ก พ.ศ. 2557 ได้แก่ นางสาวสุริจตุกุล มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามตราสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก กำหนดนโยบายแผนงาน และยุทธศาสตร์เชิงนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กที่เอื้อประโยชน์ต่อการสร้างประชาคมอาเซียน ส่งเสริมให้สาธารณชนมีความตระหนักและมีความรู้ เกี่ยวกับสิทธิเด็ก พร้อมทั้งเป็นปากเสียงแทนช่วยเหลือ (เมื่อได้รับการร้องขอ) ในการเตรียมรายงานอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women: CEDAW) 2) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) และการดำเนินงานตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ และกระตุ้นให้ประเทศสมาชิกประมวลงานด้านกฎหมาย กฎระเบียบ นโยบาย และการปฏิบัติเพื่อเด็ก

หน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องและความรับผิดชอบ เรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กมีอยู่หลายหน่วยงาน ซึ่งในแต่ละหน่วยงานต่างก็มีอำนาจหน้าที่พันธกิจ ที่แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อมีการประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศทำให้ มีประเด็นยุทธศาสตร์ออกมามากมาย หน่วยงานใดที่มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมในยุทธศาสตร์ใด ก็มีหน้าที่ที่จะต้องนำไปปฏิบัติ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ จึงได้ทำการเลือกเก็บข้อมูล หน่วยงานภาครัฐจำนวน 4 หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความรับผิดชอบในเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก ได้แก่ 1) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (1) สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ 2) กระทรวงยุติธรรม (1) กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก (2) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ 3) กระทรวงศึกษาธิการ (1) ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงาน

คณะกรรมการชั้นพื้นฐาน และ 4) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (1) ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก สตรี ครอบครัว และป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งทุกหน่วยงานได้มีการจัดทำแผนงาน สำหรับเด็ก เพื่อการนำไปใช้ปฏิบัติภายในหน่วยงานของตนขึ้นแล้ว ส่วนแผนงานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียนในเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เป็นหน่วยประสานงานหลักที่ได้รับมอบหมาย ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 12 ตุลาคม 2553 ให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ เสพประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ด้านความยุติธรรมและสิทธิร่วมกับ กระทรวงยุติธรรมที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้เป็นเจ้าภาพหลัก ในการจัดทำข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นธรรม มีเสถียรภาพ และคาดหมายได้สร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศ รวมทั้ง การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม ความยุติธรรม และสิทธิ และกระทรวงศึกษาธิการที่มีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาภายในประเทศให้กับเด็ก ได้มีการจัดทำ และได้มีการนำแผนไปปฏิบัติแล้ว แต่ในส่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังไม่มีมีการทำแผนงานในเรื่องนี้ขึ้นมา โดยเฉพาะ แต่ได้มีการจัดทำแผนพิทักษ์ เด็ก สตรี ครอบครัว และป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พตส.ตร.551) เป็นแผนปฏิบัติการที่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ และหน่วยงานภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องนำไปปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อการลด และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ประเด็นที่สองผลกระทบที่เป็นไปได้ของประชาคมอาเซียน ที่มีต่อการคุ้มครองสิทธิเด็กภายในประเทศไทย เมื่อมีการเปิดเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 ซึ่งเป็นการก้าวเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับโลกซึ่งจะต้องอาศัยความพร้อมของทรัพยากรบุคคลที่เป็นปัจจัยสำคัญในการนำประเทศไปสู่ความสำเร็จ แต่ข้อเสียเปรียบของคนไทยในการแข่งขันกับประเทศอื่นที่มีอยู่ในเรื่องของ การที่คนไทยขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ขาดจิตสำนึกต่อสังคมส่วนรวม ไม่มีการวางแผนการใช้ชีวิตและการทำงาน ขาดทักษะการทำงานเป็นทีม และที่สำคัญ

คนไทยขาดความสามารถในการใช้ภาษาอื่นที่นอกจากภาษาของตน จากผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทยต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก มีด้วยกันหลายประการ ดังนี้

1) การศึกษา การสื่อสารด้วยภาษาที่สามารถใช้ได้ในประเทศ ภาษาอังกฤษ/ภาษาอาเซียน ปัญหาที่เด็กไทยไม่เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาเพื่อนบ้าน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อโอกาสในการทำงาน เนื่องจาก ประเทศเพื่อนบ้านมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี และยังสามารถพูดภาษาของประเทศตนได้อีก จึงได้เปรียบในการเข้ามาทำงานภายในประเทศมากกว่าเด็กไทย ส่งผลกระทบให้เกิดภาวะการว่างงาน ในปัจจุบันระบบการศึกษาไทยไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนภาครัฐหรือภาคเอกชน ได้ว่าจ้างครูชาวต่างชาติเข้ามาทำการสอนภาษาอังกฤษให้กับเด็กมากขึ้นเพื่อให้เด็กได้ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน กับเจ้าของภาษา และในระดับมหาวิทยาลัยก็ได้มีการจัดหลักสูตรการศึกษาภาษาประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเด็กที่มีความสนใจในภาษาประเทศเพื่อนบ้านมีโอกาสได้รับการศึกษา อีกทั้งยังมีการสอบวัดมาตรฐานระดับความสามารถทางการใช้ภาษาของเด็กด้วย

รู้เขารู้เรา ปรับความเข้าใจ ปรับทัศนคติ เพื่อลดข้อขัดแย้ง ความพร้อมของเด็กไทยเพื่อรองรับอาเซียนของประเทศไทยนั้นยังมีน้อย เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ในเรื่องการศึกษาประวัติศาสตร์ สถานการณ์ภายในประเทศ และของประเทศเพื่อนบ้าน ที่ยังรู้จักเขาไม่ดีพอ เนื่องมาจากการที่คนไทยมีความภูมิใจในชาติของตนว่าไม่เคยตกเป็นอาณานิคมของชาติอื่น ส่วนประเทศเพื่อนบ้านต่างตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกกันหมด อีกทั้งคนไทยเห็นว่ามีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานรับจ้างในประเทศไทย จึงทำให้คนไทยเกิดความคิดดูถูกประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของคนไทย ยังใช้วิธีสอนให้เด็กท่องจำ แทนที่จะสอนให้เด็กได้วิเคราะห์เหตุการณ์ในอดีตในหลากหลายแง่มุมอย่างเป็นเหตุเป็นผล การที่คนไทยมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน ดูถูกประเทศเพื่อนบ้าน เป็นการปิดโอกาสทางความคิดของ

เด็ก เด็กควรที่จะได้เรียนรู้เรื่องราวความเป็นไปของประเทศเพื่อนบ้านว่าในตอนนีเขาคพัฒนา เปลี่ยนแปลงประเทศของเขาไปถึงไหนแล้ว เมื่อเทียบกับประเทศเราเพื่อจะได้เป็นการแข่งขันกันภายในประเทศอาเซียน และการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการแข่งขันกับระดับสากลได้ เพราะในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนนั้นทุกประเทศในประชาคมจะต้องมีการปรับแนวคิด ทศนคติ ต่อประเทศเพื่อนบ้านอย่างป็นกลางเพื่อการประสานความร่วมมือในการพัฒนาในเรื่องต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นอีกมากมายให้เกิดผลสำเร็จ

โอกาสทางการศึกษาของเด็กเคลื่อนย้าย ปัญหาในเรื่องนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานแล้ว และเมื่อมีการเปิดประเทศปัญหาก็ย่อมจะทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะแน่นอนว่าจะต้องมีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเคลื่อนย้ายเข้ามาอีกมาก เข้ามาแบบถูกกฎหมายก็จะประสบปัญหาหน่อยลง แต่ถ้าเข้ามาแบบผิดกฎหมายก็จะส่งผลกระทบต่อทางด้านลบให้มีเพิ่มมากขึ้น แต่ในเรื่องนี้ทางด้านกระทรวงศึกษาธิการก็ได้มีการจัดทำ ร่างระเบียบกระทรวงการศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปี เกิด ในการรับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่สัญชาติไทย) นับเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างเท่าเทียมกัน ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในส่วนของหลักการห้ามไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติ และการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ เชื้อชาติ อายุ เพศ ศาสนา ความคิดทางการเมือง หรือความแตกต่างประการอื่นใดของเด็ก

เด็กภายในประเทศไทยไม่ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม เกิดมาจากสภาพทางสังคม เศรษฐกิจภายในประเทศไทย ที่ส่งผลให้เด็กไม่ได้รับความเท่าเทียมในเรื่องการศึกษา ถึงจะมีการออกนโยบายเรียนฟรีของรัฐบาลชุดต่างๆ ออกมาก็ตาม แต่ในความเป็นจริง เด็กก็จะต้องมีค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากที่รัฐจ่ายให้อีกหลายอย่าง ซึ่งสภาพฐานะทางครอบครัวของเด็กจึงเป็นเหตุผลหลักในการศึกษาของเด็ก เมื่อมีการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ก็ทำให้เกิด การแข่งขัน

ในการทำงานซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพทางการเงินของประเทศ และส่งผลกระทบต่อเนื่องกันเป็นทอดๆ จนไปถึงความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาของเด็ก

2) การเคลื่อนย้ายข้ามชาติ เมื่อเปิดประชาคมอาเซียน จะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี จะส่งผลดีต่อตลาดแรงงาน การเข้ามาของแรงงานภายนอกประเทศ จะช่วยให้найจ้างมีทางเลือกมากขึ้น จำนวนเด็กเคลื่อนย้าย (Children on the move) จะมีมากขึ้น การเข้ามาของเด็กเคลื่อนย้าย มี 2 ทาง คือ การที่เด็กเข้ามากับผู้ปกครองที่เข้ามาทำงาน ซึ่งเป็นการเข้ามาแบบถูกกฎหมาย แล้วพาลูกเข้ามาด้วย และการที่ผู้ปกครองลักลอบเข้ามา หรือเป็นการเข้ามาแบบผิดกฎหมาย แล้วว่ามีลูกเกิดขึ้นภายในประเทศไทย เด็กต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทย ตามกฎหมายของไทยกำหนดไว้ชัดเจนว่าเด็กทุกคนที่เกิดในประเทศไทยมีสิทธิที่จะได้รับการจดทะเบียนเกิดและได้รับการจดทะเบียนเกิดและได้รับสูติบัตร แม้ว่าพ่อแม่ของเขาจะไม่ใช้คนไทยหรือไม่มีสถานะทางกฎหมายที่ถูกต้องก็ตาม การไม่มีสูติบัตรอาจทำให้เด็กไม่ได้รับสิทธิต่างๆ ที่พึงจะได้รับ โดยเฉพาะเป็นอุปสรรคในการได้รับสวัสดิการสังคมจากรัฐ และยังเป็นอุปสรรคในการประกอบอาชีพ และอาจตกเป็นเหยื่อของการถูกละเมิดสิทธิในด้านการแสวงหาผลประโยชน์ทางด้านต่างๆ การค้ามนุษย์ และยากต่อการขอความเป็นธรรมในการดำเนินคดี

อาชญากรรมข้ามชาติจะมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และเป็นประเทศที่เปิดเสรีในการเดินทางเข้าออก ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญ ในการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ ด้วยการผลักดันในระดับนโยบายในการประชุมสุดยอดอาเซียน ในเรื่องสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันในเรื่องอาญาของภูมิภาคอาเซียน เพราะเมื่อผู้กระทำผิดเดินทางข้ามพรมแดนที่ตนทำผิดไว้ได้แล้ว กระบวนการยุติธรรมของประเทศต้นทางก็ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อได้ จนกว่าผู้กระทำผิดจะก่อคดีซ้ำ หรือเดินทางกลับเข้ามาภายในประเทศอีกครั้ง

ปัญหาการค้าเด็ก การที่แรงงานเด็กจากประเทศเพื่อนบ้านเดินทางเข้ามาแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า โดยการเข้ามาแบบผิดกฎหมาย ทำให้เด็กตกเป็นเหยื่อของกระบวนการการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะธุรกิจทางเพศ ประเทศไทยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 เป็นมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหา อีกทั้งยังมีการจัดทำมาตรการระดับประเทศ และมีการตั้งกลไกบูรณาการการทำงานระหว่างองค์กร ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

พ่อแม่ไทยจะหลั่งไหลไปทำงานนอกถิ่นฐานหรือข้ามชาติมากขึ้น ทำให้เด็กถูกทอดทิ้งและเลี้ยงดูโดยมิชอบมากยิ่งขึ้น เมื่อมีแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานภายในประเทศมากขึ้น คนไทยจึงมีข้อเปรียบเทียบในการทำงานไม่ว่าจะเป็นในเรื่องคุณสมบัติ อีกทั้งคนไทยก็มีความคิดต้องการแสวงหาโอกาสที่ดีขึ้นให้กับตัวเอง พ่อแม่ จึงเลือกที่จะฝากลูกไว้กับปู่ ย่า ตา ยาย แล้วตนก็ไปทำงานต่างประเทศ การที่เด็กต้องอยู่ในความดูแลของ ปู่ ย่า ตา ยาย ส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย และเกิดปัญหาสังคมขึ้น

3) การใช้สื่อ การขยายตัวของสื่อในการเข้าถึงประชาชน ส่งผลต่อเด็กไม่ว่าจะเป็น ทางด้านค่านิยม สุขภาพร่างกาย จิตใจ ไปจนถึงอันตรายที่มาจากสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นถูกล่อลวงจากมิชชันนารีที่แอบแฝงมาในวงสนทนา และเว็บไซต์ที่เต็มไปด้วยเรื่องลามก ความรุนแรงต่างๆ ที่ยากต่อการควบคุมตรวจสอบได้ ผู้ปกครองจึงมีหน้าที่ต้องคอยดูแลสอดส่องและให้ความรู้กับเด็กในเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ต ภาครัฐก็มีหน้าที่ต้องคอยติดตามพฤติกรรม วางมาตรการในการป้องกันปราบปราม อาชญากรรมทางเทคโนโลยี และให้ความรู้กับเด็กในเรื่องการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทัน ประเทศไทยได้มีการร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามสิ่งผิดกฎหมายผิดกฎหมายอันตราย ขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อบังคับ เป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และทางภาครัฐก็ได้มีมาตรการในการจำกัดช่วงอายุในการเสพสื่อต่างๆ และได้จัดให้มีโครงการในการประกวดการผลิตสื่อเพื่อเด็กมากขึ้น แต่การที่จะแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืนนั้น

จะต้องเริ่มจากการเสริมสร้างทัศนคติแนวความคิดใหม่ให้ประชาชนเกิดความตระหนักในสิทธิที่ตนเองควรจะได้รับ และจะต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นด้วย แม้ว่าผู้อื่นนั้นจะเป็นเด็กก็ตาม ดังนั้นเมื่อมีการเปิดเป็นประชาคมอาเซียนที่จะทำให้การติดต่อสื่อสาร การเดินทางเป็นไปอย่างเสรี ซึ่งจะทำให้การเดินทางเข้า-ออกระหว่างประเทศของอาชญากรเป็นไปได้ง่ายขึ้น ประเทศไทยจึงจะต้องเตรียมความพร้อมทั้งทางหน่วยงานภาครัฐบาล หน่วยงานที่เป็นภาคี ภาคประชาชน และที่สำคัญคือตัวเด็กเอง ให้พร้อมรับมือกับผู้แสวงหาผลประโยชน์กับเด็กผ่านทางสื่อในรูปแบบต่างๆ

4) การชุมนุมทางการเมือง ทำให้เด็กไทยซึมซับความรุนแรง และนำไปเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิต ผลกระทบทางด้านจิตใจของเด็กที่ไม่มีส่วนร่วมในการชุมนุม แล้วถูกเพื่อน ผู้ใหญ่ กลุ่มหนึ่ง ตำหนิ ต่อต้าน ไม่คบค้าสมาคมด้วย ปัญหาเด็กถูกลูกหลง ปัญหาเด็กหาย ปัญหาเด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผู้ปกครองและสมาชิกภายในครอบครัว ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยแนะนำเด็ก ว่าสิ่งที่สื่อได้นำเสนอ และการแสดงออกทางการเมืองเหล่านั้น ถ้าหากเด็กทำตามแล้วจะได้รับผลกระทบตามมาอย่างไร เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้คิดวิเคราะห์และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ว่าสิ่งที่ตนกำลังเสพอยู่นั้น หากตนเองได้ทำตาม ผลที่ตามมาภายหลังที่ตนจะได้รับนั้น ตนจะสามารถรับได้มากน้อยเพียงใด และสามารถแก้ไขสถานการณ์ปัญหาที่ตามมาอย่างไร ที่สำคัญผู้ปกครองควรใช้ความคิด ประสบการณ์ทางการเมืองของตนในการคิดป้องกันเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิให้บุตรหลานของตนเอง

จากผลการศึกษาเรื่อง การศึกษากลไกมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทย ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กฎหมาย กลไก และมาตรการ

ส่งเสริมบทบาทภาคีเครือข่ายในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดมาตรการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบัน

และหาแนวทางในการรับมือกับปัญหาที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นอีกภายหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 เพราะการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน ชุมชน หรือครอบครัว จึงควรมีมาตรการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนตระหนัก และเพิ่มบทบาทของตัวเองในเรื่องนี้ มาตรการที่อาจทำ การสนับสนุนให้มีอาสาสมัครภายในชุมชนมีบทบาทต่อการส่งเสริมและคุ้มครองเด็กในพื้นที่ และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฝ่ายงานด้านการคุ้มครองเด็ก โดยเฉพาะ

ปรับปรุงการปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดอย่างเหมาะสม รัฐควรออกมาตรการในการปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมตามพฤติกรรมการกระทำผิด จะต้องจัดให้มีระบบการจำแนกความผิด พฤติกรรมอาชญากร เพราะหากเด็กไม่ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมแล้ว เด็กที่กระทำผิดจะไม่มีความเกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ และยังคงมีการกระทำผิดเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจพัฒนาจนกลายเป็นอาชญากรร้ายสำคัญต่อไป

ส่งเสริมให้ภาครัฐ มีการประสานงานทางด้านกฎหมายกับประเทศในกลุ่มอาเซียน เพื่อการจัดทำแผนการดำเนินการให้มีความสอดคล้องกัน เนื่องจากการที่กฎหมายของแต่ละประเทศมีการบังคับใช้ที่แตกต่างกัน บางประเทศก็มีความเข้มงวดมาก บางประเทศก็ไม่เข้มงวด ส่งผลให้การดำเนินคดีบางคดีเป็นไปอย่างล่าช้า ควรมีการประสานงานกันจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบ online ที่มีความเป็นปัจจุบันและสามารถเชื่อมต่อกันได้ทั้งหมดทั่วโลก เพื่อการตรวจสอบคนเข้า - ออก ภายใน - ภายนอก ประเทศอย่างเข้มงวด

ภาครัฐ ควรสนับสนุนงบประมาณที่เหมาะสมในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้แต่ละกระทรวง เพื่อให้เด็กทุกคนภายในประเทศไทย ได้ทราบถึงสิทธิที่ตนพึงจะได้รับว่ามีสิทธิทางด้านใดบ้าง นอกจากการจัดทำสื่อที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษแล้ว ควรที่จะต้องมีการพัฒนาในการจัดทำสื่อให้ครบทุกภาษาในภูมิภาคอาเซียน

ด้านการศึกษา ควรให้ภาคีเครือข่าย ภาคประชาสังคมทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศ เข้ามาจัดหลักสูตรการศึกษา ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การจัดหลักสูตรการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งจะต้องเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของเด็กที่ยากจนหรือด้อยโอกาส ด้วยมาตรฐานที่หลากหลาย เพิ่มหลักสูตรการศึกษาทางเลือกภาษาอาเซียน เพื่อเป็นทางเลือกของเด็ก และการจัดมาตรการการศึกษาอย่างเท่าเทียมให้กับเด็กต่างด้าวที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย

ส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยการส่งเสริมให้ผู้ปกครองพัฒนาความรู้ ปรับทัศนคติในการเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักการคิดอย่างมีเหตุมีผล เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความพอเพียง รู้จักการเอาตัวรอดในการดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัย ที่สำคัญจะต้องให้ปลูกฝังให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน

ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการที่ได้ตกลงกันอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ โดยรายงานผลการประเมินอย่างน้อยปีละครั้งในรายงานเด็กของทุกปี เพื่อจะได้ทราบถึงผลการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน เพื่อนำผลที่ได้มาร่วมกันกำหนดมาตรการแก้ไข พัฒนา และรับมือ กับปัญหาที่เกิดขึ้น

สรุปและวิจารณ์ผล

ประเด็นที่หนึ่ง การศึกษาทั่วโลกและมาตรการของการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประเทศไทย และทุกประเทศใน ASEAN ได้มีการรับเอา หลักการของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) ไว้ปรับใช้ภายในประเทศแล้ว ประเทศไทยได้เข้าร่วมลงนามรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และได้นำหลักการของอนุสัญญาดังกล่าวมาบัญญัติเป็นกฎหมายเพื่อบังคับใช้ภายในประเทศ เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นชาติมหาอำนาจเห็นว่าประเทศไทยได้รับเอาแนวคิดที่เป็นสากลเข้ามาปรับเปลี่ยน และพัฒนากฎหมาย วิถีคิด กรอบแนวทาง

ในการดำเนินงานด้านเด็กอย่างจริงจัง ซึ่งหลักการสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก คือ “หลักการไม่เลือกปฏิบัติ และการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ โดยไม่จำกัดสัญชาติ เชื้อชาติ อายุ เพศ ศาสนา ความคิดทางการเมือง หรือความแตกต่างประการอื่นใดของเด็ก” เนื้อหาของสิทธิตามอนุสัญญาไม่ใช่เป็นเพียงกฎหมายที่มุ่งต่อการคุ้มครองสิทธิของเด็กเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกฎหมายที่มุ่งให้เด็กได้รับการพัฒนาตั้งแต่เกิด ซึ่งหลักการเหล่านี้มีความสำคัญต่อการนำไปปรับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้กับทุกประเทศ ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมสร้างมาตรการทางกฎหมายของการคุ้มครองสิทธิเด็กให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สาระของแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Blueprint) พบว่า เป้าหมายของการจัดตั้งประชาคม-สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีความมุ่งหวังประการหนึ่งให้เกิดการเคารพเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ความเท่าเทียมทางเพศ และการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนประกอบกับความยุติธรรมทางสังคม ซึ่งในการศึกษาเรื่องกลไกมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กได้ทำการศึกษาในส่วนของ เรื่องความยุติธรรมและสิทธิ (Social Justice and Rights) ซึ่งตาม ASCC Blueprint ได้กล่าวถึงความยุติธรรมและสิทธิไว้ว่า “อาเซียนมีพันธกรณีในการส่งเสริมความยุติธรรม โดยให้สิทธิสะท้อนอยู่ในนโยบายและทุกวิถีชีวิตของประชาชน โดยเน้นการปกป้องผลประโยชน์สิทธิ รวมทั้งส่งเสริมสิทธิ สวัสดิการ โอกาสอย่างเท่าเทียม และยกระดับคุณภาพชีวิต มาตรฐานการดำรงชีวิต สำหรับกลุ่มคนด้อยโอกาสและกลุ่มคนที่อ่อนแอ สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ และแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน”

จากผลการศึกษาพบว่า “การศึกษากลไกและมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทยภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” มีหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความรับผิดชอบในเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กอยู่หลายหน่วยงาน ซึ่งในแต่ละหน่วยงานก็มีอำนาจหน้าที่ พันธกิจ ที่แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อมีการออกแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศออกมา ก็จะมีประเด็นยุทธศาสตร์ออกมามากมาย

หากหน่วยงานใดที่มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมในยุทธศาสตร์นั้น ก็จะต้องนำไปปฏิบัติ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเลือกเก็บข้อมูล หน่วยงานภาครัฐจำนวน 4 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในเรื่อง ยุติธรรมและสิทธิ ร่วมกับกระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองประชาชนภายในประเทศไทยให้ได้รับความปลอดภัย

ประเด็นที่สอง ศึกษาผลกระทบที่เป็นไปได้ของประชาคมอาเซียน ที่มีต่อการคุ้มครองสิทธิเด็ก สามารถสรุปสาเหตุของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเป็นประชาคมอาเซียนได้ 4 สาเหตุหลักๆ คือ สาเหตุจากการศึกษา ประกอบด้วย ปัญหาการสื่อสารด้วยภาษาที่สามารถใช้ได้ในประเทศ ภาษาอังกฤษ/ภาษาอาเซียน ปัญหาเรื่องรู้เขารู้เรา ปรับความเข้าใจ ปรับทัศนคติ เพื่อลดข้อขัดแย้ง ปัญหาโอกาสทางการศึกษาของเด็กเคลื่อนย้าย และปัญหาเด็กภายในประเทศไทยไม่ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม สาเหตุจากการเคลื่อนย้ายข้ามชาติ ประกอบด้วย ปัญหาจำนวนเด็กเคลื่อนย้าย (Children on the move) จะมีมากขึ้น ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ จะมีแนวโน้มสูงขึ้น ปัญหาการค้าเด็ก และปัญหาพ่อแม่ไทยจะหลั่งไหลไปทำงานนอกถิ่นฐานหรือข้ามชาติมากขึ้น ทำให้เด็กถูกทอดทิ้งและเลี้ยงดูโดยมิชอบมากยิ่งขึ้น สาเหตุจากการใช้สื่อ และสาเหตุเรื่องการประชุมทางการเมือง

ประเด็นที่สาม ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ข้อกฎหมาย และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จึงขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กภายในประเทศไทยที่สำคัญ ดังนี้ 1) ส่งเสริมบทบาทภาคีเครือข่ายในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดมาตรการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบัน และหาแนวทางในการรับมือกับปัญหาที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นอีกภายหลังจากการเปิดประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 2) ปรับปรุงการปฏิบัติต่อเด็ก

ที่กระทำผิดอย่างเหมาะสม 3) มีการประสานงานทางด้านกฎหมายกับประเทศในกลุ่มอาเซียน เพื่อการจัดทำแผนการดำเนินการให้มีความสอดคล้องกัน 4) ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณที่เหมาะสมในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้แก่กระทรวง 5) ด้านการศึกษา ควรให้ภาคีเครือข่าย ภาคประชาสังคมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เข้ามาจัดหลักสูตรการศึกษา ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ 6) ส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยการส่งเสริมให้ผู้ปกครองพัฒนาความรู้ ปรับทัศนคติในการเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม และ 7) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทั่วโลกและมาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในส่วนของประเทศไทย เรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก ได้มีการเตรียมการ จัดทำแนวทางการดำเนินการ มาในระดับหนึ่งแล้ว และได้มีการแก้ไข ปรับปรุง อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์โลกปัจจุบันที่มีลักษณะเป็นพลวัต หากพิจารณาจากกรอบยุทธศาสตร์ นโยบาย และข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านสิทธิเด็ก จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีกลไกต่างๆ ที่ค่อนข้างครอบคลุมอยู่แล้ว แม้ว่าจะยังไม่มี การเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนประเทศไทยก็จะยังคงทำงานทางด้านส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีการแก้ไขผลและตรากฎหมายที่คุ้มครองสิทธิเด็กขึ้นใหม่หลายฉบับแล้วก็ตาม ประเทศไทยยังคงประสบปัญหาสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นผลอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิงอร (2541) ที่กล่าวว่า แม้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนี้ได้มีเนื้อหาและโครงสร้างประกอบกับกลไกทางกฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อการคุ้มครองสิทธิเด็กเป็นอย่างดี แต่จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะนำเอาอนุสัญญาดังกล่าวไปบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญา จึงจะทำให้บรรดาเด็ก ๆ ได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างแท้จริง อีกทั้งประเทศไทยยังไม่มีกลไกของรัฐบาลที่มีอำนาจหน้าที่ในการติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง และ

ไม่มีมาตรการลงโทษแก่หน่วยงานที่ละเลยไม่ดำเนินการ ส่งผลให้แผนที่กำหนดขึ้นมาจาก การนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังโดยหน่วยงานต่าง ๆ ดังนั้นรัฐบาลจะต้องแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการจัดตั้งหน่วยงานหนึ่งขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ในการรวบรวมเอาคณะผู้ทำงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กในทุกๆ ด้านมาไว้ในหน่วยนี้ เมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้นหนึ่งเหตุจะได้มีผู้ทำงานในทุกๆ ด้านมาร่วมกันคิดตัดสินใจในการดำเนินการแก้ไขเหตุนั้นได้อย่างทันท่วงที

ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในทางบวกหรือทางลบ เกิดขึ้นมาจากการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ทำให้ประเทศไทยจะต้องเตรียมการดำเนินการเพื่อที่จะรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายหลังจากการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งการดำเนินการก็ต้องเกิดมาจากการเก็บข้อมูลในเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นในตอนนั้น ซึ่งหลักๆ ปัญหาการไม่เท่าเทียมกันในการศึกษา ซึ่งในประเด็นนี้จากผลการศึกษา ได้มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ได้เสนอให้ขยายโอกาสทางการศึกษาไปให้เด็กไร้สัญชาติ และเด็กต่างด้าว ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยต้องสามารถเข้ารับการศึกษา แต่ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นก็ยังคงมีปัญหาว่าเมื่อเด็กเข้าไปเรียนในโรงเรียนร่วมกับกับเด็กไทย ก็เกิดเหตุการณ์ที่ผู้ปกครองเด็กไทยห้ามไม่ให้ลูกไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กต่างด้าว และการที่ครูให้การดูแลเด็กไม่เท่าเทียมกัน พฤติกรรมนี้เป็นปัญหาหลักที่จะต้องให้การแก้ไขในเรื่องการปรับทัศนคติของผู้ใหญ่ภายในประเทศไทยต่อคนต่างด้าว เพราะเมื่อผู้ใหญ่มีทัศนคติที่ดี เห็นเด็กทุกชาติศาสนา ว่ามีความเท่าเทียมกันแล้ว ก็จะสามารถไปสั่งสอนลูกหลานให้มีทัศนคติที่ดีตามไปด้วย ปัญหาการเคลื่อนย้ายข้ามชาติก็เป็นปัญหาใหญ่อีกปัญหาหนึ่งซึ่งจะเข้าสู่พฤติกรรมด้านความรุนแรง มีรายงานในเรื่องการใช้ความรุนแรงการล่วงละเมิดต่อเด็กเพิ่มมากขึ้นซึ่งปัญหานี้รัฐได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และได้ตั้งกองบังคับการปราบปรามการ

กระทำผิดต่อเด็ก เยาวชนและสตรี สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการสืบสวนและดำเนินการต่อปัญหาการใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก แต่หน่วยงานนี้ก็ยังมีเพียงหน่วยใหญ่หน่วยเดียวในกรุงเทพมหานคร แม้ว่าจะมีคำสั่งให้จัดตั้งในทุกพื้นที่ทั่วประเทศแล้วก็ตาม แต่ในแต่ละพื้นที่ก็มีตำรวจผู้เชี่ยวชาญอยู่เพียงไม่กี่คนซึ่งไม่เพียงพอเมื่อมีคดีเกิดขึ้น และปัญหาที่เด็กได้รับผลกระทบจากการใช้สื่อ การเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีไร้พรมแดน ระบบการเรียนการสอนเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการศึกษา ซึ่งสื่อก็เป็นทางเลือกที่สำคัญในการที่เด็กจะนำมาเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิต เพราะคิดว่าเป็นประโยชน์และมีการปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลา ต้องการที่จะรู้อะไรก็สามารถสืบค้นได้เลย จึงทำให้เด็กคิดว่าเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือมากที่สุดในตอนนั้น แต่ในทางกลับกันผู้ใหญ่ก็ลืมนึกไปว่าผลเสียที่มาจากสื่อนั้นก็มีความร้ายแรงเท่าๆ กันกับคุณประโยชน์ของมัน ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาชวนเชื่ออาชญากรที่แอบแฝงมาเพื่อหวังผลประโยชน์ในทางการล่อลวงจากลูกหลานของท่านมากมาย ซึ่งทางภาครัฐก็ได้จัดตั้งหน่วยงานต่างๆ ขึ้นมาเพื่อปราบปราม แต่ก็ยังไม่สามารถดูแลติดตามได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก ภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนได้มาจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากทางเอกสารและการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ การส่งเสริมบทบาทภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดมาตรการแก้ไขปัญหามีอยู่ในปัจจุบัน และหาแนวทางในการรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เนื่องจากงานเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กเป็นงานที่มีความครอบคลุมหลายหน่วยงาน หลายสถาบัน ซึ่งแต่ละที่ก็มีจุดประสงค์ในการเข้ามาให้การช่วยเหลือในเนื้องานที่มีความแตกต่างกัน แต่จุดประสงค์หลักเดียวกันคือการช่วยเหลือเด็กทุกคนให้ได้รับสิทธิตรงตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งการที่จะดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จึงต้องใช้ความร่วมมือกันจากทุกภาคส่วน ซึ่งในตอนนี้นั้นหน่วยงานต่างๆ ภายในประเทศไทยก็ได้มีการผสม

งานกันเป็นภาคีเครือข่ายแล้ว แต่ในการปฏิบัติงานก็ยังมีบางหน่วยงานที่เป็นหลักสำคัญยังไม่ได้เข้ามาให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ จึงต้องขอความร่วมมือในการเข้าร่วมเพื่อการแก้ไขปัญหา และวางแนวทางในการรับมือกับปัญหาที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นหลังจากการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน แต่ละหน่วยงานเองก็ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนางานในส่วนของที่หน่วยงานของตนได้รับมอบหมายให้เท่าทันกับปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ ให้งบประมาณในการออกศึกษางานจากประเทศที่เป็นตัวอย่างและนำเอาตัวอย่างงานที่เป็นสากลจากภายนอกประเทศเข้ามาปรับใช้ภายในประเทศ และประเทศไทยยังขาดการทำการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ไม่มีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวางแผนงาน จัดทำมาตรการต่างๆ ฉะนั้นในการดำเนินงานทุกงานควรจะต้องมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ โดยจะต้องมีการรายงานผลให้หน่วยงาน และประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงผลการดำเนินงานด้วย เพื่อจะได้นำผลที่ได้มาร่วมกันกำหนดมาตรการแก้ไข พัฒนา และรับมือ กับปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป สอดคล้องกับ จันรรจ์ (2534) ที่กล่าวว่า การเสนอเนื้อหาด้านสิทธิเด็กในหนังสือพิมพ์นั้น มักจะมีการเสนอช่วงที่มีเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับสิทธิและสวัสดิภาพความปลอดภัยของเด็กเท่านั้น แต่ในเวลาเดียวกันหน่วยงานพัฒนาเด็กมีความคาดหวังว่าหนังสือจะมีบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาด้านสิทธิเด็กอย่างมีปริมาณมากกว่าที่เป็นอยู่ และมีความต่อเนื่องมากกว่านี้ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง และได้เกิดความตระหนักกับปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก ดังนั้น ข้อเสนอแนะทั้งหมดจึงเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ผู้เขียนเสนอให้หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรื่องนี้นำไปปรับใช้ในหน่วยงานของตน โดยมีความคาดหวังว่าข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเมื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคตอันใกล้

การเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคตอันใกล้ นั้น ผู้เขียนเห็นว่านอกจากการที่ภายในประเทศจะต้องวางกลไก มาตรการ ให้พร้อมให้กับคนภายในประเทศและรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากคนภายนอกประเทศที่จะหลั่งไหลเข้ามาแล้ว ปัญหาที่สำคัญระหว่างประเทศอาเซียน ในเรื่องทัศนคติที่เกี่ยวกับเรื่องการค้า ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก ของแต่ละประเทศสมาชิกในอาเซียนมีความแตกต่างกันออกไป แม้ว่าทุกประเทศจะรับเอาอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเข้ามาปรับใช้ภายในประเทศแล้วก็ตาม สอดคล้องกับที่นริสา (2544) ได้กล่าวว่า กลไกของอาเซียนยังขาดความชัดเจนและรูปแบบที่แน่นอน กลไกที่มีอยู่ยังไม่มีความเหมาะสมและไม่มีเพียงพอ ทั้งนี้ก็เพราะความคิดเห็นหรือทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างกันออกไป ของประเทศสมาชิกในอาเซียน ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในอาเซียนเป็นอย่างมาก การเข้าสู่เป็นประชาคมอาเซียนจะต้องมีการทำข้อตกลงที่เป็นกลางที่ทุกประเทศให้การยอมรับและสามารถนำไปเป็นข้อปฏิบัติที่เป็นอันเดียวกันอย่างเร่งด่วน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับประเทศปลายทางทุกประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- จำนรรจ์ เขตบรรพต. 2534. การวิเคราะห์บทบาทหนังสือพิมพ์ในการเสนอเนื้อหาด้านสิทธิเด็ก และการสำรวจความคิดเห็นของหน่วยงานพัฒนาเด็กที่มีต่อการเสนอเนื้อหาด้านสิทธิเด็กในหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นริสา วุฒิปัญญาเลิศ. 2544. กลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในอาเซียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทีมนักวิชาการอาเซียน. 2555. สูดยอดคัมภีร์อาเซียน. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.
- วิทย์ บัณฑิตกุล. 2544. รู้จักประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. 2556. เด็กและเยาวชนไทย ก้าวไกลสู่ประชาคมอาเซียน. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. 2556ข. เอกสารประกอบการประชุมทิศทางการพัฒนาเด็กไทยสู่ประชาคมอาเซียน วันพฤหัสบดีที่ 12 กันยายน 2556 ณ โรงแรมอินทราริเจนท์ เขตราชเทวี. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

อิงอร จินตนาเลิศ. 2541. กลไกระหว่างประเทศเพื่อการปฏิบัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ผลการเรียนรู้ในการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Learning Outcome in Using Science Laboratory Equipment of 5th Grade Students

นำฝน คุเจริญไพศาล¹ สิริรัตน์ ภูจำพาล² เบญญาดา สุทธิบุตร²
และพลอยไพลิน นาโพธิ์ทอง²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนดวงกมล จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยนี้ใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผลการประเมินคุณภาพคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์โดยผู้เชี่ยวชาญ มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.53) 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือฯ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.64)

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ การทดลองทางวิทยาศาสตร์

ABSTRACT

The purposes of this study were to develop the science laboratory handbook for 5th-grade students. Moreover, the student was done to assess the quality of the handbook by experts to compare students' learning achievement about science laboratory equipment both before and after learning with the science laboratory handbook. Furthermore, to study the students' satisfaction toward the science laboratory handbook. The sample group of this study was one classroom of 5th-grade students, consisting of 39

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. ภาคิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 หลักสูตร กศ.บ. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

students, in Duangkamol School, Pathumthani province. The research tools consisted of: 1) the science laboratory handbook, 2) the learning achievement test in the science laboratory and 3) the students' satisfaction questionnaire toward the science laboratory handbook. The research design of One Group Pretest-Posttest Design was used in this study. The result indicated that: 1) the quality of the science laboratory handbook assessed by the experts were at a level of very good (\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.53) 2) the mean scores of learning achievement of posttest were higher than those of pre-test at the statistically significant 0.05 level. 3) the students' satisfaction toward the science laboratory handbook was at a very good level of satisfaction. (\bar{X} = 4.58, S.D. = 0.64).

Keywords : learning achievement, science laboratory, using science equipment

บทนำ

สิ่งสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์คือการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียน การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์นั้น ครูผู้สอนไม่ควรเน้นที่การถ่ายทอดเนื้อหาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว ควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ด้วย ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของนักเรียนในปัจจุบันคือนักเรียนไม่สามารถใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง นักเรียนขาดทักษะการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ เนื่องด้วยปัญหาที่ครูมักจะสอนเนื้อหาแบบบรรยายมากกว่าให้นักเรียนปฏิบัติทดลอง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ให้แก่ นักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งในรายวิชาวิทยาศาสตร์จะมีการทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องมีการใช้อุปกรณ์หลาย ๆ อย่าง อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และกระตือรือร้นในการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ได้ด้วย แรมสมร (2541) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาวิธีคิดทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์

เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ระบุว่าเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์มุ่งเน้นที่จะสอนให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรง ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง รู้จักการสังเกต ค้นคว้า ทดลอง อภิปราย สรุปผล

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการทดลองวิทยาศาสตร์ พบว่ามีปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข ได้แก่ 1) ปัญหาด้านความพร้อมของนักเรียน 2) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์การทดลอง และ 3) ปัญหาด้านการเตรียมการทดลอง (ผดุงยศ, 2543) สอดคล้องกับงานวิจัยของชนาลักษณ์ (2556) ที่พบว่านักเรียนยังขาดทักษะการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ไม่สามารถปฏิบัติทดลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผลการทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่ออกมาเป็นข้อมูลที่ได้จากการทดลองยังมีข้อมูลที่ผิดพลาด เป็นเหตุให้เกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูล และไม่ถูกต้องตรงตามทฤษฎี เช่น การใช้เทอร์โมมิเตอร์ ไม่ถูกวิธีทำให้อ่านค่าอุณหภูมิไม่ถูกต้อง การใช้บีกเกอร์ จะต้องวัดให้ระดับของของเหลวอยู่ในระดับสายตา โดยที่วางบีกเกอร์ไว้กับที่ แต่นักเรียนส่วนใหญ่มักจะยกบีกเกอร์ขึ้นมาเพื่อวัดระดับของของเหลว การใช้แท่งแก้วคนสาร ต้องคนสารโดยไม่ให้แท่งแก้วกระทบกับบีกเกอร์ แต่นักเรียนมักจะคนสารโดยให้แท่งแก้วกระทบกับผิวของบีกเกอร์ ซึ่งอาจทำให้แท่งแก้วคนสาร

แตกหัก หรือเกิดความเสียหายได้ โดยปัญหาเหล่านี้จะทำให้ความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนของนักเรียนไม่สัมฤทธิ์ผล ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจเกิดขึ้นมาจากนักเรียนไม่มีประสบการณ์และไม่ได้รับการฝึกฝนการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์มาโดยตรง จากปัญหาที่กล่าวมา จะเห็นว่านักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งในการทดลองทางวิทยาศาสตร์การฝึกใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนควรจะให้ให้นักเรียนได้ทำความคุ้นเคยกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ รวมทั้งต้องมีการแนะนำวิธีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย (ประดิษฐ์และณัฐภัทร, 2555)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ จึงได้พัฒนาคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์เพื่อฝึกทักษะการใช้อุปกรณ์ให้กับนักเรียน ซึ่งคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์นี้จะป็นสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สร้างคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนดวงกมล จังหวัดปทุมธานีที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 นักเรียนจำนวน 39 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเรื่องการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้บริบทของเนื้อหาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยแบ่งเนื้อหาในคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ ออกเป็น 3 หัวข้อหลัก ได้แก่ 1) ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องปฏิบัติการ 2) การปฏิบัติตัวเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุ และ 3) การใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการใช้อุปกรณ์ 15 ชนิด ได้แก่ 1. บีกเกอร์ 2. แท่งแก้วคนสาร 3. ช้อนตักสาร 4. ขวดฉีดยาล้าง 5. กระจกตวง 6. หลอดหยดสาร 7. ถ้วยยูริกา 8. ขวดรูปชมพู่ 9. กระจกชั่งตวง 10. กระจกฉีดยา 11. ขาดั่ง 12. หลอดทดลอง 13. ตะแกรงวางหลอดทดลอง 14. ตะเกียงแอลกอฮอล์ และ 15. จานหลุมโลหะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. แบบประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ
3. แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหาในคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5. แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อ คำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัดเป็น รายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญ

6. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์เรื่องการใช้ อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องเช่นวิเคราะห์เนื้อหาวิทยาศาสตร์ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการและหนังสือเรียนวิชา วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายของกลุ่ม สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถาบัน ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ในสาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาตรฐาน ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการ สืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทาง ธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถ อธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มี อยู่ในเวลานั้นๆ เข้าใจว่าวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่ง ตรงกับตัวชี้วัดข้อที่ 3 เลือกอุปกรณ์และวิธีการสำรวจ ตรวจสอบที่ถูกต้องเหมาะสมให้ได้ผลที่ครอบคลุมและ

เชื่อถือได้ พบว่าทักษะการใช้อุปกรณ์การทดลองทาง วิทยาศาสตร์เป็นเรื่องที่สำคัญที่ควรส่งเสริมให้นักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาได้พัฒนาอย่างเต็มที่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสร้างคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทาง วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจาก หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาว่า มี อุปกรณ์ เครื่องมือ อะไรบ้างที่จำเป็นที่นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 จำเป็นต้องใช้ เพื่อนำมาออกแบบ คู่มือ รวมทั้งศึกษาค้นคว้าทฤษฎีหรือเอกสารงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญของการวิจัย เช่น 1) ศึกษา เอกสารเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 2) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคู่มือ 3) ศึกษา เอกสารเกี่ยวกับอุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ เทคนิคในการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ และความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ 4) ศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน และการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน และ 5) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้าง แบบวัดความพึงพอใจ และวิธีการวัดความพึงพอใจ ตลอดจน ศึกษาการสร้างแบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ **ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและสร้างคู่มือการใช้อุปกรณ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พร้อมทั้ง เครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ในการวิจัย**

คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ ที่สร้างมีลักษณะเป็นเล่มหนังสือขนาดหน้ากระดาษ A 5 (5.83 x 8.27 cm.) มีจำนวน 46 หน้า รวมปกหน้า ปกหลัง องค์กรประกอบของคู่มือ ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ คำชี้แจงในการใช้คู่มือ เนื้อหา ภายในเล่มคู่มือ แบ่งเป็น 3 หัวข้อใหญ่ ดังนี้ 1. ข้อควร ปฏิบัติในการใช้ห้องปฏิบัติการ เนื้อหาภายในเป็นการ อธิบายวิธีการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องก่อนเข้าห้องปฏิบัติการ ขณะปฏิบัติการ และก่อนออกจากห้องปฏิบัติการ 2. การปฏิบัติตัวเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุ เนื้อหา ภายในเป็นวิธีการปฏิบัติตัวเบื้องต้นในขณะทำการ ทดลองหากเกิดอุบัติเหตุขึ้น ประกอบด้วยวิธีการปฏิบัติ ตัวเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุ 8 เหตุการณ์ คือ ไฟไหม้

เสื่อผ้าติดไฟ ถูกไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก ถูกแก้ว หรือของมีคมบาด สูดดมไอระเหยของสารเคมี สารกระตุ้นเข้าตา ผิวหนังถูกสารที่เป็นอันตราย และสารเคมีเข้าสู่ร่างกายทางปาก และ 3. การใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ เนื้อหาภายในเป็นการอธิบายเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ 15 ชนิด ประกอบด้วย บีกเกอร์ แท่งแก้วคนสาร ช้อนตักสาร ขวดฉีดน้ำกลั่น กระจกตวง หลอดหยดสาร ถ้วยยูริกา ขวดรูปชมพู กระดาษลิตมัส กระจกชนิดยา ขาดังหลอดทดลอง ตะแกรงวางหลอดทดลอง ตะเกียง แอลกอฮอล์ และจานหลุมโลหะ ตามลำดับ โดยอุปกรณ์แต่ละชนิดจะประกอบด้วย ชื่ออุปกรณ์ องค์ประกอบ ภาพอุปกรณ์ ข้อมูลทั่วไป วิธีใช้พร้อมภาพประกอบ และข้อควรระวังในการใช้ ซึ่งลักษณะเด่นของคู่มือเล่มนี้คือจะใช้ภาพประกอบแสดงขั้นตอนการใช้อุปกรณ์ให้เห็นชัดเจน เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้นและเป็น การสร้างความน่าสนใจให้กับคู่มือ

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล เพื่อสร้างแบบทดสอบโดยทำการวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาของคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ แล้วสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และพฤติกรรมของนักเรียนที่ต้องการวัด ซึ่งประกอบด้วย ข้อสอบด้านความรู้ความจำ 6 ข้อ (30%) ด้านความเข้าใจ 6 ข้อ (30%) และด้านการนำไปใช้ 8 ข้อ (40%) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน คือ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด หรือไม่ได้ตอบ หรือตอบเกิน 1 คำตอบ ให้ 0 คะแนน

แบบประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ โดยผู้เชี่ยวชาญ แบ่งเป็น

2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน และ ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ โดยแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 5 4 3 2 และ 1 ซึ่งหมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และควรปรับปรุงตามลำดับ

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 5 4 3 2 และ 1 ซึ่งหมายถึง พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และ พึงพอใจน้อยที่สุด

คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่สร้างมีลักษณะเด่นคือ แสดงขั้นตอนการใช้อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ เป็นลำดับต่อเนื่อง ชัดเจน และมีภาพประกอบ บางอุปกรณ์ใช้ภาพถ่ายจริง บางอุปกรณ์เป็นภาพวาด และจัดวางองค์ประกอบของรูปเล่มให้อ่านง่าย ไม่ใส่ตัวหนังสือเยอะเก๋นไป จะสรุปเป็นสาระสำคัญใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และในการใช้อุปกรณ์แต่ละชนิดจะมีข้อควรระวังในการใช้ เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นและวิธีป้องกัน

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความสอดคล้อง และประเมินคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญ

นำคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านประเมินคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1 และ 2 เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดผลการศึกษาและวิจัยทางการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3 และ 4 เป็นครูจากโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5 คืออาจารย์มหาวิทยาลัยจากคณะวิทยาศาสตร์ ที่มีความเชี่ยวชาญ

ด้านวิทยาศาสตร์เคมีและการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยนำคู่มือที่สร้างพร้อมแบบประเมินคุณภาพ แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหาในคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ และแบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้รายข้อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผล และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้คู่มือกับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design (Cambell and Stanley, 1963) ซึ่งมีกลุ่มทดลองจำนวนหนึ่งกลุ่ม และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design

สอบก่อนเรียน	ทดลอง	สอบหลังเรียน
T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน

T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน

X แทน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทาง

ดำเนินการทดลอง ดังนี้

ติดต่อและประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนดวงกมล จังหวัดปทุมธานี เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย และขอใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เนื่องจากทางโรงเรียนได้กำหนดนักเรียนมาให้ จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีลักษณะทั่วไปเหมือนกับห้องอื่น ๆ แต่มีเวลาเรียนเพียงพอที่จะให้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้คู่มือ

โดยนักเรียนกลุ่มตัวอย่างห้องนี้มีจำนวน 39 คน ผู้วิจัยจัดเตรียมเอกสารคู่มือให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน โดยแจกนักเรียนคนละเล่ม และจัดเตรียมแบบทดสอบและแบบสอบถามความพึงพอใจเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเรียน และแนะนำข้อมูลเบื้องต้นให้นักเรียนทราบ เช่น ระยะเวลาในการเรียน การทำกิจกรรมต่างๆ การใช้คู่มือ จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบก่อนเรียน

ทำการทดลองใช้คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ เป็นเวลา 3 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 6 ชั่วโมง โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน แล้วให้สมาชิกในกลุ่มแบ่งหน้าที่ เช่น แต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มและรองหัวหน้ากลุ่ม เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม ซึ่งการจัดกลุ่มนักเรียนมีข้อจำกัดเกี่ยวกับพื้นที่ในการจัดกิจกรรม และจำนวนอุปกรณ์การทดลองแต่ละชนิดที่จัดเตรียมไปมีจำนวนไม่มากพอสำหรับนักเรียนทุกคน และให้นักเรียนศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ คำชี้แจงในการใช้คู่มือ และขั้นตอนที่ระบุไว้ในภายในเล่มคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ แล้วให้นักเรียนศึกษาและปฏิบัติตามกิจกรรมตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในคู่มือ ตั้งแต่ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องปฏิบัติการ การปฏิบัติตัวเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุ และการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 15 ชนิด โดยเริ่มจากบีกเกอร์ แท่งแก้วคนสาร ช้อนตักสาร ขวดฉีดยาน้ำกลั่น กระจกตวง หลอดหยดสาร ถ้วยยูริกา ขวดรูปชมพู่ กระจกชลิทมัส กระจกฉีดยา ขาดั่ง หลอดทดลอง ตะแกรงวางหลอดทดลอง ตะเกียงแอลกอฮอล์ และจานหลุมโลหะตามลำดับ โดยอุปกรณ์แต่ละชนิดนักเรียนจะต้องศึกษาเกี่ยวกับ ชื่ออุปกรณ์ ข้อมูลทั่วไป องค์ประกอบและลักษณะอุปกรณ์ รวมไปถึงวิธีการใช้อุปกรณ์ และข้อควรระวังในการใช้ ซึ่งในการศึกษาและปฏิบัติตามกิจกรรม

การทดลองผู้วิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมอธิบายและสาธิตวิธีการใช้อุปกรณ์แต่ละชนิดควบคู่กับการศึกษาจากคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียน โดยจะสาธิตวิธีการใช้อุปกรณ์ที่ละชิ้นไปพร้อมกับให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการทดลอง และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มละ 1-2 คน ออกมาทดลองใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์แต่ละชนิด ซึ่งการส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มจะต้องไม่ซ้ำคนเดิม ต้องมีการสลับหมุนเวียนกันไปให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ออกมาทำการทดลองอย่างทั่วถึง มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนคนอื่นๆ ที่มีความสนใจ ออกมาทดลองใช้อุปกรณ์นั้นๆ ด้วย และในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมมีการใช้คำถามแทรกในทุกกิจกรรมการทดลองเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ และให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อตอบคำถาม นอกจากนี้ผู้วิจัยจะต้องให้คำปรึกษา และคำแนะนำเพิ่มเติมในการทำการทดลอง รวมถึงควบคุมดูแลการทำการทดลองให้ปลอดภัย ระหว่างดำเนินการทดลองผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการใช้อุปกรณ์การทดลองและการใช้คู่มือ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ และอภิปรายผล เมื่อนักเรียนศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ครบถ้วนแล้วจึง ให้นักเรียนทดสอบความรู้หลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน และเมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบเสร็จจึงให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ผล และสรุปผลการวิจัย

ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

1. วิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 1 โดยใช้ t-test for dependent samples ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Statistics 17.0

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ โดยนำข้อมูลมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ราตรี, 2556) คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย และ 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ผลการประเมิน
1. ด้านลักษณะรูปลักษณ์คู่มือ				
1.1	รูปเล่มมีความสวยงามน่าสนใจ	4.60	0.55	มากที่สุด
1.2	คู่มือมีขนาดพอเหมาะ	4.40	0.55	มาก
1.3	การเข้าเล่มเปิดอ่านได้สะดวก คงทน	4.60	0.55	มากที่สุด
1.4	การจัดหน้าสวยงาม	4.80	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านที่ 1 ด้านลักษณะรูปลักษณ์คู่มือ		4.60	0.53	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหาสาระของคู่มือ				
2.1	เนื้อหามีความถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.40	0.55	มาก
2.2	เนื้อหามีความต่อเนื่องเป็นลำดับ	4.80	0.45	มากที่สุด
2.3	เนื้อหาเขียนได้ชัดเจนมีรายละเอียดเพียงพอ	4.20	0.45	มาก
2.4	เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของนักเรียน	4.20	0.45	มาก
2.5	ภาพประกอบเนื้อหา มีขนาดเหมาะสมและชัดเจน	4.60	0.55	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านที่ 2 ด้านเนื้อหาสาระของคู่มือ		4.44	0.49	มาก
3. ด้านการใช้ภาษา				
3.1	อ่านเข้าใจง่าย ไม่กำกวม	4.40	0.55	มาก
3.2	เหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3	ถูกต้องชัดเจน	4.20	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านที่ 3 ด้านการใช้ภาษา		4.40	0.64	มาก
4. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ				
4.1	คู่มือสามารถใช้ควบคู่ในการทำการทดลองในห้องปฏิบัติการได้	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2	คู่มือทำให้เข้าใจวิธีใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3	คู่มือส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้	4.80	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านที่ 4 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ		4.80	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยทุกรายการ		4.56	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 โดยพบว่าด้านที่ 1 ลักษณะรูปลักษณ์คู่มือ และด้านที่ 4 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่ 2 เนื้อหาสาระของคู่มือ และด้านที่ 3 การใช้ภาษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 39 คน ได้ผลแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

การทดสอบ	N	\bar{x}	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	39	7.77	2.54		
หลังเรียน	39	12.74	3.36	10.19*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อนำคะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคนมาวิเคราะห์ผลโดยคิดคะแนนเป็นร้อยละ จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 39 คน เพื่อนำเสนอจำนวนนักเรียนที่สอบก่อนเรียนและหลังเรียนได้คะแนนในระดับต่างๆ ได้ข้อมูล แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียนที่มีคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ

คะแนนสอบ (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)		จำนวนนักเรียนสอบก่อนเรียน		จำนวนนักเรียนสอบหลังเรียน	
คะแนนที่ได้	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
16-20	80-100	-	-	9	23.08
14-15	70-79	-	-	7	17.95
12-13	60-69	3	7.69	10	25.64
10-11	50-59	8	20.51	7	17.95
0-9	0-49	28	71.79	6	15.38

จากตารางที่ 4 พบว่า จำนวนนักเรียนที่สอบหลังเรียนได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 70 ขึ้นไปมีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 41.03 นักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 50-69 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 43.59 และมีนักเรียนจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 ที่สอบได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ผลการประเมิน ความพึงพอใจ
1. ลักษณะรูปลักษณ์คู่มือ				
1.1	คู่มือมีความสวยงาม น่าสนใจ	4.60	0.70	พึงพอใจมากที่สุด
1.2	คู่มือมีขนาดพอเหมาะ	4.40	0.54	พึงพอใจมาก
1.3	การเข้าเล่มเปิดอ่านได้สะดวก คงทน	4.60	0.63	พึงพอใจมากที่สุด
1.4	คู่มือสามารถเปิดอ่านได้สะดวก	4.80	0.86	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านที่ 1		4.60	0.68	พึงพอใจมากที่สุด
2. เนื้อหาสาระของคู่มือ				
2.1	คำชี้แจงในการใช้คู่มือมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติตามได้	4.40	0.63	พึงพอใจมาก
2.2	เนื้อหาเขียนได้ชัดเจน มีรายละเอียดเพียงพอ	4.60	0.87	พึงพอใจมากที่สุด
2.3	เนื้อหามีความต่อเนื่อง เป็นลำดับ	4.60	0.69	พึงพอใจมากที่สุด
2.4	ภาพประกอบมีขนาดเหมาะสม และสวยงาม	4.20	0.76	พึงพอใจมาก
2.5	ภาพประกอบมีความชัดเจน ตรงตามเนื้อหา และสามารถเข้าใจได้ง่าย	4.40	0.72	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยด้านที่ 2		4.44	0.73	พึงพอใจมาก
3. การใช้ภาษา				
3.1	อ่านเข้าใจง่าย ไม่กำกวม	4.40	0.43	พึงพอใจมาก
3.2	เหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.60	0.46	พึงพอใจมากที่สุด
3.3	สะกดคำได้ถูกต้อง	4.40	0.64	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยด้านที่ 3		4.47	0.51	พึงพอใจมาก
4. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ				
4.1	สามารถใช้ควบคู่ในการทำการทดลองในห้องปฏิบัติการได้	4.80	0.39	พึงพอใจมากที่สุด
4.2	เข้าใจวิธีใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น	4.80	0.84	พึงพอใจมากที่สุด
4.3	สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง	4.80	0.70	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยด้านที่ 4		4.80	0.64	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยของคะแนนทั้งหมด		4.58	0.64	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่าผลการประเมินความ-
พึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือการใช้อุปกรณ์การ
ทดลองทางวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 อยู่ใน
ระดับพึงพอใจมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1
ลักษณะรูปลักษณ์คู่มือ และ ด้านที่ 4 คุณค่าและประโยชน์
ที่ได้รับ ส่วนด้านที่ 2 เนื้อหาสาระของคู่มือ และด้านที่ 3
การใช้ภาษา อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

จากการรวบรวมข้อมูลที่นักเรียนตอบแบบสอบถาม
ความพึงพอใจ ในส่วนที่ 2 ซึ่งให้นักเรียนเขียนข้อเสนอแนะ
และความคิดเห็นเพิ่มเติมอย่างอิสระ ผู้วิจัยวิเคราะห์
เนื้อหาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ได้ความรู้จากการใช้
อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ เช่น บีกเกอร์ และกระบอก

ตวง มีวิธีการใช้อย่างไร เป็นต้น รูปลักษณ์คู่มือมีหน้าปกที่
สวยงาม ลักษณะมันคง แข็งแรง และน่าสนใจอ่านเข้าใจ
ง่าย เนื้อหาสรุปได้ดี เมื่ออ่านแล้วสามารถทำการทดลอง
ได้ตามขั้นตอนด้วยตนเอง มีการสาธิตการใช้อุปกรณ์
การทดลองก่อนการทดลอง และมีการกระตุ้นความสนใจ
โดยการใช้คำถามสนุกๆ เพื่อเก็บคะแนน นักเรียนชอบ
กับการทำการทดลองและได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้
การทดลองสนุก ไม่น่าเบื่อ สามารถนำไปใช้ได้ในอนาคต
ทำให้เริ่มสนใจในอุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์
และนักเรียนมีข้อเสนอแนะว่า ต้องการให้ทำคู่มือเป็น
ภาพสี เพราะอุปกรณ์บางอย่างมีสีจะได้ดึงดูดความ
น่าสนใจมากกว่านี้ อยากให้แทรกเนื้อหาในเรื่องที่เรียน
เข้าไป และสุดท้ายควรมีการเพิ่มการทดลองมากยิ่งขึ้น

สรุปและวิจารณ์ผล

สรุปผลการวิจัย

1) ผลการประเมินคุณภาพคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือฯ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1) ผลการประเมินคุณภาพคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.53) ทั้งนี้เนื่องจากคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ฯ ได้สร้างโดยคำนึงถึงหลักการสร้างคู่มือและองค์ประกอบที่สำคัญของคู่มือ โดยสร้างอย่างเป็นระบบ คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ วิเคราะห์เนื้อหาสาระอุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ต้องเรียน จากหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2556) และมีการออกแบบเนื้อหา ให้มีลำดับต่อเนื่องที่เหมาะสม ลำดับการใช้อุปกรณ์ มีการใช้ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน การใช้อุปกรณ์อย่างเหมาะสม มีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับนักเรียน และสรุปใจความสำคัญของเนื้อหา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และสามารถนำไปใช้ได้

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการเรียน และได้ปฏิบัติทำการทดลองทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และเกิดทักษะในการปฏิบัติการทดลอง สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ จอร์จ เดวีอี (พัชรพร, 2553) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดได้ดี ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง นอกจากนี้ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้มีการสอดแทรก

คำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน โดยนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และลงความเห็นตอบคำถาม เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การให้นักเรียนรู้สึกมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์มีส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักแสดงความคิดเห็นอยู่เสมอ ผู้เรียนที่ได้มีโอกาสฝึกฝนการคิดมาจะพัฒนาสติปัญญา มากกว่าผู้เรียนที่มีโอกาสน้อยกว่า ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญมากในการส่งเสริมการพัฒนาการคิดและสติปัญญาของผู้เรียน และเครื่องมือสำคัญที่ครูมักใช้เสมอคือคำถาม การตั้งคำถามเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนนั้นดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้อาจเป็นผลมาจากการทดสอบก่อนเรียน นักเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนที่ต่ำ หลังจากที่ได้ศึกษาคู่มือและฝึกใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์แล้ว นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนที่สูงขึ้น แสดงว่าก่อนเรียนนักเรียนบางคนมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์อยู่บ้าง และเมื่อวิเคราะห์คะแนนสอบหลังเรียนพบว่าคะแนนต่ำสุดที่นักเรียนทำได้ คือ 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 25 จากคะแนนเต็ม แสดงให้เห็นว่าหลังเรียนนักเรียนบางคนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ ซึ่งจากการสังเกตขณะทำแบบทดสอบ พบว่ามีนักเรียนบางคนที่ย่านหนังสือไม่ค่อยได้ จึงทำให้ไม่สามารถเข้าใจข้อคำถามในแบบทดสอบ ซึ่งคาดว่าน่าจะเป็นผลมาจากสาเหตุนี้ทำให้หลังเรียนนักเรียนบางคนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ

3) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือฯ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.64) ทั้งนี้เนื่องจากคู่มือการใช้อุปกรณ์การ

ทดลองทางวิทยาศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบแก้ไข มีเนื้อหาความรู้ที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน มีภาพประกอบคำอธิบาย ทำให้นักเรียนสามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย และเกิดความสนใจในการเรียนรู้ อีกทั้งนักเรียนยังมีโอกาสได้ทดลองลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนาน และมีความสนใจกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สอดคล้องกับที่ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2556) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ควรพัฒนานักเรียนทั้งด้านความรู้ กระบวนการ และเจตคติ นักเรียนทุกคนควรได้รับการกระตุ้นส่งเสริมให้สนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีความสงสัยเกิดคำถามในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับโลกธรรมชาติรอบตัว ดังนั้น ผลความพึงพอใจของนักเรียนจึงแสดงค่ามากที่สุด เพราะนักเรียนได้เรียนด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้อภิปรายและสื่อสารความคิดระหว่างเพื่อน ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน และได้ฝึกการคิดแก้ปัญหาในการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสุกัญญา (2554) ที่ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นสภาพความรู้สึกของผู้เรียน ความสนใจ ความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งหนึ่ง รู้สึกมีความสุขเมื่อได้ทำกิจกรรม นอกจากนี้จากนักเรียนยังได้ให้ความคิดเห็นว่ารूपเล่มคู่มือมีรูปแบบที่น่าสนใจ มีรูปประกอบสวยงาม และน่าสนใจ เนื้อหาอ่านเข้าใจง่าย เนื้อหาสรุปได้ดี ทำให้นักเรียนรู้สึกชอบ และพึงพอใจกับการเรียนด้วยคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ระหว่างการศึกษาและลงมือปฏิบัติ ครูผู้สอนควรดูแลและให้คำแนะนำ โดยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่ามีความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง
2. เวลาที่ใช้ในการศึกษาคู่มือ และทำกิจกรรมครูผู้สอนสามารถยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม

3. ในการจัดกิจกรรมการทดลองควรเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม และก่อนทำกิจกรรมควรมีการอธิบายให้นักเรียนมีความเข้าใจก่อนเริ่มลงมือทำ

4. การนำคู่มือไปใช้ ในการจัดกิจกรรมการทดลองครูผู้สอนควรจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม เพื่อสะดวกต่อการจัดกิจกรรม และเพื่อให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเรียนรู้การทำงานแบบกลุ่ม เพื่อฝึกทักษะการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาคู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Books) เป็นต้น
2. ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการทดลองวิทยาศาสตร์ และใช้คู่มือการใช้อุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ประกอบควบคู่กับชุดกิจกรรมนั้นด้วย
3. ควรมีการศึกษาตัวแปรตามด้านอื่นๆ เช่น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การคิดแก้ปัญหา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชนาลักษณ์ พรหมพิจารณ์. 2556. การศึกษาผลของการจัดกิจกรรมห้องเรียนทดลองวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาทักษะการใช้ อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนปรีณสร้อยแยลส์วิทยาลัย. จาก <http://www.prc.ac.th/Academic/TeacherResearchReport/ResearchDetail.php?ID=1113> สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2557.
- ประดิษฐ์ เหล่าเนตร และณัฐภัสสร เหล่าเนตร. 2555. กิจกรรมเสริมทักษะการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เป็นภาษาและศิลปะ.

- ผดุงยศ ดวงมาลา. 2543. สภาพปัญหาในการสอนและการจัดกิจกรรมการทดลองทางวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคใต้ของประเทศไทย. วารสารศึกษาศาสตร์. 4(10): 53-60.
- พัชรพร สันติวิจิต. 2553. การพัฒนาคู่มือวิจัยในชั้นเรียนสำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี 1 (ดอนสัก ผดุงวิทย์). ภาคนิพนธ์ ค.ม. (วิชาการบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ราตรี นันทสุคนธ์. 2556. การวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน (การวิจัยสำหรับครูและ บุคลากรทางการศึกษา). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุดทอง.
- แรมสมร อยู่สถาพร. 2541. เทคนิคและวิธีการสอนในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกาญจนา อ้นบางใบ. 2554. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จากการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย 2 รูปแบบ. ปริญญาโท กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. 2556. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สกสค ลาดพร้าว.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. 2556. ครูวิทยาศาสตร์มืออาชีพ แนวทางสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อินเทอร์เน็ตดูเคชั่น ซัพพลายส์ จำกัด.
- Cambell, D. T., and Stanley, J. C. 1963. *Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research*. Chicago. Rand McNally. P. 10-12.

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1

The Relationships between Transformation Leadership of Administrators with Teaching Efficiency of Teachers under The office of Suratthani Primary Educational Service Area Office 1

อารีรัตน์ แก้วนวล¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครูและความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 303 คน โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการกระตุ้นทางปัญญามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูสูงสุดและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนต่ำสุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : ผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ABSTRACT

The research purpose was to study and explore the transformation leadership of administrators and the relationship between transformation leadership of administrators with teaching efficiency of teachers under The office of Suratthani Primary Educational Service Area Office 1. The research population was focused on the teachers from the school under the office of Suratthani primary education Service Area Office 1 by data collection. The questionnaire reliability was at 0.97. The statistics used to analyse the data were the tests of mean, standard deviation and Pearson correlation.

From the analysis, the results could be found that the transformation leadership under The office of Suratthani Primary Educational Service Area Office 1 was overall in the high level. When each aspect was considered separately, the transformation leadership of administrators was in the high level for every aspect. The highest average stated was the transformation leadership of the administrators inspirational motivation and the transformation leadership of administrators intellectual stimulation was the least average. The teaching efficiency of teachers under The office of Suratthani administrators Educational Service Area Office 1 was overall in the high level. When each aspect was considered separately, the highest average was in the aspect of building relationships between teachers and student and the management of the teaching process was the least average. The relationships between transformation leadership of administrators with teaching efficiency of teachers under The office of Suratthani administrators Educational Service Area Office 1 were overall in the neutral level in a statistical significant of 0.01, and when each aspect was considered separately, the aspect of building relationships between teachers and student together with the management of the teaching process was rated highly and the transformation leadership of administrators together with the measurement and evaluation of teachers was rated lowly in a statistical significant of 0.01.

Keywords : Administrators Teaching, Efficiency of Teachers, Transformation Leadership

บทนำ

สภาพสังคมโลกในปัจจุบันนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นสังคมแห่งข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน มีการเผชิญสภาวะการแข่งขันสูงและต้องเร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีคุณค่าในการที่มามีความรู้เท่าทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาคนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกนั้นจึงต้องอาศัยการศึกษามาช่วยพัฒนาคนให้มีความสามารถอย่างรอบด้าน แนวโน้มแห่งการเปลี่ยนแปลงนั้นจึงส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาของไทย รวมทั้ง

ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมสากล แต่ทั้งนี้หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งคือผู้นำ ซึ่ง สมถวิล (2550) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารและการจัดการศึกษามีคุณลักษณะที่สำคัญทั้งในด้านวิชาชีพและด้านส่วนตัว เพื่อจัดการดำเนินการให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการศึกษา การบริหารที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพ ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วและไร้พรมแดน เมื่อสามารถบริหารองค์การที่มีการเปลี่ยนแปลง สามารถทำงานให้สอดคล้องเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อยู่เสมอ

นักบริหารจึงต้องพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีคุณสมบัติมากกว่าผู้บริหารธรรมดา (Manager) ที่เก่ง บริหารงานหรือจัดการทรัพยากรต่างๆ ภายในองค์กรเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นนักบริหารสู่นาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคลากรทางการศึกษาที่เป็นผู้บริหารในแต่ละระดับเป็นผู้หนึ่งที่มีความสำคัญในการที่จะขับเคลื่อน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิรูปอย่างแท้จริง ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบหลายประการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ ดังนั้น ทุกประเทศจึงจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพประชากรและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ แต่การศึกษาในยุคปัจจุบันยังมีปัญหาในเชิงคุณภาพการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสถาบันการวิจัยของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ว่า ปัญหาการจัดการศึกษาของไทยมุ่งเน้นการท่องจำมากเกินไป ทำให้นักเรียนไทยไม่มีทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์ด้วยเหตุด้วยผล จึงทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันอย่างสร้างสรรค์บนเวทีโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

กระบวนการจัดการเรียนการสอน ประสิทธิภาพของครูผู้สอนของครูเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะจะมีผลต่อคุณภาพของนักเรียนที่สถาบันการศึกษาผลิตออกไป ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อสังคมและประเทศชาติ การสอนที่มีคุณภาพยังทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ด้วย และการพิจารณาเฉพาะการสอนในชั้นเรียนอย่างเดียวไม่เพียงพอ เพราะประสิทธิภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์กับตัวแปรหลายด้านด้วยกันที่ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการปฏิบัติงานอันจะมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนให้มี

คุณภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้จำเป็นต้องพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของครูและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับครูจึงจะทำให้การพิจารณาประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นไปอย่างครอบคลุม (ศิริญา, 2549)

จากความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน เพราะผู้บริหารงาน ถือเป็นผู้นำหลักของโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาที่จะส่งผลให้ห้องเรียนประสบความสำเร็จ ผู้บริหารต้องรู้จักวิธีการดึงผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ผู้นำต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ คือ สามารถกำหนดหรือสร้างภาพความสำเร็จขององค์กรในอนาคตสามารถสื่อความหมายของวิสัยทัศน์ ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจในองค์การเข้าใจตรงกัน โดยการโน้มน้าวใจให้บุคลากรทุกคนในองค์การหรือสถานศึกษายอมรับวิสัยทัศน์หรือภาพความสำเร็จนั้น เกิดจากความคิดของทุกคน ไม่ใช่เกิดจากผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่จะต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายในโรงเรียนที่มีภาวะผูกพันและต้องมีความมุ่งมั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่จะขัดขวางต่อความพยายาม หรือต่อการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการสร้างความพึงพอใจให้ครูปฏิบัติงานและมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กร สามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ผู้นำที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างสรรค์ความเชื่อ ค่านิยมร่วมและความคาดหวังให้ร่วมเกิดขึ้นในองค์การและในสังคมและยังสามารถเข้าใจประเด็นและเหตุการณ์ของผู้ตามได้

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพในการสอนของครู ต่างก็เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นแบบอย่างการเป็นผู้นำและผู้ประสานงานในการบริหาร ทั้งนี้การมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงาน ยอมอุทิศตนเพื่อการปฏิบัติงาน

เกิดความรู้สึกและเจตคติที่ดีต่องานที่ทำ มีความกระตือรือร้น มีความสุขในการทำงาน และยอมอุทิศตนเพื่อความสำเร็จของงาน

การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันยังมีปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะการประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำนวน 126 โรงเรียน มีบุคลากรครูรวม 1,416 คน จัดการศึกษาชั้นพื้นฐานให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาในปีการศึกษา 2556 ที่ผ่านมา ประสบปัญหา คือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีผลการทดสอบระดับชาติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ในหลายวิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45.45 สังคมศึกษา 37.37 ภาษาอังกฤษ 30.85 คณิตศาสตร์ 41.01 และวิทยาศาสตร์ 36.78 ซึ่งแต่ละรายวิชาที่มีผลคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกรายวิชา (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2557) นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ยังมีพันธกิจในการบริหารจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานให้แก่ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งนั่นหมายถึง การที่ผู้เรียนจะมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา ปัจจัยที่จะส่งผลต่อผู้เรียน คือ ประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่งองค์ประกอบที่จะทำให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพ คือ ครูต้องมีความสามารถในการสอน มีการสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีการใช้จิตวิทยาของครู และมีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน (จิรพันธ์, 2552)

จากการวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการสอนของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำในการบริหารเป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลโดยตรงกับประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัย

มีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการสอนของครู ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จำนวน 303 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ได้แบ่งแบบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ได้จำแนกได้เป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนของครู การใช้จิตวิทยาสำหรับครู การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถาม และเก็บด้วยตนเองจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามกำหนดเวลาที่นัดหมายไว้ โดยได้แบบสอบถามสมบูรณ์กลับคืน 303 ชุด จากครูจำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และมีการแปลค่าคะแนนเฉลี่ยได้แก่ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ผลการวิจัยและอภิปราย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 74.90 อายุ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 54.80 มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 85.10 มีประสบการณ์ในการสอน 11 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 53.80 และขนาดของโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 56.80

2. ความเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X}=4.45$, S.D.= 0.64) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.57) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X}=4.41$, S.D.=0.65) และด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X}=4.39$, S.D.= 0.62)

3. ความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.60)

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.55) การใช้จิตวิทยาของครู ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.56) การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของครู ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.69) และการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครู ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.58)

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($r=0.298$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อเรียงลำดับการหาค่าความสัมพันธ์พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ ดังนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ ($r=0.283$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูอยู่ในระดับต่ำ ($r=0.283$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านการใช้จิตวิทยาของครู อยู่ในระดับต่ำ ($r=0.223$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของครู อยู่ในระดับต่ำ ($r=0.178$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปและวิจารณ์ผล

จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

สถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิพิธ (2553) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารวมพร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารตั้งมาตรฐานในการทำงานไว้สูงเพื่อกระตุ้นความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้บริหารมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ส่วนผู้บริหารให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สรินทร์รัตน์ (2551) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 พบว่าด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ใน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก แรงบันดาลใจเป็นพลังเสริมในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายแบบยั่งยืน ผู้บริหารมีการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานให้กับเพื่อนร่วมงาน มีความตั้งใจ อย่างแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จตามที่กำหนดดูทิศตนในการทำงานเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้ร่วมงาน แสดงถึงความกระตือรือร้น โดยการสร้างเจตคติที่ดีในการทำงานด้านบวก มีการให้ขวัญและกำลังใจผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งให้เห็นว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารด้านการสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับมาก ขวัญชัย (2551) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้แรงบันดาลใจเป็นพลัง

เสริมในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายแบบยั่งยืน ทำให้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ศึกษาภาวะผู้นำสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงาน และ ภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กร เนื่องจากผู้นำมีความสำคัญ และขวัญชัย (2548) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนด้านการสร้างแรงบันดาลใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีหน้าที่เป็นผู้นำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ จำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน มีภาวะผู้นำซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความคิดของผู้ร่วมงาน ให้มีความสามารถในการพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ตามไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของทีมและองค์กร จูงใจให้ผู้ร่วมงานเห็นผลประโยชน์ของกลุ่ม หรือองค์กร ส่งเสริมการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงาน ตระหนักและเห็นคุณค่าของงาน แสดงให้ผู้ร่วมงานเห็นถึงความตั้งใจมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย มีการให้กำลังใจและเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติงานแก่ผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน จึงทำให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีธานี เขต 1 ได้เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีภาวะผู้นำที่จะเปลี่ยนแปลงในการสร้างความพึงพอใจให้ครูปฏิบัติงานและมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กร สามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ผู้นำที่มีประสิทธิภาพสามารถสร้างสรรคความเชื่อ ค่านิยมร่วมและความคาดหวังให้ร่วมเกิดขึ้นในองค์กรและในสังคมและยังสามารถเข้าใจประเด็นและเหตุการณ์ของผู้ตามได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิพล (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับการปฏิบัติงานจากมากไปน้อย ได้แก่ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ และการกระตุ้นทางปัญญา ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากทุกปัจจัย โดยเฉพาะปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ปัจจัยด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และปัจจัยด้านการใช้หลักกระจายอำนาจตามลำดับ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในการนำพาองค์กรให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมประสิทธิภาพการสอนของครูอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับ กอบศักดิ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่งประสิทธิภาพการสอนของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียน ด้านการใช้กิจกรรม

การเรียนการสอนที่หลากหลาย ด้านการแสดงความเอาใจใส่งานการสอน ด้านการทำให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพ และด้านการส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนสูงสุด มีการใช้จิตวิทยา มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของครู มีและมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูต่ำสุด ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ครูมีความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงานอยู่แล้ว มุ่งเน้นการนำพระราชบัญญัติการศึกษาการศึกษา พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา มาตราฐานและวิชาชีพครู มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในการสอนให้ประสบความสำเร็จ ประสิทธิภาพการสอนของครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน และในปัจจุบันนี้สถาบันพัฒนาวิชาชีพครูได้มีการพัฒนาและส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ บรรลุตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูในทางบวกทุกด้าน แต่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ซึ่งแสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างน้อย ทำให้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูค่อนข้างน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 จึงควรมีการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการสอนของครูต่อไป สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญาและการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรนำภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 ด้าน มาบูรณา

การปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาที่เปลี่ยนไปให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกระตุ้นทางปัญญา ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงล่าสุด จึงควรให้ผู้บริหารได้ใช้ภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญา มาใช้ในการบริหารงาน โดยการให้ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา ร่วมกันปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานร่วมกัน และประเมินผลการปฏิบัติงาน ร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงในการบริหารให้ประสบความสำเร็จ มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างแรงบันดาลใจ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีอิทธิพลอย่าง มีอุดมการณ์ และมีการกระตุ้นทางปัญญา โดยผู้บริหาร ควรให้ผู้ร่วมงานเห็นถึงความสามารถในการเป็นผู้นำ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่เคารพนับถือแก่ผู้ร่วมงาน มีการอุทิศตนและเวลาเพื่อให้การปฏิบัติงาน บรรลุตามเป้าหมาย ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงาน คิดแก้ปัญหา การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และแสดงความชื่นชม และยกย่องในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานต่อสาธารณชน ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของครู ล่าสุด โดยเฉพาะการที่ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์และประเมินผลงานตนเอง การทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรนำภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาใช้ในการวางแผนในการบริหารการศึกษา รวมทั้งการใช้หลักการบริหารอื่นๆ มาใช้ในการบริหารงาน เพราะถือว่าผู้บริหารเป็นผู้นำหลักของโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาที่จะส่งผลให้องค์การประสบความสำเร็จ ผู้บริหารต้องรู้จักวิธีการดึงผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ผู้นำต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ สามารถกำหนดหรือสร้างภาพความสำเร็จขององค์การในอนาคตสามารถสื่อความหมายของวิสัยทัศน์ ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจในองค์การเข้าใจตรงกัน เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการจัดการ

อบรม พัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อสามารถนำไปส่งเสริม พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีการส่งเสริมและพัฒนาหลักการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา มาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู ให้ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาต่อไป
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำมาพัฒนา ส่งเสริมครูในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป
3. ครูผู้สอน ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครู เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. นครปฐม:สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

กอบศักดิ์ มูลมัย. 2554. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ขวัญชัย จะเกรง. 2551. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขวัญชัย พูลเจริญ. 2548. การศึกษาภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี

จิรนนท์ พันธุ์ฉลาด. 2552. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พิพิธ เรืองสมบัติ. 2553. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 3. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา

ศรีัญญา ศรีประมวล. 2549. การวิเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิภาพการสอนของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สรินทรรัตน์ มุสิกการะกุล. 2551. ความเป็นภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2. งานนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2557. ระบบประกาศและรายงานผลสอบโอเน็ต. จากเว็บไซต์ : <http://www.onetresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/Login.aspx>

สมถวิล ชูทรัพย์. 2550. การพัฒนาเครื่องมือและตัวชี้วัดคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร

สิทธิพล พหลทัฬห. 2552. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2. รายงานการศึกษาระยะ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550. แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้แนะสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

The Role of Ramkhamhaeng University in Social Instruction on Preparation towards the ASEAN Community

วันชัย ปานจันทร์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้แนะสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้แนะสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน และศึกษาข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้แนะสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 47,168 คน กลุ่มละ 400 คน รวม 2 กลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 800 คน (Yamane, 1960) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน *t*-test และ one-way ANOVA ผลการวิจัย พบว่า (1) มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีบทบาทในการชี้แนะสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก (2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้แนะสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน พบว่า ช่วงอายุ อาชีพ และสถานที่ศึกษา มีบทบาทในการชี้แนะสังคม โดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ มีบทบาทในการชี้แนะสังคม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน บทบาทมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

This research aims were to study the role of Ramkhamhaeng University in social instruction on the preparation towards ASEAN Community and comparing the role of Ramkhamhaeng University in social instruction on the preparation towards ASEAN Community, and to study the suggestion in following the role of Ramkhamhaeng University in social instruction on preparation towards ASEAN Community. The population and sample used in this research were 47,168 graduate students who are studying in the Master Degree at Ramkhamhaeng University, both in the Central Region and Provincial Region, each group for 400 persons, in

¹ อาจารย์ประจำ คณะพัฒนาศาสตร์มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

the total of 2 groups, altogether there were 800 samples (Yamane, 1960). Statistics used in analyzing data were frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, and One-Way ANOVA. The results were as follows: (1) Overall and all aspect, the role of Ramkhamhaeng University in social instruction on preparation towards ASEAN Community were found at a high level, (2) In the comparison of graduate students' opinions about the role of Ramkhamhaeng University in social instruction on preparation towards ASEAN Community, the opinions of graduate students who differed in ages, careers, and region were found different at the statistically significant level of 0.05; the opinions of graduate students who differed in genders were found differently at the statistically significant level of 0.05.

Keywords : preparation towards ASEAN community, role of Ramkhamhaeng University

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีความรู้และคุณธรรม เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสังคมให้เจริญรุดหน้าไปได้อย่างมีคุณภาพ ตามภารกิจหรือบทบาทของความเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้เป็นผู้ที่พร้อมรับผิดชอบต่อการดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่อย่างมีคุณภาพ และก่อให้เกิดการเรียนรู้ในชุมชนและท้องถิ่น พร้อมทั้งมีบทบาทในการแก้ปัญหาของสังคม ประเทศ ภูมิภาคและโลก ตลอดจนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญญา และจริยธรรมของบุคคลและสังคมเพื่อนำไปสู่สันติสุข เสรีภาพ การยอมรับนับถือ สิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย และเพื่อให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอรรถศาสตร์ ดำเนินการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีหน้าที่และบทบาทครอบคลุมภารกิจทั้ง 6 ด้าน ซึ่งได้แก่ 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ 2) จัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรม 3) รับผิดชอบดูแลแก้ปัญหา ร่วมมือและส่งเสริมให้ความเข้มแข็งของชุมชนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 4) อนุรักษ์รักษา สืบสาน วัฒนธรรม เผยแพร่วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย 5) สนับสนุนการเรียนรู้ชั้นสูง และการศึกษาตลอดชีวิต และ 6) การให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกันจัดการศึกษาทุกระดับชั้น (พรชูลี, 2543) เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งในการขับเคลื่อนความร่วมมือด้านการศึกษาในกรอบอาเซียน

ได้ระบุไว้ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประกอบด้วย การจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การส่งเสริมทุนอาเซียนและเครือข่ายการศึกษา การส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และการพัฒนาเยาวชนอาเซียน มีความชัดเจนในเป้าหมายของการให้ประชากรอาเซียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงในปี พ.ศ.2558 การแลกเปลี่ยนการเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของนักศึกษาในกลุ่มอาเซียนเป็นเวลา 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปี การส่งเสริมความร่วมมือ และการดำเนินงานเครือข่ายรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมการวิจัยระหว่างสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษาที่จะรองรับซึ่งกันและกัน ในขณะที่ปัจจุบันบทบาทของความเป็นสถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดให้สถานศึกษามีภารกิจที่สำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นสถาบันการศึกษาซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ดังนี้ 1) ด้านการผลิตบัณฑิต 2) ด้านการวิจัย 3) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ 4) ด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาใช้วางแผนยุทธศาสตร์และนโยบายต่อไป ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการวางแผนในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาทั้งใน

ระยะสั้นและระยะยาวเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนและเปิดเสรีการค้าบริการด้านการอุดมศึกษาในปี พ.ศ.2558 ซึ่งจะส่งผลให้บัณฑิตในอนาคตมีคุณภาพระดับสากล และนานาชาติให้มีความสามารถในการแข่งขันได้ โดยสร้างความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบุคลากรไปยังประเทศเพื่อนบ้านในระยะเริ่มต้น และขยายวงให้กว้างขึ้นรวมทั้งส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนพัฒนาศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน ทั้งนี้ สกอ. ได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา และเอื้อประโยชน์สำคัญกับผู้สอนให้มีคุณภาพ ความรู้ ความเข้าใจ และสมรรถนะ ด้านศาสตร์การสอน ความเชี่ยวชาญในศาสตร์สาขาวิชาชีพ รวมทั้งมีสมรรถนะในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และการต่อยอดองค์ความรู้ ตลอดจนมีสมรรถนะด้านการบริการให้ความรู้หรือประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อประโยชน์แก่สังคมและชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับประเทศไทย (เป็รื่อง, 2555) ทั้งนี้เพราะประเทศที่มีการเจริญเติบโตหรือที่เรียกว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วล้วนแล้วแต่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ที่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมแล้วจะเป็นกำลังที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในที่สุด

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันอุดมศึกษาภายใต้การกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จึงต้องปฏิบัติตามนโยบายและแผน

ยุทธศาสตร์ที่หน่วยงานต้นสังกัดได้กำหนดไว้ซึ่งมีด้วยกัน 3 ยุทธศาสตร์หลัก คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียนและยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน ซึ่งยุทธศาสตร์หลักทั้ง 3 ยุทธศาสตร์เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับพลเมืองของประเทศเพื่อรองรับการแข่งขันในทุกมิติกับประเทศสมาชิก ถ้าหากไม่มีการเตรียมความพร้อมโอกาสและภาวะการณ์แข่งขันประเทศก็ไม่สามารถจะแข่งขันในเวทีสากลได้ ซึ่งจากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นถึงความสำคัญและที่มาของปัญหา ซึ่งสะท้อนถึงการตื่นตัวในทางสังคมที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ตั้งความหวังในการผลิตทรัพยากรมนุษย์และการผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของหน่วยงาน เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรที่จะได้จากกำลังและขีดความสามารถเมื่อต้องมีการแข่งขันกันที่คุณภาพของสินค้าและบริการอันเกิดจากบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญการเฉพาะทาง ดังนั้นโอกาสและหรือผลกระทบที่เกิดจากการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนที่ทำให้เกิดการแข่งขันที่เสรียิ่งขึ้น การแข่งขันและทางเลือกย่อมมีสูงขึ้นด้วยเช่นกัน อำนาจการซื้อหรือการให้บริการอยู่ที่ผู้ซื้อ ซึ่งแน่นอนว่าต้องเลือกซื้อของที่ดีที่สุด ในขณะที่เดียวกันในส่วนของบุคคลนั้นอำนาจการจ้างงานอยู่ที่ผู้ประกอบการที่จะเลือกบุคคลที่เหมาะสมที่สุดสำหรับองค์กร จึงเป็นความท้าทายของสถาบันอุดมศึกษาของแต่ละประเทศที่จะตั้งเป้าหมายในการพัฒนาขีดความสามารถให้กับบุคลากรของประเทศได้มากน้อยเพียงไรที่จะรองรับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปโดยการเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นไปอย่างเสรี เป็นต้นสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นคำตอบที่สำคัญที่สุดในการเพิ่มศักยภาพให้กับพลเมืองของประเทศ ซึ่งในส่วนของประเทศไทยได้มีการตั้งคำถามถึงบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาว่าได้เตรียมบทบาทไว้พร้อมหรือยังที่จะชี้นำสังคมต่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนมีความรู้

ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นพลเมืองของอาเซียนที่จะต้องขับเคลื่อนประชาคมไปด้วยกันเพื่อให้เกิดความมั่นคงในอนาคตร่วมกัน

ดังนั้นการเปิดเสรีอาเซียนไม่เพียงก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในมิติทางเศรษฐกิจการค้าเท่านั้น แต่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตามมาด้วยการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจึงไม่ควรจำกัดเพียงเรื่องการค้าเพียงอย่างเดียว ต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมการและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเช่นกันซึ่งมีผลกระทบต่อคนโดยตรง ดังนั้นเพื่อเป็นการลดผลกระทบในขั้นต้นนั้นมีหน่วยงานที่ได้ศึกษาวิจัยและมีข้อเสนอแนะด้านนโยบายทางสังคมในด้านการพัฒนาคนนั้นประกอบด้วย (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยหรือทีดีอาร์ไอ, 2556) 1) ควรเร่งความร่วมมือตามกรอบ ASCC (ASEAN Social and Culture Community) 2) สร้าง ASCC scorecard เพื่อเร่งการพัฒนาด้านสังคมในประเทศอาเซียนภายใต้ ASCC และ 3) ควรพัฒนาคนอย่างเร่งด่วนและจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา เพราะการศึกษาจะทำให้ประชาชนเข้าใจภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของมนุษย์ได้ง่ายขึ้น ฉะนั้นมหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงมีบทบาทที่สำคัญในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจหลักด้านหนึ่งคือการถ่ายทอดความรู้และชี้นำในทางวิชาการให้กับนักศึกษาซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศได้เกิดการรับรู้และมีความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศโดยภาพรวม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนใน 4 ด้านด้วยกันคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นอกเหนือจากบทบาทตามพันธกิจที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการใน 4 ด้านตามปกติคือ 1) การจัดการเรียนการสอน

2) การวิจัย 3) การให้บริการทางวิชาการ และ 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ในส่วนของบทบาทในการชี้นำสังคมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นมุ่งให้เห็นชัดถึงบริบทของความเป็นอาเซียนที่ 10 ประเทศตกลงร่วมกันโดยยึดหลักทางแนวทางของ 3 เสาหลักคือ 1) เสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคง 2) เสาหลักด้านเศรษฐกิจ และ 3) เสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรม และผู้วิจัยได้เพิ่มเติมในส่วนบทบาทของความเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องให้การศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันเป็นบทบาทข้อที่ 4 ซึ่งทั้ง 4 ด้านนี้ล้วนแล้วแต่เป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านบวกและด้านลบกับประเทศไทยทั้งสิ้น ทั้งนี้หากมีการศึกษาและมีการสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนในสังคมเพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ย่อมทำให้มีการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา รวมถึงการพัฒนาขีดความสามารถให้กับพลเมืองเพื่อเตรียมรองรับการแข่งขันโดยเฉพาะมิติทางสังคม คือด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญและมั่นคงต่อไป วัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทการชี้นำสังคม หมายถึง บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมเพื่อให้การศึกษานั้นเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเพื่อรองรับและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนใน 4 ส่วนหลักดังต่อไปนี้

1. ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน หมายถึง บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมสู่การ

เตรียมความพร้อมในด้านเศรษฐกิจและการลงทุนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยจัดให้มีการอำนวยความสะดวกในด้านข้อมูลข่าวสารและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนให้กับประชาชนและผู้ประกอบการได้ทราบทิศทางการลงทุนและการเคลื่อนไหวทางเศรษฐกิจ มีการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการทางด้านเศรษฐกิจและการลงทุนให้กับนักลงทุนและผู้สนใจทั่วไปได้เข้าร่วม รวมถึงมีการจัดหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านเศรษฐกิจและการลงทุน เป็นต้น

2. ด้านการเมืองและความมั่นคง หมายถึง บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในด้านการเมืองและความมั่นคงให้กับประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและหลักการปกครองในสภาพปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตที่มีการส่งเสริมในด้านประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมในการแสดงออกตามสิทธิตามขอบเขตหน้าที่ของความเป็นพลเมืองเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความเสมอภาคกันในการเมือง

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้กับประชาชนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีที่ควรแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่กับสังคมไทย รวมถึงเข้าใจในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมเพื่อให้เกิดการยอมรับต่อกัน มีการเคารพและแลกเปลี่ยนความรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม

4. ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับประชาชนอันเป็นพลเมืองซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดที่ควรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน โดยการอบรมและให้ความรู้ด้านทักษะที่จำเป็นแก่บุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงอาชีพและการแข่งขันได้ รวมถึงสร้างการยอมรับของสังคมในระดับกว้างถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน

ได้หลากหลายและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้งที่ศึกษาในสวนกลางและส่วนภูมิภาค ที่จะได้รับผลกระทบจากการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน โดยในการดำเนินการวิจัยนั้นมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงทั้งที่ศึกษาในสวนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 47,168 คน (ฐานข้อมูลบุคคลด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคการศึกษา 2/2555) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากประชากรแยกตามสถานที่เรียนคือสวนกลางและส่วนภูมิภาค ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้ความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มละ 400 คน รวม 2 กลุ่มจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 800 คน จากการเปิดตารางสำเร็จรูปในการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1960) และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มแบบโควตาอย่างไม่เป็นสัดส่วนจากสวนกลาง 400 คน และส่วนภูมิภาค 400 คน โดยแยกเป็น 1) ภาคเหนือ 100 คน 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 100 คน 3) ภาคกลาง 100 คน และ 4) ภาคใต้ 100 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบอังกฤโดยไม่ได้เฉพาะเจาะจง นักศึกษากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาศึกษาในช่วงเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล

2. เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมต่อการเข้า

ร่วมประชาคมอาเซียน 3) คำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ต่อบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการขึ้นำสังคมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการศึกษาจริง ทั้ง 2 ประเภทได้แก่

2.1 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรง (validity) ผู้วิจัยได้เลือกตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความสอดคล้อง (Item Objective Congruence index--IOC) ของแบบสอบถามกับเนื้อหาที่จะทำการศึกษา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้คะแนนความสอดคล้อง มีวิธีคำนวณด้วยการให้ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาในแบบสอบถาม (Mehrens and Lehmann, 1991) ดังต่อไปนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่ตรงตามเนื้อหา

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง (reliability) หลังจากที่มีการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเที่ยง (reliability) ซึ่งก็คือความคงที่ของผลที่ได้จากการวัดด้วยเครื่องมือชุดเดียวกันกับกลุ่มเดียวกัน ในเวลาที่ต่างกัน (Guilford, 1978) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient- α) ของ Cronbach กับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน ซึ่งผลจากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นจากเครื่องมือทั้งฉบับได้ระดับค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.96 ซึ่งแสดงว่าเครื่องมือฉบับนี้สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการแจกแบบสอบถามในระยะเวลาที่

เหมาะสม และตรวจนับจำนวนเพื่อให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ตามขนาดของการวิจัยคือ 80% ขึ้นไป และดำเนินการติดตามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามระยะเวลาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบหรือเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งผลการติดตามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้แยกเป็นส่วนกลาง 400 คน ส่วนภูมิภาค 400 คน รวมเป็น 800 คน โดยสามารถติดตามได้จำนวน 797 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.62 %

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติซึ่งประกอบด้วยสถิติดังนี้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t -test, F -test นอกจากนี้ในการพิจารณาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเพื่อแปลความหมาย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ตามคะแนนเฉลี่ย ประเมินค่าโดยกำหนดช่วงคะแนน (class internal) เป็น 5 ระดับดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีบทบาทในการขึ้นำมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีบทบาทในการขึ้นำมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีบทบาทในการขึ้นำปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีบทบาทในการขึ้นำน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีบทบาทในการขึ้นำน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสถิติดังต่อไปนี้คือ 1) ความถี่ อันเป็นค่าจำนวนนับของข้อมูล 2) ค่าความถี่ร้อยละ เป็นค่าที่คำนวณได้จากจำนวนของข้อมูลทั้งหมด 3) ค่าเฉลี่ย (mean) เป็นค่าที่คำนวณได้จากการหาผลรวมของค่าข้อมูลทุกชุดที่เก็บรวบรวมมาได้ 4) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เป็นค่าวัดความกระจายของข้อมูล โดยการหาจากข้อมูลทุกค่าที่มีการกระจายรอบ ๆ ค่าเฉลี่ย 5) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ

บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 กรณีเป็นการเปรียบเทียบตัวแปร 2 กลุ่ม ใช้ *t-test* ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.2 กรณีเป็นการเปรียบเทียบตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่ม ใช้สถิติ One-Way ANOVA ในการวิเคราะห์ข้อมูล ถ้าพบความแตกต่างเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากกระบวนการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยภาพรวม

บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคม	\bar{x}	S.D.	ระดับบทบาทในการชี้นำ
1. ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน	3.52	0.59	มาก
2. ด้านการเมืองและความมั่นคง	3.59	0.61	มาก
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.51	0.62	มาก
4. ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	3.64	0.62	มาก
รวม	3.57	0.55	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีบทบาทในการชี้นำสังคม โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน และด้านสังคมและวัฒนธรรม

การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนสรุปผลตามประเด็นหลักได้ 3 ส่วนสำคัญและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. ผลการศึกษาบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน 2) ด้านการเมืองและความมั่นคง 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 4) ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งผลการศึกษาสามารถนำเสนอได้ดังตาราง 1 ดังนี้

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

2.1 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามเพศ

บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคม	เพศ				t
	ชาย		หญิง		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน	3.56	0.60	3.49	0.57	1.744
2. ด้านการเมืองและความมั่นคง	3.61	0.62	3.57	0.60	.915
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.55	0.65	3.48	0.60	1.567
4. ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	3.70	0.62	3.59	0.62	2.343*
รวม	3.61	0.56	3.54	0.54	1.874

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีเพศต่างกัน เห็นว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีบทบาทในการชี้นำสังคม โดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน ด้านการเมืองและความมั่นคง และด้านสังคมและวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการศึกษาและการพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีบทบาทในการชี้นำสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน จำแนกตามช่วงอายุ

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมตามความคิดเห็นของนักศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามช่วงอายุ

บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคม	SS	df	MS	F
ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน				
ระหว่างกลุ่ม	13.838	3	4.613	14.136*
ภายในกลุ่ม	258.764	793	.326	
รวม	272.602	796		
ด้านการเมืองและความมั่นคง				
ระหว่างกลุ่ม	11.257	3	3.752	10.530*
ภายในกลุ่ม	282.594	793	.356	
รวม	293.851	796		
ด้านสังคมและวัฒนธรรม				
ระหว่างกลุ่ม	20.664	3	6.888	18.915*
ภายในกลุ่ม	288.786	793	.364	
รวม	309.450	796		
ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				
ระหว่างกลุ่ม	22.973	3	7.658	21.119*
ภายในกลุ่ม	287.532	793	.363	
รวม	310.505	796		
รวม				
ระหว่างกลุ่ม	17.009	3	5.670	20.081*
ภายในกลุ่ม	223.899	793	.282	
รวม	240.909	796		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีช่วงอายุต่างกัน เห็นว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีบทบาทในการชี้นำสังคม โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากร

มนุษย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน จำแนกตามอาชีพ

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมตามความคิดเห็นของนักศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามอาชีพ

บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคม	SS	df	MS	F
ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน				
ระหว่างกลุ่ม	.628	2	.314	.917
ภายในกลุ่ม	271.974	794	.343	
รวม	272.602	796		
ด้านการเมืองและความมั่นคง				
ระหว่างกลุ่ม	10.716	2	5.358	15.025*
ภายในกลุ่ม	283.135	794	.357	
รวม	293.851	796		
ด้านสังคมและวัฒนธรรม				
ระหว่างกลุ่ม	11.678	2	5.839	15.570*
ภายในกลุ่ม	297.772	794	.375	
รวม	309.450	796		
ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				
ระหว่างกลุ่ม	21.963	2	10.982	30.219*
ภายในกลุ่ม	288.541	794	.363	
รวม	310.505	796		
รวม				
ระหว่างกลุ่ม	9.662	2	4.831	16.588*
ภายในกลุ่ม	231.246	794	.291	
รวม	240.909	796		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีอาชีพต่างกัน เห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีบทบาทในการชี้นำสังคม โดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านเศรษฐกิจและการลงทุน

มีบทบาทในการชี้นำสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน จำแนกตามสถานที่ศึกษา

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการชี้นำสังคมตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตามสถานที่ศึกษา

บทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคม	สถานที่ศึกษา				t
	ส่วนกลาง		ภูมิภาค		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน	3.36	0.33	3.68	0.72	-8.172*
2. ด้านการเมืองและความมั่นคง	3.32	0.35	3.85	0.69	-13.492*
3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.20	0.39	3.83	0.65	-16.541*
4. ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	3.29	0.38	3.99	0.63	-18.958*
รวม	3.29	0.29	3.85	0.61	-16.408*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 5 พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีสถานที่ศึกษาต่างกัน เห็นว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีบทบาทในการชี้นำสังคม โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน ด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

โดยภาพรวม คือ 1) ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน 2) ด้านการเมืองและความมั่นคง 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม 4) ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 5) ข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ เพิ่มเติม สามารถนำเสนอได้ดังตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าของข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการขึ้นนำสังคมสู่ การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนด้านเศรษฐกิจและการลงทุน

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน		
1.	ควรจัดประชุมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัด รวมถึงกฎหมายและข้อดีข้อเสียของการเปิดเสรีอาเซียน	24
2.	ควรมีการส่งเสริมและการแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการลงทุนระหว่างประเทศ	20
3.	ควรมีการเผยแพร่ช่องทางการลงทุนให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล	19
4.	ควรจัดอบรมอาชีพที่สร้างความมั่นคงให้กับประชาชน มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศเพื่อความมั่นคงทางธุรกิจ	15
5.	ควรจัดให้มีเอกสารเผยแพร่ให้ความรู้ต่อประชาชนทั่วไปในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน	12
6.	ควรจัดวิทยากรที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจมาอบรมและให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไป	8
7.	ควรให้ความรู้สำหรับจัดให้มีระบบในการควบคุมการค้าและการลงทุนให้เข้มงวดเพื่อเป็นการรักษาตลาดสินค้าและการลงทุนของประเทศไทย	7
8.	ควรส่งเสริมให้มีการแข่งขันทางธุรกิจอย่างเสรีและมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน	7
9.	ควรจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการลงทุนเพิ่มมากขึ้น	6
10.	ส่งเสริมการจัดทำวิจัยด้านการลงทุนเพิ่มขึ้นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุน	4
11.	จัดอบรมและพัฒนาด้านภาษาให้กับประชาชน	3
12.	ควรส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น	2

จากตารางที่ 6 สามารถสรุปผลการศึกษาโดยสรุป ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน พบว่า ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการขึ้นนำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนด้านเศรษฐกิจและการลงทุน ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดประชุมให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการรายย่อยในจังหวัด รวมถึงกฎหมายและข้อดีข้อเสียของการเปิดเสรีอาเซียน รองลงมา มีข้อเสนอแนะว่าควรมีการส่งเสริมและการแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการลงทุนระหว่างประเทศ และเห็นว่าควรมีการเผยแพร่ช่องทางการลงทุนให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลเพิ่มเติม

2. ด้านการเมืองและความมั่นคง พบว่า ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการขึ้นนำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคง ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงส่งเสริมการสร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติให้เกิดขึ้น รองลงมา

มีข้อเสนอแนะว่าควรรณรงค์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองที่ถูกต้องเหมาะสม และเห็นว่าควรนำเสนอข้อมูลที่เป็นความจริงเพื่อประโยชน์อย่างแท้จริงของประชาชน

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการขึ้นนำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรมส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงบทบาทในการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เพื่อจะได้เป็นสื่อให้เห็นถึงความเป็นไทย รวมถึงความเป็นอยู่ของสังคมไทย รองลงมา มีข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมและปลูกฝังให้ประชาชนรักษาประเพณีและวัฒนธรรมของไทยให้คงอยู่ และเห็นว่าควรมีการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติและควรใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง

4. ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่า ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการขึ้นนำสังคมสู่การ

เตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนด้าน การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ส่วนใหญ่มี ข้อเสนอให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงจัดให้บริการด้าน ความรู้ด้านการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคม อาเซียนให้กับประชาชนเพิ่มขึ้น รองลงมามีข้อเสนอแนะ ว่าควรสร้างหลักสูตรให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการ เปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประโยชน์อย่างจริงจัง และเห็นว่าควรขยายหลักสูตร ภาษากลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ใน การติดต่อสัมพันธ์ได้มากยิ่งขึ้น

5. ข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม พบว่า ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัย รามคำแหงต่อการขึ้นนำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมใน การเข้าร่วมประชาคมอาเซียนด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม ส่วนใหญ่ มีข้อเสนอว่าควรส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยรามคำแหง มุ่งเน้นการศึกษาทางด้านภาษา ให้นำไปใช้ให้เกิดผล อย่างจริงจัง รองลงมามีข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมให้ ประชาชนตื่นตัวในการเตรียมความพร้อมต่อการเข้า ร่วมประชาคมอาเซียน และเห็นว่าควรขึ้นนำสังคมให้ รองรับการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนอย่างจริงจัง

สรุปและวิจารณ์ผล

การอภิปรายผลการวิจัยบทบาทของมหาวิทยาลัย รามคำแหงต่อการขึ้นนำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมใน การเข้าร่วมประชาคมอาเซียนแยกเป็นรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน 2) ด้านการเมือง และความมั่นคง 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 4) ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมี รายละเอียดของการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน พบว่า นักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่า มหาวิทยาลัย รามคำแหงมีบทบาทในการขึ้นนำสังคม ด้านเศรษฐกิจ และการลงทุน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ พบว่า บทบาทในการขึ้นนำมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน ในด้านเศรษฐกิจและการลงทุนผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้ นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปได้เข้าถึงอย่างสะดวก จัดให้

มีการอำนวยความสะดวกในด้านข้อมูลทางเศรษฐกิจ และการลงทุนให้กับนักศึกษาและบุคคลทั่วไปได้รับรู้ และจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ที่สามารถเชื่อมโยง กับการเป็นสมาชิกเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อเตรียมความ พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น ในการให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ เศรษฐกิจและการลงทุนของประชาคมอาเซียนจะช่วยให้ นักธุรกิจและผู้ลงทุนสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบใน การตัดสินใจ สำหรับการลงทุนได้ชัดเจนเพิ่มขึ้นซึ่ง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะบางประการในการเตรียม ความพร้อมของไทยในด้านเศรษฐกิจและการลงทุน สำหรับประเทศไทยในอาเซียนของ ธีรรัตน์ (2553) เกี่ยวกับแนวทางการรองรับผลกระทบจากการดำเนินงาน ตาม AEC Blueprint ได้แก่ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง การจัดตั้งกองทุนเพื่อการ ปรับตัวของภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบ จากการเปิดเสรีทางการค้า รวมถึงจัดทำกฎหมายว่า ด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเพื่อ เป็นมาตรการรองรับให้กับผู้ประกอบการในประเทศใน กรณีที่ได้รับผลกระทบจากการเป็นเสรีทางการค้า ประเด็นเหล่านี้ล้วนเป็นข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงการเตรียม ความพร้อมและการปรับตัวสำหรับการลงทุนทางเศรษฐกิจ ที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องแสดงบทบาทในการเป็น ศูนย์กลางของข้อมูลให้กับภาคธุรกิจได้มีความรู้ความ เข้าใจ

ดังนั้นบทบาทที่สำคัญในฐานะของความเป็นคลัง ความรู้ให้กับสังคมของสถาบันการศึกษาที่โดยเฉพาะ มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้มุ่งผลิตบัณฑิตตามความ ต้องการของตลาดการจ้างงานและสอดคล้องกับสถานการณ์ ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและให้เป็นไป ตามยุทธศาสตร์หลักในข้อที่ 3 ในเรื่องของการส่งเสริม บทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน ที่จะทำ หน้าที่ในการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการหรือนักลงทุน รวมถึงการทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัด เวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลใน ส่วนของการลงทุนให้กับประเทศไทย ซึ่งจะทำให้เกิด การลงทุนภายในประเทศได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก รวมถึง การขยายการลงทุนไปยังต่างประเทศด้วย โดยเฉพาะ การลงทุนทางตรงที่ประเทศต่าง ๆ สนใจมาลงทุนใน

ภูมิภาคอาเซียนจะทำให้เศรษฐกิจและการลงทุนเกิดการเจริญเติบโตและมั่นคงอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หนุ้ยยา (2542) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ต่อปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในอาเซียน ซึ่งผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า การลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) ที่เข้ามาในอาเซียน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศในอาเซียนอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาแหล่งทรัพยากรการผลิต การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การสร้างงาน ตลอดจนการส่งเสริมการส่งออก สำหรับสาเหตุสำคัญที่ทำให้อาเซียนประสบความสำเร็จก็คือ การที่อาเซียนเป็นแหล่งปัจจัยการผลิตที่มีราคาถูก ไม่ว่าจะเป็นในด้านวัตถุดิบ หรือแรงงาน ประกอบกับการที่ทุกประเทศในอาเซียนล้วนใช้นโยบายที่ค่อนข้างเปิดเสรีต่อการลงทุนจากต่างประเทศ ยิ่งส่งเสริมให้อาเซียนมีความน่าลงทุนเพิ่มขึ้นและทำให้เศรษฐกิจอาเซียนเติบโตขึ้นเช่นกันจึงต้องสร้างความเป็นปึกแผ่นที่สามารถผนึกกำลังในการรวมกลุ่มในด้านการลงทุนร่วมกันโดยเฉพาะในแง่ของโครงสร้างในการบริหารภายในประเทศสมาชิกอาเซียนที่จะทำให้เกิดการลงทุนร่วมกันมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิमित (2552) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทของอาเซียนต่อการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประชาคมเศรษฐกิจเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งให้เห็นถึงบทบาทของอาเซียนต่อการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ว่าควรจะต้องพัฒนาโครงสร้างของระบบบริหารที่เป็นอยู่ไปสู่โครงสร้างที่เป็นทางการให้มากขึ้น ดังนั้น กลุ่มประเทศอาเซียนจึงจำเป็นต้องสร้างกรอบทางเศรษฐกิจที่มีความเข้มแข็งกว่าเดิม แล้วนำมาเชื่อมโยงกับการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้นในลักษณะของก้อนหิมะ

2. ด้านการเมืองและความมั่นคง พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีบทบาทในการชี้นำสังคม ด้านการเมืองและความมั่นคง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีบทบาทในการชี้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับบทบาทในการชี้นำ

มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักการประชาธิปไตย ทำหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ และมีการจัดให้มีเวทีสำหรับการแสดงออกทางความคิดเห็นในทางการเมืองที่สะท้อนให้เห็นถึงความดีงามและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาที่จะให้สังคมไทยสามารถอยู่ร่วมกับสังคมอื่นได้อย่างปกติสุข ซึ่งส่วนหนึ่งต้องมาจากกฎเกณฑ์กติกาหรือข้อตกลงที่จะสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นภายในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ดังนั้นประเด็นสำคัญในการแสดงออกถึงบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและความมั่นคงนั้นต้องมุ่งทำความเข้าใจในแง่ของกฎหมายของแต่ละประเทศ รวมถึงกฎหมายของประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าร่วมประชาคมอาเซียนที่เกี่ยวกับความผูกพันต่อกันซึ่งจะทำให้เสถียรภาพในด้านของการเมืองและความมั่นคงมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงสามารถผลิตนักรัฐศาสตร์หรือด้านการเมืองการปกครองและความมั่นคงให้กับหน่วยงานโดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐในแต่ละปีเป็นจำนวนมากที่จะได้นำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อดูแลและเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนได้มากยิ่งขึ้น

ผลจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทด้านการเมืองและความมั่นคงที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถมีส่วนร่วมในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นบทบาทที่สำคัญซึ่งอยู่ในระดับมากนั้น ได้แก่การส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักการประชาธิปไตย ทำหน้าที่ในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและนโยบายภาครัฐที่เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติ กฎหมายและหลักการปกครองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเทศสมาชิกนั้นจึงควรปรับปรุงให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในส่วนของกฎหมายปกครอง กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมถึงกฎหมายอาญา ที่จะต้องกลับมาทบทวนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเมื่อมีการกระทำความผิดระหว่างประเทศเกิดขึ้น ดังนั้นกฎหมายจึงต้องมีความทันสมัยอันเป็นบทบาทที่

สำคัญของสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านกฎหมาย ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงถือว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาหลักที่มีความเข้มแข็งด้านการสอนกฎหมาย จึงควรแสดงบทบาทในการนำเพื่อการพัฒนากฎหมายให้เหมาะกับสภาพปัจจุบันเพราะมีผลต่อความร่วมมือระหว่างประเทศในอนาคตอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ (2550) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาของประเทศไทย ศึกษาเฉพาะสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มีหลายมาตราที่ไม่สอดคล้องกับสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน (Mutual Legal Assistance in Criminal Matters Treaty of ASEAN-MLAT ASEAN) อันจะมีผลทำให้เกิดผลกระทบต่อประสิทธิภาพในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน

นอกจากในแง่ของกฎหมายแล้วความมั่นคงยังรวมถึงสิทธิความเป็นมนุษย์ที่จะต้องได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งต้องอาศัยกลไกทางด้านกฎหมายที่จะเป็นหลักประกันความคุ้มครองเพื่อให้เกิดความมั่นคงระหว่างกันของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นริสา (2545) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่องกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในอาเซียน ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงการจัดตั้งกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในอาเซียนที่เหมาะสม ควรจะแบ่งเป็นกลไกทางด้านกฎหมายและกลไกทางด้านสถาบัน โดย 1) กลไกทางด้านกฎหมาย อาเซียนควรจะจัดทำหรือรับรองตราสารสิทธิมนุษยชนสำหรับการคุ้มครองสิทธิ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หรืออาจจัดทำตราสารสิทธิมนุษยชนทั่วไปที่ครอบคลุมสิทธิมนุษยชน คือ สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมไว้ด้วยกัน โดยสิทธินั้น ๆ ควรจะเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศได้รับรองไว้แล้วโดยกฎหมายภายในเหมือนกัน หรือที่เรียกว่าเป็นจุดร่วมกันของแต่ละประเทศสมาชิก เช่น สิทธิหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของแต่ละ

ประเทศซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน เป็นต้น แล้วจึงเพิ่มเติมสิทธิอื่น ๆ เข้าไปภายหลัง 2) กลไกทางด้านสถาบัน ควรเป็นสถาบันระดับรัฐบาลที่มีหน้าที่ใน “การส่งเสริม” ให้เกิดความรู้ความเข้าใจก่อนเป็นอันดับแรก โดยอาจจะก่อตั้งสถาบันที่มีลักษณะเป็น “กึ่งตุลาการ” มีอำนาจในการพิจารณาส่งเสริมสิทธิมนุษยชนหรือมีอำนาจในการตัดสินคำร้องเรียนด้วยพร้อมกัน เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนอาเซียนมีหน้าที่ในการปกป้องความเป็นสมาชิกให้ได้รับความเป็นธรรม ทำหน้าที่เป็น “ตุลาการ” ที่สามารถรับคำร้องเรียนซึ่งอาจกำหนดเฉพาะให้รัฐสมาชิกหรือองค์กรของอาเซียนเป็นผู้ร้องเรียนแล้วขยายขอบเขตให้เอกชนเป็นผู้ร้องเรียนได้ในภายหลัง ซึ่งประเด็นเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นในทางการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคอาเซียน

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีบทบาทในการชี้นำสังคม ด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทในการชี้นำมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย มีการสอดแทรกคุณค่าในทางสังคมและวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาและบุคคลทั่วไปได้เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม ได้ทำหน้าที่ในการชี้นำสังคมเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมหรือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคมและการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของชาติถือเป็นบทบาทที่สำคัญของสถาบันการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจหลักในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีพันธกิจหลักในส่วนของสังคมและวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ดังนี้ 1) ด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ซึ่งสถาบันอุดมศึกษามีการให้บริการทางวิชาการที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในวงกว้างและกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งอาจให้บริการโดยการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งในระดับสถาบันและระดับบุคคลได้ในหลายลักษณะ อาทิ การให้คำปรึกษา

การศึกษาวิจัย การค้นคว้าเพื่อแสวงหาคำตอบให้กับสังคม การให้บริการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องบริการแก่ประชาชนทั่วไป การให้บริการทางวิชาการนี้ สามารถจัดในรูปแบบของการให้บริการแบบให้เปล่าหรือเป็นการให้บริการเชิงพาณิชย์ที่ให้ผลตอบแทนเป็นรายได้หรือเป็นข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ และ 2) ด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน มีระบบและกลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้ผู้เรียนและบุคลากรของสถาบันได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ ตระหนักถึงคุณค่า เกิดความซาบซึ้งและมีสุนทรียะต่อศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องจรรโลงความดีงามในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ มีวิถีชีวิตที่ปรารถนาและเรียนรู้วิธีการจัดการวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนาได้ สถาบันมีการควบคุมการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบัน

การสร้างวัฒนธรรมตระหนักรู้ในเรื่องของสังคมและวัฒนธรรมเป็นการแสดงออกถึงบทบาทด้านการอนุรักษ์และการสืบสานให้วัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมคงอยู่กับสังคมไทย และเผยแพร่สู่ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจากผลการศึกษาด้านสังคมและวัฒนธรรมนั้นเป็นบทบาทที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะประเด็นการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยฯ มีการสอดแทรกคุณค่าในทางสังคมและวัฒนธรรมให้กับนักศึกษาและบุคลากรทั่วไปได้เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม อันเป็นค่านิยมที่ดีและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลที่สถาบันอุดมศึกษาต้องเร่งส่งเสริมให้มีการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุมศักดิ์ และอ้อมใจ (2549) ซึ่งได้ทำวิจัย เรื่อง บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาวัฒนธรรม และค่านิยมของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมวัฒนธรรมและค่านิยมมีสี่ด้านคือ ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน และด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาจารย์และนักศึกษาเห็นด้วยว่าสถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติทั้งโดย ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการจัดหลักสูตรและการสอนอยู่ใน ระดับมาก 2) การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสหธรรม ด้านเนติธรรม ด้านคติธรรม และด้านวัตถุประสงค์ ทำให้ นักศึกษาเกิดคุณค่าทางวัฒนธรรมทั้งโดย ภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านวัตถุประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง และ 3) การส่งเสริมค่านิยมประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับชาติ ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม และค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับ ในขณะที่เดียวกัน มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของการเสริมสร้างและรักษาวัฒนธรรมและวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงเป็นเอกลักษณ์ของชาติและของภูมิภาคอาเซียน จึงได้จัดตั้งหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงคือสถาบันศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่สามารถเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งในแต่ละปีจะมีการจัดกิจกรรมที่เป็นการแสดงออกถึงการสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนด้วย อันเป็นบทบาทที่สำคัญของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของศิลปและวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น

4. ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีบทบาทในการชี้นำสังคม ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีบทบาทในการชี้นำอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีระดับบทบาทในการชี้นำมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กระตุ้นให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการเพิ่มขีดความสามารถให้สูงขึ้นเพื่อรองรับการแข่งขันกับประเทศ

ในภูมิภาคอาเซียนได้ ได้ทำหน้าที่ในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับพลเมืองในการเข้าถึงการศึกษาสำหรับการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ และมีการพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับพลเมืองที่จะสามารถแข่งขันกับประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน ดังนั้น ในการกระตุ้นให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการเพิ่มขีดความสามารถให้สูงขึ้นซึ่งก็คือการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้มีความพร้อมในการเข้าสู่การประกอบอาชีพและการทำงานบนพื้นฐานของความหลากหลายหรือการทำงานข้ามวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาสกรและคณะ (2556) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องสมรรถนะด้านการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทยสู่ประชาคมอาเซียน ผลวิจัยพบว่า 1) บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เห็นด้วยกับสมรรถนะในการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทยสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เห็นด้วยในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ทักษะด้านความรับผิดชอบ ทักษะด้านองค์ความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชา ทักษะทางด้านสังคม ทักษะด้านการปฏิบัติงาน ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี และทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร 2) ผลการศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะในการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทย บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย เห็นด้วยกับปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะในการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทยสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เห็นด้วยในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านการเมือง

สมรรถนะในการประกอบอาชีพจึงเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาถึงความสำเร็จขององค์กรในทุกองค์กรและทุกระดับตำแหน่ง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเพิ่มขีดความสามารถให้กับปฏิบัติงานของ

ทรัพยากรมนุษย์ให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้นโดยเฉพาะสมรรถนะหลักถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร จึงได้มีความพยายามพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีสมรรถนะหลักตามที่ต้องการ ต้องการ เพราะสมรรถนะหลักมีความสำคัญอย่างมากต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิสิฐวิทย์ (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรระดับหัวหน้างานและผู้บริหารระดับกลางของกิจการมัลติสติกส์ด้านคลังสินค้าในเขตท่าเรือแหลมฉบังเพื่อรองรับการแข่งขันในการเปิดการค้าเสรีอาเซียน กรณีศึกษาบริษัทโลจิสติกส์แห่งหนึ่ง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลัก 4 ด้าน คือ จิตสำนึกในการให้บริการ การมุ่งเน้นความสำเร็จ การทำงานเป็นทีม การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด และสมรรถนะในสายงาน 5 ด้าน คือ ความรู้ในด้านการจัดการคลังสินค้า การสอนงาน และพัฒนาผู้อื่น ความรับผิดชอบในงาน มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด และการมอบหมายงาน การบริหารจัดการงาน มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์มีความพร้อมในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง ซึ่งในการเตรียมความพร้อมจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น บทบาทที่สำคัญของสถาบันการศึกษาจึงต้องสร้างความตระหนักในการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาและประชาชนได้ปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรรถวรรณ (2554) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความพร้อมของนักศึกษาของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน ผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยรวมของทักษะเกี่ยวกับการปรับตัวและการเตรียมความพร้อมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมากในด้าน คือ ด้านความเปลี่ยนแปลงของระบบงาน ด้านเวลาทำงาน ด้านรายได้และด้านความหลากหลายของแรงงานที่จะอพยพเข้าประเทศ และได้เสนอแนะใน

การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงว่า มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในระดับอาเซียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อเตรียมตัวนักศึกษาอย่างชัดเจนและจริงจัง เพื่อนักศึกษาที่จะก้าวมาเป็นผู้นำของสังคมในอนาคตจะได้มีความพร้อมรับทั้งที่เป็นผลดีและเป็นผลเสียที่จะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษายังเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมให้กับบัณฑิตในการเข้าสู่อาชีพ ซึ่งจากผลการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในส่วนของภาคการศึกษาคุณภาพในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับพลเมืองที่จะสามารถแข่งขันกับประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนนั้นอยู่ในระดับมากเช่นกัน เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งในการเข้าสู่อาชีพให้กับพลเมืองให้มีความพร้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุบิน (2554) ซึ่งได้จัดทำวิจัยเรื่องความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยผลการวิจัยพบว่า อาชีพที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวังมี 16 สาขาอาชีพ ส่วนคุณลักษณะของบัณฑิตที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวังมีจำนวน 3 ด้าน 26 คุณลักษณะ ได้แก่ (1) ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 12 คุณลักษณะ (2) ด้านจิตพิสัย จำนวน 8 คุณลักษณะ และ (3) ด้านทักษะพิสัย จำนวน 6 คุณลักษณะ ในส่วนของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตมี 3 ด้าน โดยเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้แก่ (1) ความต้องการจำเป็นด้านอาชีพ (2) ความต้องการจำเป็นด้านกิจกรรมการผลิตและพัฒนาคุณภาพบัณฑิต และ (3) ความต้องการจำเป็นด้านคุณลักษณะของบัณฑิต

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติตามบทบาทของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อการชี้นำสังคมสู่การเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียนโดยภาพรวมสรุปได้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจและการลงทุน พบว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกโดยมีการจัดประชุม/สัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจและการลงทุนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศในภูมิภาคได้อย่างมั่นคงและเข้มแข็ง

2. ด้านการเมืองและความมั่นคง พบว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรเร่งดำเนินการส่งเสริมการสร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติให้เกิดขึ้น รองลงมามีข้อเสนอแนะว่าควรรณรงค์ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองที่ถูกต้องเหมาะสม และเห็นว่าควรนำเสนอข้อมูลที่เป็นความจริงเพื่อประโยชน์อย่างแท้จริงของประชาชน

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนเพื่อให้เกิดการรับรู้และมีความเข้าใจถึงวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ โดยแสดงบทบาทในการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เพื่อจะได้เป็นสื่อให้เห็นถึงความเป็นไทย รวมถึงความเป็นอยู่ของสังคมไทย

4. ด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจัดให้มีการอบรมและให้ความรู้ในด้านทักษะที่จำเป็นสำหรับบุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับบุคลากรของประเทศในการเข้าสู่ตำแหน่งงาน และควรจัดหลักสูตรพิเศษตามความต้องการขององค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรที่จะสร้างการยอมรับในการจ้างงานในอนาคต และควรสร้างหลักสูตรให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างจริงจัง และเห็นว่าควรขยายหลักสูตรภาษากลุ่มประเทศอาเซียนเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ในการติดต่อสัมพันธ์ได้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนทุนอุดหนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์การตรวจสอบเครื่องมือทำให้เครื่องมือมีคุณภาพและน่าเชื่อถือมากขึ้น ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาโดยมีท่านคณบดีคณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รองศาสตราจารย์ ดร.โฆษิต อินทวงศ์ และรองคณบดีฯ ทุก ๆ ท่านที่เปิดโอกาสและให้การสนับสนุนการจัดทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกคนที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือในการเสนอแนะเพื่อให้การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคุณภาพสูงขึ้น พร้อมทั้งได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของความเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องทำหน้าที่ในการชี้นำสังคมสำหรับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนให้กับบัณฑิตของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป คุณความดีอันพึงเกิดจากงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นการบูชาพระคุณบิดามารดาและพระคุณครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัยด้วยความเมตตาเสมอมา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

เกรียงศักดิ์ โปยมรัตน์. 2550. ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาของประเทศไทย ศึกษาเฉพาะสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน. ปรินซ์ตามหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และ อ้อมใจ วงษ์มณฑา. 2549. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง เพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA). วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 12 (4): 561-576

เป็รื่อง กิจรัตน์ภร. 2555. การศึกษาการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ.2558. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2556. จาก www.lib.hcu.ac.th/asean/QuickReferenceGuide.pdf.

พิสิฏฐ์ กิจวัฒนาถาวร. 2555. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรระดับหัวหน้างานและผู้บริหารระดับกลางของกิจกรรมโลจิสติกส์ด้านคลังสินค้าในเขตท่าเรือแหลมฉบังเพื่อรองรับการแข่งขันในการเปิดการค้าเสรีอาเซียน กรณีศึกษาบริษัทโลจิสติกส์แห่งหนึ่ง. ปรินซ์ตามหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คณะ การ จัด การ และ การ ท อ ง เ ที่ ย ว มหาวิทยาลัยบูรพา.

พรชูลี อาชาวอรุณ. 2543. แนวทางการปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการอุดมศึกษา : รูปแบบการจัดกลุ่มอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับศักยภาพปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิดารัตน์ โชคสุชาติ. 2553. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : ความสำคัญและการเตรียมความพร้อมของประเทศไทย. วารสาร มจร. วิชาการ. 14(27): 47-64.

นริสา วุฒิปัญญาเลิศ. 2545. กลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในอาเซียน. ปรินซ์ตามหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- นัฐยา ยวงโย. 2542. การศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ต่อปริมาณการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) ในอาเซียน. ปรินทิวิต. ตามหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิมิต ลิ้มรัตน์. 2552. บทบาทของอาเซียนต่อการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประชาคมเศรษฐกิจเอเชียตะวันออกเฉียง. ปรินทิวิตตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภาสกร เรืองวานิช วันชัย ปานจันทร์ และ ปรัชญา ชุ่มนาเสียว. 2556. สมรรถนะด้านการประกอบอาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทยสู่ประชาคมอาเซียน. คณะพัฒนาศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. AEC: ประชาคมอาเซียนกับตัวชี้วัดความสำเร็จ. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2556. จาก http://tdri.or.th/tdriinsight/asean_measures.
- สุบิน ยุระรัช. 2554. แนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานประเมินความต้องการจำเป็น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 13(2), 11-17.
- อรวรรณ สีลวานิช. 2554. ความพร้อมของนักศึกษาของคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์กับการเข้าสู่ตลาดแรงงานประชาคมอาเซียน. ปรินทิวิตตามหลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Guilford, J.P. and Fruchter, B. 1978. *Foundamental Statistics in Psychology and Education*. 6th ed, Singapore : McGraw Hill.
- Mehrens and Lehmann. 1991. *Measurement and Evaluation in Education and Psychology*. 4th ed. Holt, Rinehart and Winston, New York.
- Yamane, T., 1960. *Statistics: An Introductory Analysis*. Singapore: Harper International Edition.

การสร้างบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง สำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Production of Instructional Digital DVD on Recording Control Practice Courses, for Undergraduate Students of Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

กนกวรรณ จันทร์มา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ศึกษาเรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวีดิทัศน์และการสอนแบบปกติ ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้วีดิทัศน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาเทคโนโลยีเสียง-เบื้องต้น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 40 คนแบ่ง เป็นกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวีดิทัศน์ จำนวน 20 คน และกลุ่มควบคุมเรียนแบบปกติ จำนวน 20 คน สถิติ ที่ใช้ ได้แก่ หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และการทดสอบที (t -test) ผลการวิจัยพบว่า (1) บทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.64/85.33 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (3) ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนกลุ่มที่ใช้บทเรียนวีดิทัศน์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (4) นักศึกษาที่เรียนโดยใช้วีดิทัศน์โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : บทเรียนวีดิทัศน์การสอนแบบสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The purposes of this study were : to produce an Instructional Digital DVD on Recording Control Practice meeting the standardized efficiency criterion of 80/80; to test this DVD production on selected undergraduate students by using a pre-test and a post-test; to compare the academic achievement of the students on Instructional Digital DVD traditional methods; and the levels of satisfaction rated by the students upon finishing the DVD Courses. The research population consisted of 40 undergraduate students from the Faculty of Education, Ramkhamhaeng University who were enrolled in the second semester of the academic year 2013. The results were analyzed by descriptive statistics including mean, standard deviation, the difficulty parameter (p), discriminatory and t -test analysis. power (r) in which were performed by using a

¹ อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

computer program. The results have shown that: (1) The DVD on Recording Control Practice Courses had satisfied efficiency meeting the criterion at 83.64/85.33. (2) The post-test scores for both groups of students displayed means at a higher level than the pre-test. (3) by comparing the experimental group of using this produced DVD, academic achievement of the experimental group higher than that of the control group using traditional methods, at the statistically significant level of 0.05; and (4) Overall, the degree of satisfaction in the experimental students using the produced DVD was at the good level.

Keywords : Demonstration Method, Ramkhamhaeng

บทนำ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของรัฐ จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติ-มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2514 นับจากวันก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีชื่อเสียงโดดเด่น และเป็นมหาวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ผลิตบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต รวมแล้วแปดแสนกว่าคน ได้ออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติ สิ่งสำคัญหรือหัวใจที่นำไปสู่ความสำเร็จของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อประกอบการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ นับได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ให้บริการแก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่องสืบต่อกันมาเป็นเวลานานแล้ว เริ่มจากการผลิตสื่อแถบเสียง (cassette tape) ให้บริการแก่นักศึกษา ต่อมาได้พัฒนาการมาเป็นเทปวีดิทัศน์ ซึ่งมีลักษณะเป็นม้วน มีทั้งภาพและเสียงจากการบรรยายในชั้นเรียนเพื่อให้บริการนักศึกษาได้ยืมหรือสำเนาสื่อได้ฟรี ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีได้มีการพัฒนารูปแบบสื่อใหม่เข้ามาจึงทำให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการใช้สื่อต่าง ๆ ทำให้เทปวีดิทัศน์พัฒนามาเป็นแผ่นวีดิทัศน์และแผ่นดีวีดีซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน โดยสำนักเทคโนโลยีการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการผลิตและให้บริการ แผ่นวีดิทัศน์หรือแผ่นดีวีดีเป็นสื่อวัสดุที่ราคาถูกลง หาซื้อง่ายในท้องตลาด สามารถใช้ได้กับอุปกรณ์หรือเครื่องเล่นที่หาได้ง่าย เช่น เครื่องเล่นวีดีโอ ซีดี เครื่องเล่น DVD เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นแบบอื่นซึ่งสามารถพกพาได้

จริยา (2535) นักเทคโนโลยีการศึกษา ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีการศึกษาไว้ว่า เป็นการประยุกต์เอาเทคนิควิธีการ แนวคิด วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งต่าง ๆ อันสืบเนื่องมาจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในวงการศึกษากันทั้งในปัจจุบันนี้มีสื่อต่าง ๆ มากมายได้นำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งสามารถทำให้การเรียนง่ายขึ้น ประหยัดเวลา สื่อการสอนช่วยถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดเห็นระหว่างครูและนักเรียน ช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องราวที่ครูสอนได้รวดเร็ว และจำได้อย่างถาวร สามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น นอกจากนี้ Lancien (1986) ได้ให้ข้อคิดเห็นอีกว่า สื่อการเรียนการสอนวีดิทัศน์เป็นสื่อที่มีชีวิตชีวา ทั้งนี้ เพราะวีดิทัศน์สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับสื่อที่เป็นทั้งภาพและเสียงจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็ว และเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายกว่าสื่ออื่น ๆ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของผู้สอนได้ เช่น ไม่มีทักษะการสอนที่ดี ขาดความรอบรู้ และความเหมาะสม จะเห็นได้ว่า สื่อวีดิทัศน์นั้นเป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียงสมจริงสามารถที่จะให้ความรู้ทุกรูปแบบ ตั้งแต่ความรู้เบื้องต้นจนถึงขบวนการที่ซับซ้อนในปัจจุบันแผ่น DVD ยังเป็นสื่อวีดิทัศน์ที่นิยม เนื่องจากเป็นวัสดุที่หาซื้อง่าย ราคาถูก สะดวกในการพกพา โดยเฉพาะบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติ การควบคุมการบันทึกเสียงที่จะสร้างขึ้น มีทั้งภาพและเสียงประกอบการบรรยายแบบสาธิต เป็นขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ สามารถนำไปใช้กับเครื่องเล่น DVD ที่มีใช้ตามบ้าน หรือคอมพิวเตอร์ทั่วไป หากนักศึกษาดูแล้วไม่เข้าใจ ยังสามารถหยุดดูภาพนิ่งบางจุด ดูซ้ำ หรือดูภาพซ้ำ ดูย้อนหลัง หรือเลือกดูบางช่วงบางตอน ได้ตามความต้องการของนักศึกษา ซึ่งเหมาะต่อการฝึกทักษะและวีดิทัศน์นี้สามารถนำมาดูซ้ำ ทำสำเนาได้ด้วยคอมพิวเตอร์ทั่วไป อีกทั้งแผ่น DVD ราคาถูกหาซื้อง่าย

ในห้องทดลอง ทำให้ประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณในการผลิต

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการสร้างบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง ซึ่งสอดคล้องกับ กิดานันท์ (2543) ได้กล่าวถึงคุณค่าของบทเรียนวีดิทัศน์ พอสรุปได้ว่า การผลิตสื่อวีดิทัศน์ที่มีคุณภาพดีนั้น เมื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอนจะมีอิทธิพลต่อจิตใจผู้เรียนอีกทั้งเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และผู้วิจัยเองก็มีแนวคิดในทิศทางเดียวกันโดยการสร้างบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงในครั้งนี้เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา และช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษา เช่น ช่วยนักศึกษาที่ทำงานแล้วไม่มีเวลาฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง สามารถนำบทเรียนวีดิทัศน์ไปเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และบทเรียนวีดิทัศน์ที่จะสร้างขึ้นนี้ยังสามารถนำไปประกอบการสอนในชั้นเรียน จะช่วยปรับพื้นฐานและส่งเสริมให้นักศึกษาที่ไม่เคยใช้วัสดุอุปกรณ์หรือเรียนรู้เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงในห้องบันทึกเสียงมาก่อน จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจและเรียนรู้ขั้นตอนต่าง ๆ ได้เร็วขึ้น ทำให้ประหยัดเวลาทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยมีแนวทางการวิจัยด้วยการหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ได้มาตรฐานก่อให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการสร้างบทเรียนวีดิทัศน์สำหรับวิชาอื่น ๆ ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) ข้อมูลการวิจัยได้มาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างมา จำนวน 40 คน จากนั้นจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่ม โดยให้กลุ่มทดลองเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ จำนวน 20 คน และ

กลุ่มควบคุมด้วยการเรียนแบบปกติ จำนวน 20 คน ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. การสร้างบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง สร้างเครื่องมือโดยนำบทเรียนวีดิทัศน์ที่ผลิตไปให้ที่ปรึกษาโครงการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง โดยใช้แบบประเมินสี่แบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า บทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงในด้านเนื้อหา ด้านเทคนิค และการผลิต โดยรวมมีคุณภาพดีมาก ได้ผลของคะแนนเฉลี่ยรวมมีค่า 4.36 จากนั้นนำบทเรียนวีดิทัศน์ที่ผ่านการประเมินคุณภาพแล้ว มาแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำบทเรียนวีดิทัศน์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาประสิทธิภาพกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 ตามขั้นตอน ดังนี้ (ชัยยงค์ และคณะ, 2520)

ขั้นทดลองแบบเดี่ยว (one-by-one testing) ไปทดลองกับนักศึกษาจำนวน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 75.00/76.01 จากนั้นได้ทดลองแบบกลุ่ม (small group testing) นำบทเรียนวีดิทัศน์ที่แก้ไขแล้วจากการทดลองแบบเดี่ยว ไปทดลองใช้กับนักศึกษากลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างดำเนินการทดลองจำนวน 10 คน ให้เรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ห้องเรียน 2-3 ครั้งพร้อมกัน ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนแต่ละตอนได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.63/81.67 ขั้นทดลองภาคสนาม (field testing) ผู้วิจัยนำบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง ที่ทำการปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองกลุ่มย่อย ไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างดำเนินการทดลอง จำนวน 30 คน ใช้วิธีเดี่ยวขั้นทดลองภาคสนาม นำผลทดลองไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.64/85.33 จะเห็นได้ว่า ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดสามารถนำไปใช้กับกลุ่มทดลองที่เลือกไว้

ตารางที่ 1 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง ทั้ง 3 ขั้นตอน

ค่าประสิทธิภาพ ผลรวม	แบบฝึกหัด		แบบทดสอบ	
	จำนวน (นักศึกษา)	ร้อยละ	จำนวน (นักศึกษา)	ร้อยละ
ขั้นตอนแบบเดี่ยว	3 คน	75.00	3 คน	76.01
ขั้นตอนแบบกลุ่ม	10 คน	80.63	10 คน	81.67
ขั้นตอนภาคสนาม	30 คน	83.64	30 คน	85.33

จากตาราง ในการดำเนินการหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ในแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยได้จัดบันทึกข้อบกพร่อง และสอบถามนักศึกษาที่หลังการทดลอง เพื่อนำไปแก้ไขข้อบกพร่องบทเรียนวีดิทัศน์ จึงทำให้บทเรียนวีดิทัศน์ได้ค่าร้อยละสูงมากขึ้นตามลำดับ บทเรียนวีดิทัศน์จึงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยออกข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ นำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการและให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ไปได้ จำนวน 35 คน นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำแบบทดสอบมาตรวจ โดยให้คะแนนตอบถูก 1 คะแนน ให้คะแนนตอบผิด 0 นำแบบทดสอบ จำนวน 35 ข้อ มาวิเคราะห์หาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 ส่วนค่าอำนาจจำแนกเลือกข้อสอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป คัดเลือกข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ออกมาได้ จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบ คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94

3. แบบประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์ นำบทเรียนวีดิทัศน์ที่ผลิตแล้วไปให้ที่ปรึกษาโครงการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง โดยใช้แบบประเมินสื่อแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ถึงเกณฑ์

การให้คะแนนประมาณค่าแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ประคอง, 2538)

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญพบว่า บทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง ในด้านเนื้อหา ด้านเทคนิคและการผลิต โดยรวมมีคุณภาพดีมาก ได้ผลของคะแนนเฉลี่ยโดยรวมมีเฉลี่ยค่าเท่ากับ 4.36

4. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา โดยสร้างแบบประเมินความพึงพอใจนำเสนอที่ปรึกษาโครงการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความชัดเจนของข้อคำถาม ให้ครอบคลุมด้านรูปแบบและวิธีสอน ด้านคุณภาพของภาพ ด้านคุณภาพเทคนิคการนำเสนอ และด้านคุณภาพเสียงของบทเรียนวีดิทัศน์ จากนั้นปรับปรุงแบบประเมินตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ ได้แบบประเมินความพึงพอใจเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง การสร้างบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยได้ค่าเท่ากับ 83.64/85.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์และนักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ ได้ผลคะแนนหลังเรียนค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนทั้งสองกลุ่ม

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. นักศึกษากลุ่มที่เรียนด้วยวีดิทัศน์มีความพึงพอใจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบและวิธีการสอน ด้านคุณภาพของภาพ ด้านเทคนิคการนำเสนอ และด้านคุณภาพของเสียง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สรุปและวิจารณ์ผล

1. บทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.64/85.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากการผลิตบทวีดิทัศน์ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการผลิต สื่อวีดิทัศน์ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมเนื้อหาจากตำรา ทฤษฎี และเอกสารต่าง ๆ นำเนื้อหาที่ได้มาเรียบเรียง พร้อมทั้งจัดแบ่งและลำดับเนื้อหาตามขั้นตอน นำบทวีดิทัศน์ไปให้ที่ปรึกษาโครงการวิจัย แล้วดำเนินการผลิตตามบทวีดิทัศน์ที่เขียนไว้ ทำไตเติ้ล ซ้อนภาพ ซ้อนตัวอักษร ตัดต่อลำดับภาพ และบันทึกเสียงประกอบคำบรรยายตามบทวีดิทัศน์ จากนั้นนำบทเรียนวีดิทัศน์ที่ผลิตเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง โดยใช้แบบประเมินสื่อแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลได้ภาพรวมในระดับดี โดยได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 แสดงให้เห็นว่า การผลิตบทเรียนวีดิทัศน์โดยมีผู้สอนการสอนแบบสาธิตได้บทเรียนวีดิทัศน์ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤตม (2550) ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนวีดิทัศน์เรื่องการบริหารงานวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การบริหารงานวิทยุโทรทัศน์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80.11/85.11 และนักศึกษาที่ชมวีดิทัศน์มีความรู้เรื่องการบริหารงานวิทยุโทรทัศน์สูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้น บทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์สามารถนำไปใช้ได้จริง

2. จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนเรื่องการฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียน ได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ค่าคะแนน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือวัดระดับความรู้ของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองซึ่งเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ได้คะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนคะแนนเต็ม 30 ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.35 หลังเรียนได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.40 สำหรับนักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติคะแนนเต็ม 30 ได้คะแนนก่อนเรียนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.45 หลังเรียนได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.10

จะเห็นได้ว่า ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้งสองกลุ่ม เนื่องจากการเรียนจากวีดิทัศน์เป็นลักษณะการเรียนแบบสาธิตให้ดูภาพของจริง ได้เห็นภาพพร้อมกับเสียงบรรยาย ขณะเรียนสามารถจดบันทึก สามารถดูซ้ำได้ เมื่อไม่เข้าใจสามารถหยุดวีดิทัศน์หรือย้อนกลับไปซ้ำได้หลายครั้ง จึงทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้ด้วยการจดจำขั้นตอนได้ดีกว่าการเรียนแบบปกติ สอดคล้องกับแนวคิดของ วสันต์ (2526) ได้กล่าวถึงจุดเด่นของวีดิทัศน์ที่ให้คุณค่าในด้านการศึกษาและการเรียนการสอนไว้ว่าเป็นสื่อกลางระหว่างผู้สอนได้อย่างดี ช่วยให้ผู้เรียนเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ อย่างชัดเจน วีดิทัศน์เป็นสื่อที่ใช้ในการสร้างค่านิยมทัศนคติได้เป็นอย่างดี ทั้งภาพ เสียง และการแสดงที่ออกมาย่อมเข้าถึงใจคนได้ง่ายกว่าสื่ออย่างอื่น จึงทำให้นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ได้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. จากการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่ใช้บทเรียนวีดิทัศน์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนแบบปกติ คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง (\bar{X}) ที่เรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงเท่ากับ 28.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.11 และกลุ่มควบคุม (\bar{X}) ที่เรียนจากการเรียนปกติเท่ากับ 24.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.43 แต่เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการ

ทดสอบที (*t*-test) เท่ากับ 4.772 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 แสดงให้เห็นว่า ผลต่างของทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า บทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงมีคุณภาพ นักศึกษาได้เห็นภาพรวมจากการใช้เครื่องผสมสัญญาณอนาล็อก ซึ่งอุปกรณ์เป็นของจริง รวมทั้งการสอนแบบสาธิตอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจง่ายต่อการจดจำในบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง สอดคล้องกับการศึกษาของ ชรินทร์ (2550) ศึกษาเรื่อง ผลของบทเรียนวีดิทัศน์ตามประสงค์เรื่อง หลักการใช้สื่อการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ตามประสงค์เรื่อง หลักการใช้สื่อการสอน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สรุปได้ว่า กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง มีพัฒนาการทางการเรียน ดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยวิธีปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนเรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ โดยผลการประเมินด้านรูปแบบและวิธีการสอนพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดในข้อความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหาโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เพราะบทเรียนวีดิทัศน์แสดงขั้นตอนโดยใช้ภาพเคลื่อนไหวที่ชัดเจนและมีเสียงบรรยายประกอบทำให้ทราบขั้นตอนการใช้เครื่องผสมสัญญาณอนาล็อกได้ง่ายขึ้น และมีความพึงพอใจมาก รองลงมา คือ ข้อความถูกต้องของเนื้อหา การจัดลำดับเนื้อหาเหมาะสม เนื้อหาเหมาะสมกับระดับผู้เรียน ส่วนการประเมินด้านคุณภาพของภาพพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดในข้อภาพที่นำเสนอตรงตามเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 เพราะบทเรียนวีดิทัศน์แสดงขั้นตอนการฝึกปฏิบัติโดยใช้ภาพเคลื่อนไหวที่มีภาพประกอบทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวพร้อมเสียงบรรยาย อีกทั้งยังใช้เทคนิค

ซ้อน ตัวอักษร ข้อความระบุชัดเจน ผลการประเมินด้านคุณภาพเทคนิคการนำเสนอ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจมากในหัวข้อเทคนิคการใช้คอมพิวเตอร์กราฟิกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 เพราะบทเรียนวีดิทัศน์แสดงขั้นตอนโดยใช้เทคนิคการตัดต่อภาพเคลื่อนไหว โดยใช้เทคนิคพิเศษเพิ่มความหลากหลาย และความน่าสนใจให้กับบทเรียนวีดิทัศน์เป็นอย่างมาก ผลการประเมินด้านคุณภาพของเสียงพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจมากในข้อความถูกต้องของภาษา โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 เพราะบทเรียนวีดิทัศน์มีเสียงบรรยายประกอบที่ชัดเจน และสอดคล้องกับภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ทำให้เข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย และมีความพึงพอใจมาก รองลงมา คือ ข้อความถูกต้องของภาษา ความชัดเจนของเสียงบรรยาย ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับเสียงบรรยาย และความเหมาะสมของเสียงดนตรี ผลการประเมินคุณภาพสื่อทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบและวิธีการสอน ด้านคุณภาพของภาพ ด้านคุณภาพเทคนิคการนำเสนอ และด้านคุณภาพของเสียง อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 แสดงให้เห็นว่า บทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียงที่สร้างขึ้นมีคุณภาพดี ทั้งเนื้อหามีทั้งภาพและเสียงบรรยายประกอบกัน ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับการเรียนรู้เรื่อง การฝึกปฏิบัติการควบคุมการบันทึกเสียง และสามารถนำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาพร (2554) ศึกษาเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศาสตร์ด้วยวิธีการสอนแบบสื่อวีดิทัศน์ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังการเรียนรู้ด้วยสื่อวีดิทัศน์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสื่อวีดิทัศน์อยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะค้นคว้าข้อมูล รวมทั้งศึกษาเทคนิคด้านต่าง ๆ ในการนำมาพัฒนาสื่อบทเรียนวีดิทัศน์ เพื่อให้สามารถนำมาประกอบการเรียนการสอนในชั้นเรียน และเพื่อช่วยให้

นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาจากบทเรียน เนื่องจากเครื่องผสมสัญญาณอนาล็อกเป็นอุปกรณ์ประกอบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาพื้นฐานของสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ที่นักศึกษาทุกคนจะต้องศึกษา ทั้งนี้ เครื่องผสมสัญญาณเป็นอุปกรณ์ที่มีราคาสูงมาก การสร้างบทเรียนวีดิทัศน์จึงมีความเหมาะสมในการประกอบการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การสร้างบทเรียนวีดิทัศน์ต้องมีความรู้เรื่องการเขียนบท มุกกลอง การถ่ายทำ การลำดับภาพ การตัดต่อภาพ และการต่อเสียง ผู้วิจัยต้องศึกษาทำความเข้าใจ จึงจะได้บทเรียนวีดิทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ

2. การสร้างบทเรียนวีดิทัศน์ ต้องเตรียมสถานที่จัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการสอนแบบสาธิต รวมทั้งซักซ้อมความเข้าใจระหว่างช่างภาพ ผู้สอนแบบสาธิต ก่อนลงมือถ่ายทำจริง

3. บทเรียนวีดิทัศน์ที่เป็นการสอนแบบสาธิต ควรเน้นเสียงบรรยายและทำภาพซ้ำ หรือถ่ายภาพขยายเห็นภาพมีขนาดใหญ่ให้ภาพชัดเจน เพื่อคนดูเข้าใจได้ง่ายขึ้น

4. บทเรียนวีดิทัศน์สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำสำเนาได้จำนวนมาก ให้ผู้เรียนนำไปศึกษาด้วยตนเอง สามารถเล่นได้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องเล่นแผ่นวีดิทัศน์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสื่อบทเรียนวีดิทัศน์กับสื่อการสอนแบบอื่น ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการสร้างสื่อและการใช้บทเรียนวีดิทัศน์ให้เหมาะสมต่อไป

2. ควรศึกษาบทเรียนวีดิทัศน์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยขึ้น เช่น เพื่อสอนผ่านระบบทางไกล โดยการอัพโหลดวีดิทัศน์ให้ผู้สนใจสามารถศึกษาได้ผ่านทางโซเชียลเน็ตเวิร์ค อาทิ Youtube, Facebook, Skype, Socialcam, Camfrog หรือสร้างเนื้อหาผ่านทีวีดิจิทัล ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในขณะนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเนื้อหาให้มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

3. ควรศึกษาและวิจัยเปรียบเทียบบทเรียนวีดิทัศน์ในเนื้อหาอื่น ๆ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ให้ทุนอุดหนุนการทำวิจัย และขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการการวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่พิจารณาและให้โอกาสแก่ผู้วิจัย ตลอดจนให้คำปรึกษาชี้แนะ รองศาสตราจารย์สุกนิต อารีหทัยรัตน์ ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบ แก้ไขงานวิจัยจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ อาจารย์วิชัย สุกุลโรจนประวัติ อาจารย์สุภาภรณ์ เฟิงพุ่ม อาจารย์ตรียาภรณ์ สำเลิศรัมย์ นางจิราภรณ์ กังเซ่ง นายปรเมศวร์ โยธายุทธ นายสุรชัย กาญจนสุรัตน์ และนางสาวอารยา ใจดา ที่ได้สละเวลามาช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทำให้ได้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการทดลองครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพ

เอกสารอ้างอิง

- กิดานันท์ มลิทอง. 2543. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อรุณการพิมพ์.
- จริยา เหนียวเฉลย. 2535. เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมิตรออฟเซท.
- ชรินทร ทองเสมอ. 2550. ผลของบทเรียนวีดิทัศน์ตามประสงค์เรื่อง หลักการใช้สื่อการสอน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สินสกุล. 2520. ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.

นฤตม สาริกบุตร. 2550. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้บทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง การบริหารงานวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

นิภาพร ช่วยธานี. 2554. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพลศาสตร์ด้วยวิธีการสอนแบบสื่อวีดิทัศน์ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การประมง. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (ฉบับพิเศษ): 86-92.

ประคอง กรรณสูตร. 2538. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วสันต์ อติศัพท์. 2526. การผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา. สงขลา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Lancien, T. 1986. Techniques de class. New York: CLE International.

การศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

A Study of Self-Directed Learning Readiness of Ramkhamhaeng University Students

วรรณุช แหยมแสง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLR) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 7 คณะคือ นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ รัฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย 4.00 จากคะแนนเต็ม 5.00 เปรียบเทียบ SDLR ในระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่มีเพศ รหัสต่างกัน การทำงานระหว่างเรียน เกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน และเรียนในคณะต่างกัน การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่มีรหัสขึ้นต้นด้วย 53 และ 54 ที่เรียนในคณะดังกล่าว 7 คณะ ซึ่งสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละคณะและชั้นปีได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างชั้นปีละ 1,570 คน รวมเป็น 3,140 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากงานวิจัยครั้งก่อน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.276 ถึง 0.688 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.952 การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ได้แบบสอบถามกลับคืนและสมบูรณ์จำนวน 3,060 คน คิดเป็นข้อมูลกลับคืนร้อยละ 97.45 การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ได้แก่ สถิติทดสอบนัยสำคัญ t -one sample test, t -independent sample t และ F -test ผลการวิจัยสรุปได้ว่า (1) นักศึกษาทั้ง 7 คณะ มีค่าเฉลี่ย SDLR 3.819 เมื่อเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย 4.00 แล้ว ต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อวิเคราะห์แยกเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษารวมทั้ง 7 คณะ มีด้านมีปณิธานตนเองและด้านรักการเรียนรู้ตลอดชีวิตสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อแยกวิเคราะห์ตามคณะ ก็พบว่า ทุกคณะมีค่าเฉลี่ยใน 2 ด้านนี้สูงกว่าเกณฑ์หรือเท่ากับเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (2) เมื่อเปรียบเทียบ SDLR ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง แม้ว่าโดยภาพรวมจะไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านแล้ว พบว่านักศึกษาเพศหญิงมีปณิธานตนเองสูงกว่าเพศชาย แต่ด้านใฝ่การเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้านมีทักษะในการแสวงหาความรู้ และด้านเป็นคนช่างสังเกต นักศึกษาชายจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (3) เมื่อเปรียบเทียบ SDLR โดยภาพรวมระหว่างนักศึกษารหัส 53 และนักศึกษารหัส 54 พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์ SDLR แยกรายด้าน พบว่ามีเพียงด้านเดียวคือ ด้านวางแผนการเรียนนักศึกษารหัส 54 จะสูงกว่านักศึกษารหัส 53 และแยกศึกษาตามคณะก็พบว่า SDLR โดยภาพรวมและรายด้านของนักศึกษาระหว่างรหัส 53 และรหัส 54 ของทุกคณะไม่แตกต่างกัน ยกเว้นคณะวิทยาศาสตร์นักศึกษารหัส 53 มีค่าเฉลี่ยด้านตั้งใจเรียนเต็มเวลามากกว่านักศึกษารหัส 54 (4) เมื่อเปรียบเทียบ SDLR ระหว่างนักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนและไม่ทำงานระหว่างเรียน พบว่าค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมของนักศึกษารวมทั้ง 7 คณะที่ทำงานระหว่างเรียนและไม่ทำงานระหว่างเรียนไม่แตกต่างกัน แม้ว่าจะศึกษาแยกรายคณะก็พบนักศึกษาทุกคณะทั้งที่ทำงานระหว่างเรียนกับไม่ทำงานระหว่างเรียนก็มีค่าเฉลี่ย

¹ รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

SDLR ไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อแยกวิเคราะห์ SDLR เป็นรายด้าน พบว่า ในรายด้านส่วนมากนักศึกษาที่ไม่ทำงานระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ยSDLR ในด้านนั้นสูงกว่านักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียน (5) เมื่อเปรียบเทียบ SDLR โดยภาพรวมและรายด้านระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ย (GPA) แตกต่างกัน (สูง, ปานกลาง, ต่ำ) พบว่า มีค่าเฉลี่ยของ SDLR แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน โดยกลุ่มนักศึกษา GPA สูงกว่าจะมีค่าเฉลี่ย SDLR โดยรวมและรายด้านสูงกว่ากลุ่มนักศึกษา GPA ต่ำกว่า (6) เมื่อเปรียบเทียบ SDLR ระหว่างนักศึกษาต่างกัน 4 กลุ่มคณะ คือ 1) กลุ่มคณะนิติศาสตร์ 2) กลุ่มคณะรัฐศาสตร์ 3) กลุ่มคณะสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และ 4) กลุ่มคณะด้านธุรกิจและการเงิน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เนื่องจากการเปรียบเทียบกลุ่มคณะ 4 กลุ่มให้ความชัดเจนได้ไม่พอ จึงมีการเปรียบเทียบ SDLR ของนักศึกษาระหว่างคณะ 7 คณะ ซึ่งก็พบว่า SDLR ของนักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน 7 คณะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน โดยนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีค่าเฉลี่ย SDLR สูงที่สุด โดยคณะศึกษาศาสตร์จะมีนักศึกษาที่มี SDLR โดยภาพรวมสูงกว่านักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : ความพร้อมการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The main objective of this study was to survey the Self-Directed Learning Readiness (SDLR) levels exhibited by Ramkhamhaeng University students studying in seven faculties, namely, Faculty of Laws, Faculty of Business Administration, Faculty of Humanities, Faculty of Education, Faculty of Science, Faculty of Political Science and Faculty of Economics. It also aimed to compare: the students' SDLR mean with the criterion mean of 4.00 (from the full score of 5.00) and the students' SDLR as distinguished by gender, admission year (or ID Code), having or not having a part-time job during a study, GPA and faculty. The population of this study was students studying in the seven faculties and being admitted in B.E. 2553 (ID Code 2553) and in B.E. 2554 (ID Code 54). Using ratio sampling, students from each faculty and each year were selected. The sample size for each year was 1,570 and the total sample size was 3,140 students. Returned and completed questionnaires were 3,060 or 97.45 percent. The instrument of this study was the measurement of Self-Directed Learning Readiness (SDLR). In which was developed by the researcher, from the earlier research. The item analysis showed that the discriminant of an item has value during 0.276 to 0.688. The Reliability of the instrument was 0.962. The analysis of data was used the inferential statistics, there were one sample test, t-independent sample-t and analysis of variance (ANOVA). Findings of the research were as follows : (1) Students' SDLR mean was compared to the criterion mean of 4.00, they were statistically significantly less than the criterion of mean. However, when they were analyzed separately according to each factor, students' SDLR mean in all faculties were statistically significantly higher than or equal to the criterion mean of 4.00 in two factors-SD and LE. When being analyzed by the factor, every faculty showed that means of these two factors were statistically significantly higher than or equal to the criterion mean. (2) When male and female students' SDLR were compared, even though the overall means were not different, analyses of the individual factors revealed that females had a statistically significantly

higher SD than males, whereas males were higher in the following factors: DK KS OK. (3) ID Code 53 and ID Code 54 students' SDLR means were not found to be statistically significantly different. However, when they were compared by the factor, ID Code 54 students' SDLR mean was significantly higher than ID Code 53's in only one factor, namely, PL. When SDLR were compared by faculty, the overall and individual SDLR means of ID Code 53 and ID Code 54 students in all faculties were not found to be different, except for ID Code 53 Science students who had a higher mean in WF than ID Code 54 students. (4) Overall SDLR means between students having and having no part-time job in all faculties were not different. Even when they were compared to faculty, they still showed no difference. (5) Students with different levels of GPA (high, medium and low) were statistically significantly different in overall SDLR mean, and in all factors. Students with high GPA had a higher overall and individual SDLR means than those with lower GPA. (6) When students' SDLR in four faculty groups-Law, Political Science, Social Science, and Science, and Business Administration-were compared, they were found to be statistically significantly different at the 0.05 level. Since the comparison among the four faculty groups did not reveal sufficient specific details, another comparison of SDLR among the seven faculties were made. It was founded that they were statistically significantly different, with the Faculty of Education students showing the highest SDLR mean. The posthoc tests conducted revealed that. The Faculty of Education students had a statistically significantly higher overall SDLR mean than students from the Faculties of Political Science, Humanities and Business Administration.

Keywords : SDL, SDLR, self-directed learning, self-directed learning readiness student of Ramkhamhaeng University

บทนำ

แม้ว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning : SDL) จะมีประวัติมายาวนานถึง 150 ปี ในอเมริกาแล้วก็ตาม ทุกวันนี้ในวงการศึกษาระดับวิทยาลัยก็ยังคงให้ความสำคัญของคุณลักษณะนี้ (Hiematra, 1994) การอุดมศึกษาในประเทศไทยได้มองเห็นความสำคัญของ SDL มาตั้งแต่ก่อนปี 2532 (นรินทร์, 2532) ปัจจุบันนี้สถาบันการอุดมศึกษาหลายแห่งได้นำคุณลักษณะ SDL มาเป็นมาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพผู้เรียนและสนใจศึกษา SDL กันมากขึ้น (นภาและอานุกาพ, 2550) ; (รุ่งฟ้า, 2552) ; (เรวดี และอนุ, 2550) ; (สุวัฒน์, 2546) ; (ติวะพร, 2548)

มหาวิทยาลัยรามคำแหงซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยตลาดวิชาได้มีการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนต้องมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง จึงจะผ่านรายกระบวนวิชาที่ลงเรียน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

โดยวรนุช (2554) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLR) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ทำให้นำมาถึงการวิจัยต่อเนื่องในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้ใช้เครื่องมือ SDLR ที่พัฒนาขึ้นมาศึกษา SDLR ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีรหัสชั้นต้นด้วย 53 และ 54 จำนวน 7 คณะ คือ คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะเศรษฐศาสตร์ โดยมีความเชื่อว่าสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะสะท้อนคุณลักษณะบางอย่างของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงในแต่ละคณะเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาได้อย่างมีทิศทางและอาจจะนำมาซึ่งการแก้ปัญหาการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยที่มีอัตราการจบร้อยละต่อปีน้อยมาก วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ คือ 1. เพื่อสำรวจค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวม

และรายด้านของนักศึกษา 7 คณะกับเกณฑ์เฉลี่ย 4.00 จากคะแนนเต็ม 5.00 2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ SDLR ในระหว่างกลุ่มตัวแปรอิสระต่างๆ ที่เป็นภูมิหลังของนักศึกษาอันได้แก่ เพศ รหัส การทำงานระหว่างเรียน และเกรดเฉลี่ยที่สะสมแตกต่างกัน 3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ SDLR โดยภาพรวมและรายด้านในระหว่างกลุ่มนักศึกษาคณะต่างๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีรหัสขึ้นต้นด้วย 53 และ 54 ของคณะต่าง ๆ 7 คณะ คือ คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 147,226 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของนักศึกษาในแต่ละคณะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3,140 คน ได้ข้อมูลกลับคืนที่เป็นฉบับสมบูรณ์ 3,060 คน คิดเป็นข้อมูลกลับคืนร้อยละ 97.45

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่วรรณ (2554) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือนี้ ส่วนประกอบของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นส่วนของข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศของนักศึกษารหัสขึ้นต้น 53 หรือ 54 จำนวนหน่วยกิตสะสมเฉลี่ย คณะที่ศึกษา และทำงานระหว่างเรียนหรือไม่ได้ทำงาน ส่วนที่ 2 เป็นส่วนของการวัด SDLR วัดระดับของความเป็นจริง 5 ระดับ จำนวน 58 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.276 ถึง 0.688 และมีค่าความเที่ยง (reliability) ทั้งฉบับเป็น 0.952 ส่วนของเครื่องมือวัด SDLR นี้ วิเคราะห์องค์ประกอบได้ 11 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ด้านรู้จักตนเอง (Self-Perception : SP)
- 2) ด้านการวางแผนการเรียน (Planning to Learn : PL)
- 3) ด้านการมีปณิธานตนเอง (Having Self-Determination : SD)

- 4) ด้านมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Having Emotional Maturity : EM)
- 5) ด้านใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ (Having the Desire to Learn New Knowledge : DK)
- 6) ด้านรักการเรียนรู้อย่างตลอดชีวิต (Loving Long-live Educations : LE)
- 7) ด้านเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อสารได้ดี (Willing to study Full-time : WF)
- 8) ด้านมีทักษะในการแสวงหาความรู้ (Colling Data and Good Communication : CC)
- 9) ด้านมีความอดทนต่อความยากลำบาก (Having Knowledge-Searching Skill : KS)
- 10) ด้านเป็นคนช่างสังเกต (Having Tolerance for Difficulty Situation : TD)
- 11) ด้านตั้งใจเรียนเต็มเวลา (Having Observation Skill : OS)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ดังนี้
 - 3.1 ค่าเฉลี่ย ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 3.2 ทดสอบสมมติฐานของค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ด้วยสถิติ t-one sample test
 - 3.3 ทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม ด้วยสถิติ t-independent
 - 3.4 ทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาระหว่างกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไปด้วยสถิติ F-test

ผลการวิจัย

1. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (SDLR) โดยภาพรวมของนักศึกษาทั้ง 7 คณะ มีค่าไม่ถึงเกณฑ์ 4.00 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกคณะจะมี SDLR ด้านมี

ปณิธานตนเอง และด้านรักการเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่แตกต่างจากเกณฑ์หรือไม่ก็สูงกว่าเกณฑ์ เช่นเดียวกับ การไม่จำแนกคณะ คณะเศรษฐศาสตร์มีด้านของ SDLR ที่มีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างจากเกณฑ์ 4.00 ถึง 6 ด้าน ได้แก่ด้าน

- 1.1 ด้านการมีปณิธานตนเอง (Having Self-Determination : SD)
- 1.2 ด้านรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Loving Long- live Educations : LE)
- 1.3 ด้านมีความอดทนต่อความยากลำบาก (Having Knowledge-Searching Skill: KS)
- 1.4 ด้านเป็นคนช่างสังเกต (Having Tolerance for Difficulty Situation : TD)
- 1.5 ด้านตั้งใจเรียนเต็มเวลา (Having Observation Skill : OS)
- 1.6 ด้านมีทักษะในการแสวงหาความรู้ (Colling Data and Good Communication : CC)

ในขณะที่คณะวิทยาศาสตร์มี 5 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านการมีปณิธานตนเอง (Having Self-Determination : SD)
- 1.2 ด้านมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Having Emotional Maturity : EM)
- 1.3 ด้านรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Loving Long- live Educations : LE)
- 1.4 ด้านมีความอดทนต่อความยากลำบาก (Having Knowledge-Searching Skill : KS)
- 1.5 ด้านตั้งใจเรียนเต็มเวลา (Having Observation Skill : OS)

ส่วนคณะศึกษาศาสตร์ มี 5 ด้าน ได้แก่

- 1.1 ด้านรู้จักตนเอง (Self-Perception : SP)
- 1.2 ด้านการมีปณิธานตนเอง (Having Self-Determination : SD)
- 1.3 ด้านมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Having Emotional Maturity : EM)

- 1.4 ด้านรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Loving Long- live Educations : LE)
- 1.5 ด้านมีความอดทนต่อความยากลำบาก (Having Knowledge-Searching Skill : KS)

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวม และรายด้านระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีเพียง 8 ด้านของ SDLR ที่มีค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม นักศึกษาชายและกลุ่มนักศึกษาหญิงที่แตกต่างกัน โดย นักศึกษาชายจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ยกเว้นด้านมีปณิธานตนเองที่นักศึกษาหญิงจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาชาย นอกนั้นไม่พบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาชายและ นักศึกษาหญิง

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวม และรายด้านระหว่างนักศึกษารหัส 53 และรหัส 54 พบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวม และรายด้านระหว่างทำงานและไม่ทำงานระหว่างเรียน พบค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกัน ดังนี้

เมื่อไม่จำแนกคณะกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ทำงาน ระหว่างเรียน จะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าอยู่ 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการวางแผนการเรียน (Planning to Learn : PL)
2. ด้านการมีปณิธานตนเอง (Having Self-Determination : SD)
3. ด้านเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อสารได้ดี (Willing to study Full-time : WF)
4. ด้านมีทักษะในการแสวงหาความรู้ (Colling Data and Good Communication : CC)
5. ด้านตั้งใจเรียนเต็มเวลา (Having Observation Skill : OS)

แต่กลุ่มนักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนจะมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าอยู่เพียง 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Loving Long- live Educations : LE)

2. ด้านมีความอดทนต่อความยากลำบาก (Having Knowledge-Searching Skill : KS)

และเมื่อจำแนกคณะจะพบว่ากลุ่มนักศึกษาที่ไม่ทำงานระหว่างเรียนจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเป็นส่วนใหญ่ ส่วนคณะนิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ ไม่พบความแตกต่าง

5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมและรายด้านระหว่างเกรดเฉลี่ย (GPA) ต่างกัน 3 กลุ่ม

เมื่อไม่จำแนกคณะ พบว่า เกรดเฉลี่ยต่างกัน ค่าเฉลี่ยของ SDLR ทั้งโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ กลุ่มที่มี GPA สูง จะมีค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมสูงกว่ากลุ่ม GPA ปานกลางและกลุ่ม GPA ต่ำ และทดสอบรายคู่ก็จะพบว่าทุกด้านกลุ่มที่มี GPA สูงกว่าจะมีค่าเฉลี่ยด้านนั้นสูงกว่ากลุ่ม GPA ต่ำ เมื่อจำแนกตามคณะ พบว่า SDLR โดยภาพรวมและรายด้านที่พบความแตกต่างในระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่มี GPA ต่างกันนั้น กลุ่มนักศึกษาที่มี GPA สูงจะมีค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมและรายด้านสูงด้วย

6. เปรียบเทียบ SDLR โดยภาพรวมและรายด้านระหว่างนักศึกษาที่เรียนในคณะต่างกัน

6.1 เปรียบเทียบ SDLR โดยภาพรวมและรายด้านในระหว่างกลุ่มนักศึกษา 4 กลุ่มคณะได้ผลดังนี้

1. SDLR โดยภาพรวมของกลุ่มคณะนิติศาสตร์มี \bar{x} มากกว่ากลุ่มคณะรัฐศาสตร์ และกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์

2. SDLR ด้านการวางแผนการเรียนของกลุ่มคณะนิติศาสตร์มี \bar{x} มากกว่ากลุ่มคณะบริหารธุรกิจและการเงิน

3. SDLR ด้านมีทักษะในการแสวงหาความรู้ของกลุ่มคณะรัฐศาสตร์มี \bar{x} น้อยกว่า 3 กลุ่ม

4. SDLR ด้านมีความอดทนต่อความยากลำบากของกลุ่มคณะรัฐศาสตร์มี \bar{x} น้อยกว่ากลุ่มคณะนิติศาสตร์ กลุ่มคณะรัฐศาสตร์ และกลุ่มคณะวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์

6.2 เปรียบเทียบ SDLR โดยภาพรวมและรายด้านในระหว่างนักศึกษา 7 คณะได้ผลดังนี้

1. SDLR โดยภาพรวมของคณะศึกษาศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ

2. SDLR ด้านการวางแผนการเรียนของคณะศึกษาศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ

3. SDLR ด้านการวางแผนการเรียน - คณะศึกษาศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ

- คณะนิติศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ

4. SDLR ด้านการมีปณิธานตนเอง - คณะนิติศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะรัฐศาสตร์

- คณะศึกษาศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ

5. SDLR ด้านมีความอดทนต่อความยากลำบาก

- คณะศึกษาศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะรัฐศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ

- คณะนิติศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะรัฐศาสตร์

6. SDLR ด้านมีทักษะในการแสวงหาความรู้คณะศึกษาศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ

7. SDLR ด้านเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อสารได้ดี

- คณะศึกษาศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์

- คณะนิติศาสตร์มี \bar{x} มากกว่าคณะรัฐศาสตร์

สรุปและวิจารณ์ผล

1. แม้ว่าค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงเมื่อไม่จำแนกด้าน จะพบว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ (4.00) อย่างมีนัยสำคัญก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของ SDLR โดยจำแนก

เป็นคณะแล้วก็จะพบว่า ทุกคณะจะมีค่าเฉลี่ย SDLR ด้านการมีปณิธานตนเองและด้านรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่แตกต่างจากเกณฑ์หรือไม่ก็สูงกว่าเกณฑ์ จึงชี้ให้เห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกคณะส่วนมากมามุ่งเรียนให้จบหลักสูตรและได้งานทำ เรียนเพื่อครอบครัว มีความตระหนักรู้เสมอว่าต้องพึ่งพาตนเอง มีเป้าหมายที่ชัดเจน มองโลกในแง่ดีและยังรู้สึกว่าคุณมีความรู้ที่น้อย เห็นความจำเป็นของการศึกษาตลอดชีวิต เห็นปัญหาเป็นสิ่งท้าทาย ยอมรับความผิดพลาดของตนเอง และเข้าใจนิสัยการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้เป็นผลที่ได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ในขั้นสร้างเครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (วรนุช, 2554) ส่วนในด้านอื่น ๆ ที่พบว่ามีความแตกต่างไม่แตกต่างจากเกณฑ์หรือไม่ก็สูงกว่าเกณฑ์ในเกือบทุกคณะ คือด้านความอดทนต่อความยากลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย (2551) ที่ศึกษาเรื่องอัตลักษณ์ “เด็กราม” ได้พบว่า “เด็กราม” เป็นผู้มีชีวิตที่ยืน มีความพยายามอดทน ตั้งใจเรียนอย่างจริงจัง

งานวิจัยในครั้งนี้ตั้งเกณฑ์เฉลี่ย SDLR ไว้สูงคือ 4.00 จากคะแนนเต็ม 5.00 ทำให้ผลการวิจัยไม่บรรลุเป้าหมายทั้งที่ค่าเฉลี่ย SDLR1 โดยภาพรวมที่รวมทุกคณะแล้วเป็น 3.819 เทียบได้กับระดับปานกลางค่อนข้างมากของเกณฑ์เฉลี่ยโดยทั่วไป นอกจากนี้หากพิจารณาผลรวมรายด้านแล้ว พบว่า มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.517 ถึง 4.108 ซึ่งก็เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมและรายด้านของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงเมื่อ 25 ปีที่แล้วที่ศึกษาโดยนรินทร์ (2532) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$ ถึง $\bar{x} = 4.19$) เช่นกัน

2. นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีรหัสชั้นต้นด้วย 53 และ 54 ซึ่งก็คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 พบว่า ในทุกคณะยังต้องได้รับการพัฒนาอยู่ 2 ด้านด้านการวางแผนและด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและสื่อสารได้ดี ซึ่งรายละเอียดของ 2 ด้านนี้ว่าด้วยการรู้จักแบ่งเวลา มีการจัดลำดับการอ่านหนังสือ เลือกเรียนวิชา

ที่ง่าย การจดบันทึกการทำโน้ตย่อทุกวิชา ความสามารถในการสื่อสาร รู้จักคิดวิเคราะห์ในขณะที่นั่งศึกษาดังกล่าว ทุกคณะมี SDLR ด้านมีปณิธานตนเองและด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังที่ได้อภิปรายแล้วในข้อ 1 ทำให้อธิบายได้ว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงรักที่จะเรียน แต่ยังไม่รู้วิธีการเรียน จดโน้ตย่อไม่ได้ และยังไม่ค่อยรู้จักคิดวิเคราะห์ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้ ครูผู้สอนทุกกระบวนวิชาสามารถสอดแทรกวิธีการเหล่านี้ให้นักศึกษาได้ ซึ่งในการทำ มคอ.3 ของอาจารย์ผู้สอนทุกวิชา จะต้องเขียนกลยุทธ์ในการพัฒนานักศึกษาในด้านเหล่านี้อยู่แล้วในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (คณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ, 2552)

3. การที่ค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมรายด้านระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ส่วนมากไม่แตกต่างกันนั้น ที่เป็นเพราะว่านักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงส่วนมากจะมีคุณลักษณะตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลป์เจริญ (2555) และยังสอดคล้องกับการวิจัยเกี่ยวกับ SDLR ของมหาวิทยาลัยปิดคือคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่พบว่าตัวแปรเพศที่แตกต่างกันมี SDLR ไม่แตกต่างกัน (Paiwilhaysiritham, 2013) เช่นกัน

4. การที่นักศึกษารหัส 53 (ชั้นปีที่ 3) กับนักศึกษารหัส 54 (ชั้นปีที่ 4) ค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันทั้งนี้เป็นเพราะประสบการณ์ที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่างกัน 1 ปี ไม่ได้มีอิทธิพลที่จะทำให้มี SDLR แตกต่างกัน

5. การที่นักศึกษาที่ไม่ทำงานระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ย SDLR โดยรวมไม่แตกต่างกับนักศึกษากลุ่มที่ทำงานระหว่างเรียน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว นักศึกษาที่ไม่ทำงานระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ยรายด้านส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่ทำงานระหว่างเรียนนั้น ชี้ให้เห็นว่าการมุ่งความสนใจในการเรียนอย่างเดียว จะมีโอกาสสำเร็จการศึกษาได้สูงกว่า เพราะมีงานวิจัยหลายเรื่องพบว่าความสำเร็จขึ้นอยู่กับ SDLR (Stewart, 2007 ; Hsu and Shiu, 2005 ; Oganzon, 1995 ; Morris, 1995 ; ศิวะพร, 2548) อย่างไรก็ตามเมื่อวิเคราะห์จำแนกคณะก็จะพบว่ามีคณะนิติศาสตร์กับ

เศรษฐศาสตร์ การทำงานระหว่างเรียนและไม่ทำงานระหว่างเรียนไม่มีผลต่อ SDLR ทั้งโดยรวมและรายด้านที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะคณะทั้ง 2 นี้มีผู้ใหญ่ที่ทำงานแล้วมาเรียนและลักษณะวิชาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ซึ่งตรงข้ามกับคณะวิทยาศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ที่มีวิชาว่าด้วยการปฏิบัติซึ่งจำเป็นต้องมีเวลามาฝึกปฏิบัติจึงจะสำเร็จในการเรียน

6 การที่เกือบทุกคณะ (ยกเว้นคณะเศรษฐศาสตร์) ที่กลุ่มนักศึกษาที่มี GPA สูงจะมีค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมและรายด้านสูงด้วยก็เนื่องจากนักศึกษาที่มีคุณลักษณะของ SDLR จะส่งผลต่อผลการเรียนและโยงมาถึงความสำเร็จในการเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วในข้อที่ 5 ส่วนคณะเศรษฐศาสตร์ที่ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย SDLR และรายด้านในระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่มี GPA แตกต่างกัน 3 ระดับ (สูง ปานกลาง ต่ำ) อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์มีจำนวนน้อยคือเพียง 29 คน ดังนั้นการแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ตามกลุ่ม GPA สูง กลาง ต่ำนั้น ได้กลุ่มละประมาณ 7-9 คน จึงยังไม่อาจเป็นตัวแทนมาสรุปผลการวิเคราะห์ได้

7. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย SDLR และรายด้านในระหว่างกลุ่มคณะ 4 กลุ่ม คณะมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกับการเปรียบเทียบระหว่างคณะ 7 คณะ ซึ่งให้รายละเอียดมากกว่าและก็พบว่าค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านสูงกว่าคณะอื่น ๆ แต่การตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่จะพบว่าคณะนิติศาสตร์ที่มีค่าเฉลี่ย SDLR โดยรวมและรายด้านเกือบทุกด้านสูงเป็นอันดับที่สองต่อจากคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า 2 คณะนี้ไม่มีค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน แต่จะพบความแตกต่างเป็นรายคู่ คือ คณะศึกษาศาสตร์มีค่าเฉลี่ย SDLR โดยภาพรวมสูงกว่าคณะรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจ แม้ว่าในช่วง 7-10 ปีที่ผ่านมา คณะรัฐศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์จะมียอดนักศึกษารุ่นที่เรียนสำเร็จตามหลักสูตรสูงกว่าคณะศึกษาศาสตร์ก็ตาม แต่สารสนเทศที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวัด SDLR ในปีการศึกษา 2556 ซึ่งจะต้องเฝ้าดูอัตราการย่อยละของความสำเร็จตามหลักสูตรใน

4-5 ปีข้างหน้า นอกจากนี้ยังพบว่าคณะศึกษาศาสตร์มียอดนักศึกษาศาสตร์สมัครเข้าใหม่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2548 ถึง 2555 เป็นดังนี้

ปีการศึกษา 2548 มีนักศึกษาใหม่คณะศึกษาศาสตร์
เข้าลงทะเบียน 2,930

ปีการศึกษา 2549 มีนักศึกษาใหม่คณะศึกษาศาสตร์
เข้าลงทะเบียน 2,521

ปีการศึกษา 2550 มีนักศึกษาใหม่คณะศึกษาศาสตร์
เข้าลงทะเบียน 2,828

ปีการศึกษา 2551 มีนักศึกษาใหม่คณะศึกษาศาสตร์
เข้าลงทะเบียน 3,244

ปีการศึกษา 2552 มีนักศึกษาใหม่คณะศึกษาศาสตร์
เข้าลงทะเบียน 5,073

ปีการศึกษา 2553 มีนักศึกษาใหม่คณะศึกษาศาสตร์
เข้าลงทะเบียน 5,716

ปีการศึกษา 2554 มีนักศึกษาใหม่คณะศึกษาศาสตร์
เข้าลงทะเบียน 7,111

ปีการศึกษา 2555 มีนักศึกษาใหม่คณะศึกษาศาสตร์
เข้าลงทะเบียน 6,900

ประกอบกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพเข้ามาตรวจสอบมาตรฐานของคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ทั่วประเทศ ทำให้อาจารย์ผู้สอนคณะศึกษาศาสตร์ ต้องมีความเข้มงวดกับนักศึกษาเรื่องการเข้าชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติในระหว่างเรียน ประกอบกับการขยายเวลาเรียนจาก 4 ปี เป็น 5 ปี นักศึกษาที่เข้ามาเรียนส่วนมากจึงเป็นผู้ที่มีความตั้งใจที่จะเป็นครูซึ่งคุณสมบัติของครูจะต้องใฝ่เรียนรู้ รู้จักตนเอง มีปณิธานของตนเอง รักการเรียนรู้อย่างจริงจัง มีความอดทนต่อความยากลำบาก ซึ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ข้อคิดจากการวิจัยในครั้งนี้ยังเชื่อว่าอัตราการย่อยละการสำเร็จตามหลักสูตรของคณะต่าง ๆ น่าจะสอดคล้องกับค่า SDLR ของนักศึกษาคณะนั้น ๆ ซึ่งน่าจะทำการวิจัยติดตามผลต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ ได้ข้อคิดและข้อความรู้มากมายที่จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง ดังนี้

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมี SDLR เมื่ออยู่ในระดับชั้นปี 3 และ ปี 4 ซึ่งถือว่ามีซ้ำเกินไป นักศึกษาบางคนเข้าเรียนมาถึง 3 ถึง 4 ปี (6-8 ภาค การศึกษา) แล้วหน่วยกิตที่ผ่านรวมแล้วยังอยู่ในระดับ ชั้นปี 1 ถึงปี 2 เท่านั้น ทำให้มหาวิทยาลัยมีนักศึกษา ตกค้างที่ยังไม่สำเร็จอีกมาก จึงคิดว่ามหาวิทยาลัยควรมี นโยบายให้ครูผู้สอนทุกวิชาได้มีการสอดแทรกถึงการมี คุณลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตั้งแต่ชั้น ปีที่ 1 เพราะขณะนี้การเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ของต่างประเทศ เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เห็น ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ นักเรียนแล้ว

2. งานวิจัยในครั้งนี้ควรได้สะท้อนให้เห็นถึง ลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงแต่ละ คณะภายใต้บริบททั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ดังนั้น จึงใคร่เสนอแนะนักศึกษาบางคณะ เช่น คณะ เศรษฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และ คณะบริหารธุรกิจ ให้เน้นการพัฒนาให้นักศึกษา ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในหมวดที่ 4 (ของ มคอ.3) การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จาก หน่วยงาน 4 แห่ง คือ สถาบันคอมพิวเตอร์ สำนักบริการ ทางวิชาการและทดสอบประเมินผล (สวป.) กองอาคาร สถานที่ และกองแผนงาน มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้ ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยใน ครั้งนี้จึงขอกราบขอบพระคุณบุคคลที่เกี่ยวข้องดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

กัลป์จรัส ฉัตรประดับพันธ์. 2555. คุณลักษณะของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามอัตลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์สาขาวิชา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. มหาวิทยาลัย รามคำแหง.

คณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ. 2552. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552”.

ธงชัย สมบูรณ์. 2551. อัตลักษณ์ “เต็กราม”. รายงาน การวิจัยทุนอุดหนุน จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นภา หลิมรัตน์ และ อาณภาพ เลขะกุล. 2550. ผู้ให้การ สัมภาษณ์ SDL and Our Neighlrovs. Exclusive Interview. [www.med.emu.ac.th/secent/meded/MEDE_4/SDL and O Neighlrovs ur](http://www.med.emu.ac.th/secent/meded/MEDE_4/SDL_and_O_Neighlrovs_ur).

นรินทร์ บุญชู. 2532. ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และ การศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาการศึกษาออก โรงเรียน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รุ่งฟ้า กิติยานุสันต์. 2552. “การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วย ตนเองของนิสิต: การสะท้อนจากกระบวนการวิจัย ปฏิบัติการ” วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม ปีที่ 5 ฉบับที่ 1-2 ปีการศึกษา 2552, มหาวิทยาลัย บูรพา.

เรวดี ทรงเที่ยง และอนุ เจริญวงศ์ระยับ. 2550. “การศึกษา พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”. วารสาร พฤติกรรมศาสตร์.13(1). <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jlst/article/view/114521/5/2556>

วรรณุช แหยมแสง. 2554. “การพัฒนาเครื่องมือวัดความ พร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง”. เอกสาร การวิจัยทุนอุดหนุนจากสถาบัน การส่งเสริม วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร.

ศิระพร ภูพันธ์. 2548. “ปัจจัยที่เป็นสาเหตุและผลของความพร้อมในการเรียนรู้แบบนำตนเองของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต, ครุศาสตร์ (วิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2546 .ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องสายอาชีพ.วิทยานิพนธ์ ศษ.ต. (อาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Hiemstra, R.1994. Self-directed adult learning. In T. Husen and T. N. Postlethwaite (Eds.). International Encyclopaedia of Education 2nd ed., Oxford: Pergamon Press. Reprinted here with permission. <http://home.Lwcnyc.Or.com/hiemstra/sdlhdk.html> (1 Of 11) 5/31/2006.
- Hsu, Y. C., and Shiue, Y. M. 2005. The effect of self-directed learning readiness on achievement comparing face-to-face and two-way distance learning instruction. International Journal of Instructional Media, 32 (2), 143-155.
- Morris, L. S. 1995. The relationship between self-directed learning readiness and academic performance in a nontraditional higher education program. Unpublished doctoral dissertation. The University of Oklahoma, Norman, OK.
- Ogazon, A. G. 1995. The contribution of self-directed learning readiness to the achievement of junior students at a branch of the state of Florida university system. Unpublished doctoral dissertation, Florida International University, Miami, FL.
- Paiwithaysiritham, Chaiyos. 2013. "The Factor Affecting the Characteristics of Self-Directed Learning of the Students from Faculty of Education, Silpakorn University". วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับ International.
- Stewart, R. A. 2007. Investigating the link between self-directed learning readiness and project-based learning outcome: The case of international masters students in an engineering management course. European Journal of Engineering Education, 32 (4), 453-465.

การศึกษามาตรวัดความเชื่อถือได้ในการตอบและมาตรวัดทางคลินิกของ แบบทดสอบ เอ็มเอ็มพีไอ (มินนิโซตา มัลติเฟสสิก เพอซเนสแนลลิตี้ อินเวนทอรี) ในคนไทย A Study of MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory) Validity Scale and Clinical Scale in Thai

จิรัชย์ หงษ์ยันตรชัย¹

บทคัดย่อ

เอ็มเอ็มพีไอ (มินนิโซตา มัลติเฟสสิก เพอซเนสแนลลิตี้ อินเวนทอรี) เป็นแบบทดสอบมาตรฐานสำหรับใช้ทดสอบบุคลิกภาพ จิตพยาธิและสุขภาพจิตในผู้ใหญ่ที่ได้รับความนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายและมีการศึกษาวิจัยมากที่สุด นักจิตวิทยาคลินิกใช้แบบทดสอบเอ็มเอ็มพีไอในการช่วยวินิจฉัยแยกโรคในผู้ป่วยจิตเวชและใช้ในการคัดเลือกรูปแบบการบำบัดตามวัตถุประสงค์ต่างๆ แบบทดสอบเอ็มเอ็มพีไอได้รับการแปลและใช้ในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน นักจิตวิทยาคลินิกไทยแปลผลการทดสอบเอ็มเอ็มพีไอโดยใช้เกณฑ์ปกติของต่างประเทศซึ่งมักจะมีคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมที่จะใช้กับคนไทย วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้คือศึกษาการประยุกต์ใช้เกณฑ์ปกติของต่างประเทศในมาตรวัดความเชื่อถือได้ในการตอบและมาตรวัดทางคลินิกในการแปลผลแบบทดสอบเอ็มเอ็มพีไอในคนไทย กลุ่มตัวอย่างได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากบุคคลทั่วไปที่ได้รับการทดสอบด้วยแบบทดสอบเอ็มเอ็มพีไอที่ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในช่วง ปี พ.ศ. 2550-2556 กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 602 คน ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงจำนวน 325 คนและกลุ่มตัวอย่างผู้ชายจำนวน 227 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนดิบ คะแนนที่ และนำเสนอด้วยตารางและภาพโปรไฟล์ คะแนนที่มีเกณฑ์ปกติอยู่ระหว่าง 40-70 ผลการศึกษาในมาตรวัดด้านความน่าเชื่อถือในการตอบในกลุ่มผู้ชายและกลุ่มผู้หญิงมีรูปแบบเหมือนกันคือคะแนนที่ในมาตรวัดเอฟ อยู่ในช่วงของคะแนนที่ปกติในขณะที่คะแนนที่ในมาตรวัดแอลและมาตรวัดเคอยู่ในช่วงคะแนนที่สูง การที่มาตรวัดแอลกับเคมีคะแนนที่สูงอาจสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบของการกลังตอบให้ดูดี ส่วนมาตรวัดด้านคลินิกพบว่าในกลุ่มผู้หญิงมี 9 มาตรวัดทางคลินิกที่มีคะแนนที่อยู่ในช่วงของคะแนนที่ปกติในขณะที่กลุ่มผู้ชายมี 7 มาตรวัดทางคลินิกที่มีคะแนนที่อยู่ในช่วงของคะแนนที่ปกติ

คำสำคัญ : เกณฑ์ปกติ จิตพยาธิ บุคลิกภาพ แบบทดสอบเอ็มเอ็มพีไอ สุขภาพจิต

¹ รองศาสตราจารย์ ร้อยโท ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ABSTRACT

The research was done to study on the MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory) which is the most widely used and researched standardized psychometric test of adult personality psychopathology and mental health. A clinical psychologist uses MMPI to assist differential diagnosis in psychiatric patients and screen normal candidates in any purposes. MMPI was translated and have been used in Thailand for a certain period of time. Thai clinical psychologists interpreted MMPI by using American's norms which usually have some questions about the appropriateness to apply in Thai subjects. The objective of this research is to study the application of American's norms in both validity and clinical scale to interpret MMPI in Thai. The sample group was selected by purposive sampling method from people who were examined by MMPI at the Department of Psychology, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University during the years of 2007-2013. A total number of 602 samples consisted of 325 women and 277 men. The data were analyzed with the mean and standard deviation of the raw score and T score and presented with tables and profiles. The normal range T score is between 40-70. Study results in validity scale of both women and men are the same pattern: T-score in F scale is in the range of normal T score while T score in L scale and K scale are in the range of high T-score. The high T-score in L and K likely reflected a pattern of faking good. The study results in clinical scale showed that T score in 9 clinical scales in women are in the range of normal T score while T score in 7 clinical scales in men is in the range of normal T-score.

Keywords : mental health, MMPI, norms, personality, psychopathology

บทนำ

MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory) เป็นแบบทดสอบทางจิตวิทยาคลินิกที่นิยมใช้มากในการตรวจวัดบุคลิกภาพ จิตพยาธิและสุขภาพจิต เพราะมีวิธีการดำเนินการทดสอบ (Test Administration) ที่ไม่ยุ่งยาก สามารถทำเป็นรายบุคคลหรือทำเป็นกลุ่มก็ได้ นอกจากนี้แบบทดสอบ MMPI ยังเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาจากพื้นฐานของการวิจัยจึงมีความน่าเชื่อถือสูง ดร. Starke Hathaway และนายแพทย์ J. Charnley McKinley เริ่มพัฒนาแบบทดสอบ MMPI ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1930 และนำออกใช้เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1943 โดยทั้งสองท่านทำงานอยู่ในโรงพยาบาลแห่งมหาวิทยาลัยมินนิโซตา (University of Minnesota Hospitals) โดยมีจุดประสงค์ในการพัฒนาแบบทดสอบ MMPI ขึ้นมาเพื่อช่วยในการวินิจฉัยอาการเจ็บป่วยทางจิตใจของคนไข้จิตเวชที่มารับบริการรักษาที่โรงพยาบาลซึ่งแต่เดิมจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาจะต้องคุย สัมภาษณ์ ตรวจสภาพจิตหรือทำแบบทดสอบทางจิตวิทยาคลินิกที่ละคน

จึงจะทราบได้ว่าผู้มารับบริการมีปัญหาอะไรหรือป่วยเป็นโรคทางจิตเวชโรคใดเพื่อให้การช่วยเหลือที่ถูกต้องซึ่งใช้เวลาค่อนข้างมาก ประกอบกับคนไข้มีจำนวนมากแต่บุคลากรมีน้อย ดังนั้นถ้าทางหน่วยงานมีแบบทดสอบที่สามารถให้ผู้มารับการรักษาทำด้วยตนเองโดยทำเป็นกลุ่ม ทำพร้อมกันหลายๆ คนในรูปแบบที่ผู้รับบริการใช้ดินสอระบายคำตอบด้วยตนเองในกระดาษคำตอบ (paper-and-pencil inventory) และทำให้ผู้รักษาทราบผลการวินิจฉัยได้ว่าผู้มารับบริการมีปัญหาสุขภาพจิตด้านใดก็จะประหยัดเวลาไปมากและย่อมจะทำให้บุคลากรทราบการวินิจฉัยของผู้มารับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Graham, 1979)

แบบทดสอบ MMPI ในปัจจุบันเป็นแบบทดสอบที่ได้รับการควบคุมการใช้โดยคณะกรรมการวิชาชีพสาขาจิตวิทยาคลินิกที่อนุญาตให้ใช้ได้เฉพาะนักจิตวิทยาคลินิกที่มีใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะเท่านั้น นักจิตวิทยาคลินิกจะใช้แบบทดสอบ MMPI เป็นเครื่องมือในการทดสอบเพื่อประกอบการวินิจฉัยโรคทางจิตเวช ทดสอบ

เพื่อทราบลักษณะบุคลิกภาพของผู้ป่วยจิตเวช หรือทดสอบบุคคลปกติเพื่อการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในองค์กร คัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่างๆ คัดเลือกบุคคลเพื่อรับทุนไปศึกษาต่อภายในประเทศหรือต่างประเทศและคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาอย่างเช่น นักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล ต้องได้รับการทดสอบด้วยแบบทดสอบ MMPI เพื่อประเมินปัญหาด้านบุคลิกภาพจิตพยาธิและสุขภาพจิตเป็นการป้องกันการสูญเสียด้านการเรียนการสอน (กนกรัตน์ และคณะ, 2549) ในการประชุมแพทยศาสตร์ศึกษาของชาติครั้งที่ 5 ให้ความสำคัญกับการคัดเลือกนักศึกษาแพทย์ที่ต้องประเมินคุณลักษณะหลายประการประกอบกันและคุณลักษณะอย่างหนึ่งที่จะต้องประเมินคือเรื่องสุขภาพจิตและวุฒิภาวะ จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับเกณฑ์การคัดเลือกบุคคลเข้าเรียนแพทย์ในสถาบันต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศพบว่า มีลักษณะคล้ายกันคือมีการประเมินด้านบุคลิกภาพด้วยแบบทดสอบต่างๆ และแบบทดสอบ MMPI ก็เป็นแบบทดสอบหนึ่งที่ยอมรับใช้ในการประเมินบุคลิกภาพเช่นกัน (กนกรัตน์ และคณะ, 2549) สำหรับที่ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการใช้แบบทดสอบ MMPI เพื่อทดสอบผู้ที่มีปัญหาทางจิตใจและมาขอรับบริการปรึกษาที่ภาควิชาจิตวิทยา ทดสอบบุคคลที่ไม่ใช่ผู้ป่วยทางจิตเวช เช่น การทดสอบนักศึกษาที่มีความประสงค์จะเข้าเรียนวิชาเอกจิตวิทยาคลินิกและชุมชนในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทเพื่อประเมินเรื่องบุคลิกภาพและสุขภาพจิตเพื่อความเหมาะสมในการเรียนสาขาจิตวิทยาคลินิกและชุมชนและใช้ทดสอบบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการ เช่น การคัดเลือกอาจารย์ใหม่ที่ภาควิชาจิตวิทยาและอาจารย์ใหม่ในคณะอื่นของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

แม้แบบทดสอบ MMPI จะได้พัฒนาและแปลมาเป็นภาษาไทยเพื่อใช้ในประเทศมาเป็นเวลานานและแม้ว่าจะได้มีการพัฒนาแบบทดสอบ MMPI รุ่นที่ 2 (MMPI-2) ออกมาใช้แล้วก็ตาม แต่หน่วยงานทางจิตวิทยาคลินิกและกลุ่มงานจิตเวชตามโรงพยาบาลต่างๆ ส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้แบบทดสอบ MMPI นี้อยู่อย่างแพร่หลาย อย่างไรก็ตามการใช้ทดสอบของ

MMPI ในประเทศไทยตลอดเวลาที่ผ่านมานักจิตวิทยาแปลผลการทดสอบโดยใช้เกณฑ์ปกติ (Norms) ของต่างประเทศ ตามคู่มือของแบบทดสอบโดยอนุโลมเอาว่าเกณฑ์ปกติดังกล่าวน่าจะใกล้เคียงกับเกณฑ์ปกติของคนไทยและใช้ของคนไทยได้ ทั้งนี้ยังไม่มีการศึกษาวิจัยที่ยืนยันได้ว่าเกณฑ์ปกติดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะใช้ในในกลุ่มคนไทยหรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการจะศึกษาผลการทดสอบลักษณะบุคลิกภาพและสุขภาพจิตด้วยแบบทดสอบ MMPI ในคนไทยเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้เกณฑ์ปกติของต่างประเทศในการแปลผลการทดสอบว่าเกณฑ์ปกติที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมที่จะใช้ทดสอบบุคลิกภาพและสุขภาพจิตในกลุ่มคนไทยหรือไม่ และจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการหาเกณฑ์ปกติ (Norms) ในกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้นในโอกาสต่อไป

ลักษณะทั่วไปของแบบทดสอบ MMPI

แบบทดสอบ MMPI ใช้ได้กับบุคคลอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป จบการศึกษาอย่างต่ำประถม 6 ต้องอ่านออกเขียนได้ดีพอสมควร ลักษณะแบบทดสอบเป็นข้อทดสอบซึ่งเป็นข้อความสั้นๆ จำนวน 566 ข้อสำหรับฉบับเต็มและ 399 ข้อ สำหรับฉบับสั้น ข้อทดสอบจะจัดทำอยู่ในรูปเล่มซึ่งจะมีคำอธิบายและข้อทดสอบเรียงติดต่อกันจากข้อ 1 ไปจนถึงข้อสุดท้าย มีกระดาษคำตอบแยกต่างหากให้ผู้รับการทดสอบระบายคำตอบลงไป ผู้รับการทดสอบจะได้รับคำอธิบายจากนักจิตวิทยาให้อ่านข้อคำถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาดูว่า ข้อความนั้นตรงกับตัวเขาหรือไม่ ถ้าตรงหรือส่วนใหญ่ตรงให้ระบายคำตอบลงในช่อง T (True) ถ้าอ่านแล้วข้อความนั้นไม่ตรงหรือส่วนใหญ่ไม่ตรงก็ให้ระบายคำตอบลงในช่อง F (False) แต่ถ้าอ่านแล้วคิดว่าข้อความนั้นไม่เกี่ยวกับตัวเขาหรือไม่ทราบจริงๆ ก็ให้เว้นไว้ไม่ต้องตอบ ในการทดสอบทุกๆ ไปจะกำหนดเวลาไว้ประมาณ 1-2 ชั่วโมง ในการทำแบบทดสอบ MMPI จะทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ เมื่อผู้รับการทดสอบทำเสร็จแล้วนักจิตวิทยาก็จะนำกระดาษคำตอบมาตรวจนับคะแนน โดยจะตรวจนับด้วยมือ (Hand Scoring) หรือจะตรวจโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer Scoring) ก็ได้ (Butcher et al., 2001) ภาควิชาจิตวิทยาได้พัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบทดสอบ MMPI ภาษาไทย สามารถให้ผู้รับการ

ทดสอบทำการทดสอบที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ได้หรือถ้าไม่สะดวกที่จะทำที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ก็สามารถทำในกระดาษคำตอบแล้วนักจิตวิทยาจะป้อนคำตอบเข้าในคอมพิวเตอร์ในภายหลังเพื่อตรวจนับคะแนนแล้วพิมพ์ผลลัพธ์ออกทางเครื่องพิมพ์

มาตรวัดในแบบทดสอบ MMPI

ในแบบทดสอบ MMPI ได้แบ่งมาตรวัดออกเป็น 2 ส่วน คือ มาตรวัดความเชื่อถือได้ในการตอบ (Validity Scales) และมาตรวัดทางคลินิก (Clinical Scales) โดยมีรายละเอียดของมาตรวัดแต่ละส่วน ดังนี้

(1) มาตรวัดความเชื่อถือได้ในการตอบแบบทดสอบ (Validity Scales)

มาตรวัดความเชื่อถือได้ในการตอบแบบทดสอบจะเป็นมาตรวัดที่ใช้ในการประเมินคำตอบของผู้รับการทดสอบว่ามีความเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ในส่วนนี้จะประกอบด้วย 4 มาตรวัด

มาตรวัดที่ 1 คือ มาตรวัดการไม่ตอบ (Cannot Say Scale - ?) ถ้าผู้รับการทดสอบเว้นว่างไม่ตอบและมีจำนวนข้อทดสอบที่ว่างเว้นมากเกินไป (เกินจำนวนข้อที่คู่มือการทดสอบกำหนด) จะถือว่าไม่มีความน่าเชื่อถือ (Invalid) และจะไม่แปลผลการทดสอบนั้น

มาตรวัดที่ 2 คือ L Scale เป็นมาตรวัดที่ตรวจจับลักษณะการตอบที่พยายามจะตอบให้ตัวเองมีลักษณะที่พึงประสงค์ ดูเป็นคนดี คนที่ตอบได้คะแนนสูงในมาตรวัดนี้มีแนวโน้มของคนที่ไม่ยอมรับความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องแม้แต่ในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ของตนเอง

มาตรวัดที่ 3 คือ F Scale เป็นมาตรวัดที่ใช้ตรวจดูการตอบที่ตั้งใจแสดงภาพทางไม่ดีหรือภาพทางลบ เป็นการแกล้งตอบให้ดูไม่ดี (Faking Bad) เป็นการประเมินบุคคลที่ไม่ได้มีปัญหสุขภาพจิตแต่แกล้งตอบให้เห็นว่าป่วยทางจิตเพื่อหวังผลอะไรบางอย่างหรือไม่ก็เป็นการตอบแบบเดาสุ่ม

มาตรวัดที่ 4 คือ K Scale เป็นมาตรวัดที่ประเมินเรื่องของการตอบไม่ตรงความจริงในลักษณะการปกป้องตนเอง (Defensiveness) ซึ่งเป็นการปฏิเสธปัญหาไม่ยอมรับว่าตนเองมีปัญหา เป็นการทำงานของจิตใจในระดับจิตใต้สำนึก

(2) มาตรวัดทางคลินิก (Clinical Scales)

มาตรวัดทางคลินิก เป็นมาตรวัดที่ทดสอบด้านบุคลิกภาพและจิตพยาธิ มี 10 มาตรวัดด้วยกัน ดังนี้

1. Hypochondriasis (Hs) คนที่ได้คะแนนสูงในมาตรวัดนี้จะเป็นคนที่หมกมุ่นกับสุขภาพร่างกายของตนเอง จะครุ่นคิดอยู่ตลอดเวลาว่าตนเองป่วยเป็นโรคนั้นโรคนั้น มักเป็นคนที่สนใจแต่เรื่องของตัวเอง เห็นแก่ตัว ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง รักตัวเอง มองโลกในแง่ร้าย จิตใจแคบ ตื้อดิ่ง ไม่ฟังพอใจสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว ไม่มีความสุขและทำให้คนที่อยู่รอบข้างไม่มีความสุขด้วย ซึ่บ่นบ่นอู้ บ่นพึมพำ เรียกร้องความสนใจจากคนอื่น ช่างติช่างวิพากษ์วิจารณ์ในสิ่งที่คนอื่นทำ มักแสดงความก้าวร้าวแต่ไม่แสดงออกตรงๆ มักไม่แสดงว่ามีอาการวิตกกังวล เป็นคนที่มีประสิทธิภาพในระดับต่ำ

2. Depression (D) เป็นมาตรวัดที่ทดสอบเกี่ยวกับอารมณ์ซึมเศร้า ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ ไม่มีกำลังใจ สิ้นหวัง ไม่ฟังพอใจในชีวิตของตนเอง มองโลกในแง่ร้าย ไม่มีความสุข ไม่เห็นในคุณค่าของตนเอง เคลื่อนไหวช้า พูดช้า คิดช้า แยกตัวเอง รู้สึกผิด ต่ำหนีดตนเอง ขาดความสนใจในสิ่งรอบตัว กังวล เครียด คนที่ได้คะแนนสูงมากๆ แสดงถึงอาการโรคซึมเศร้า

3. Hysteria (Hy) คนที่ได้คะแนนสูงในมาตรวัดนี้ เป็นคนที่ชอบแสดงออก ชอบการเข้าสังคม คบคนแบบผิวเผิน ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ปฏิเสธปัญหาทางจิตใจ ชอบที่จะมองโลกในด้านดีของชีวิตไม่ชอบคิดถึงเรื่องที่น่าความทุกข์มาให้ คนที่ได้คะแนนสูงมากจะเป็นคนที่ถูกชักจูงง่าย ไม่สามารถจะเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับสาเหตุแห่งพฤติกรรมของตนเองและของคนอื่น เวลาที่เครียดจะแสดงอาการทางกายที่เฉพาะเจาะจงบางอย่าง ชอบใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบง่ายๆ ไม่ซับซ้อน การบำบัดทางจิตจะไม่ค่อยได้ผลในคนกลุ่มนี้ แม้ว่าจะในระยะเริ่มแรกของการรักษาจะดูดี

4. Psychopathic Deviate (Pd) มาตรวัด ที่ 4 สร้างขึ้นเพื่อวัดบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม หรือ อัมพาล บุคคลที่มีคะแนนในมาตรวัดนี้สูง จะแสดงถึงลักษณะของคนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับสังคม เขาจะไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีปัญหากับกฎระเบียบของโรงเรียน ชุมชน หรือกฎหมายบ้านเมือง ไม่ยอมรับกฎกติกา ไม่ยอมรับและต่อต้านผู้มีอำนาจ

เช่น หัวหน้า เจ้าหน้าที่ ครู พ่อแม่ ส่วนคนที่ได้คะแนนต่ำ จะแสดงถึง ความเป็นคนหัวอ่อน คล้อยตาม ยอมจำนน

5. Masculinity-Femininity (Mf) ผู้ชายถ้าได้คะแนนสูงในมาตรวัดนี้จะแสดงลักษณะของคนที่น่าสนใจ ในความสวยความงาม ชอบศิลปะ มีความละเอียดอ่อน อารมณ์อ่อนไหว ชอบเข้าครัวทำอาหาร ทำงานบ้าน ส่วนผู้หญิงที่ได้คะแนนสูงในมาตรวัดนี้จะแสดงถึง ผู้หญิงที่ปฏิเสธการแสดงบทบาทของผู้หญิงแบบดั้งเดิม โบราณที่ต้องอยู่แต่หลังบ้าน คอยรับใช้ผู้ชาย เป็นช่าง ทำหลัง ชอบในกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้ชายทำกัน ประกอบอาชีพที่เป็นอาชีพของผู้ชาย เป็นคนกระฉับกระเฉง กล้าแสดงออก ชอบแข่งขัน

6. Paranoia (Pa) มาตรวัดนี้มีจุดประสงค์ในการวัดเรื่อง อาการหวาดระแวง คนที่มีคะแนนสูงในมาตรวัดนี้จะเป็นคนที่ขี้สงสัย ความรู้สึกไวมาก ยึดติด ในความคิดเห็นของตนเอง รู้สึกว่าตัวเองไม่ได้รับความ ยุติธรรมจากชีวิต หาเหตุผลเข้าข้างตนเอง เวลามีปัญหา เกิดขึ้นก็มักจะโทษว่าเป็นความผิดของคนอื่น เป็นคนที่ ระแวงระวัง คอยป้องกันตัวเอง ก้าวร้าว มักมีการโต้เถียง กับคนอื่นเป็นประจำ

7. Psychasthenia (Pt) มาตรวัดนี้ใช้วัดลักษณะ อาการย้ำคิดย้ำทำ คนที่ได้คะแนนสูงจะแสดงถึงลักษณะ คนที่ตัดสินใจไม่ได้อย่างมาก คิดซ้ำๆ ทำซ้ำๆ มีความ กลัวที่ไม่สมเหตุสมผล วิตกกังวล ตึงเครียด จิตใจปั่นป่วน ต่ำหนีดตัวเอง สมารถไม่ดี เป็นคนตรงต่อเวลามาก จะกังวล มากถ้าไปไม่ทันเวลานัด รักษาความสะอาดอย่างมาก กลัวสกปรก กลัวเชื้อโรค ทำงานแบบสมบูรณ์แบบ

8. Schizophrenia (Sc) มาตรวัดนี้ใช้ในการ ตรวจวัดอาการของโรคจิตเภท ซึ่งเป็นโรคจิตที่พบได้ บ่อยมาก อาการสำคัญของโรคจิตเภท คือ หลงผิด ประสาทหลอน โดยเฉพาะ หูแว่ว บางรายก็จะอาจจะมี อาการตัวแข็งทื่อ สำหรับคนที่ได้คะแนนสูงในมาตรวัดนี้ จะมีลักษณะของคนที่มีความคิดเห็นไม่ค่อยเหมือนคนอื่น ๆ อาจเป็นเพราะมีความคิดสร้างสรรค์ หรือคิดเห็น แปลกประหลาด ไม่ค่อยชอบการเผชิญกับความจริง แต่ ชอบการเพ้อฝันหรือฝันกลางวัน อาจรู้สึกแปลกแยก แยกตัวจากสังคมรอบข้าง คิดไม่ค่อยเป็นเหตุเป็นผล สมารถไม่ค่อยดี มีการแสดงโต้ตอบต่อสถานการณ์ไม่ค่อยเหมาะสม

9. Hypomania (Ma) คนที่ได้คะแนนสูงในมาตร วัดนี้ จะมีลักษณะอารมณ์ดีมากผิดปกติ พูดมาก อยู่ไม่นิ่ง กระปรี้กระเปร่ามาก ชอบเข้าสังคม ติดต่อกับผู้คน ชอบอยู่ใน ที่ที่ที่เต็มไปด้วยผู้คน มักเป็นคนที่สามารถสร้างความ ประทับใจในครั้งในที่พบ คนอื่นที่พบครั้งแรกจะรู้สึกว่า เขาหรือเธอเป็นมิตร ร่าเริง กระตือรือร้น มีความเชื่อมั่น ในตนเองแต่ในความเป็นจริงเขาหรือเธอจะคบกับคนอื่น แบบผิวเผิน เมื่อคบไปนานๆ จะรู้ว่าเขาเป็นคนชอบบง การคนอื่น เจ้าเล่ห์เพทุบาย และเชื่อถือไม่ได้

10. Social Introversion (Si) มาตรวัดสุดท้ายนี้ วัดเกี่ยวกับการเข้าสังคม คนที่ได้คะแนนสูงแสดงถึงคน ที่ชอบอยู่ตามลำพังคนเดียว หรืออยู่ในกลุ่มเพื่อนกลุ่ม เล็กๆ เขามีความสามารถที่จะติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น แต่ชอบที่จะอยู่ตามลำพังมากกว่า มีลักษณะขี้อาย สงวนท่าที พูดน้อย ไม่ค่อยแสดงออก ขาดความมั่นใจ ไม่ค่อยร่วมงานกิจกรรมทางสังคม และจะรู้สึกไม่สบาย โดยเฉพาะในเวลาที่อยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างเพศ

การคิดคะแนนและการแปลผลการทดสอบ MMPI

การคิดคะแนนของแบบทดสอบ MMPI ในการ วิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ MMPI ที่ผู้วิจัยสร้าง ขึ้นเองในการตรวจนับคะแนน ปรับแต่งคะแนน (บวก คะแนน K ตามสัดส่วนที่ระบุในคู่มือในบางมาตรวัด) และ รวมคะแนนแต่ละมาตรวัดตามหลักเกณฑ์การรวมและ คิดคะแนนในคู่มือแบบทดสอบจากกระดาษคำตอบของ กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 602 ราย เกณฑ์การแปลผลแบบทดสอบ MMPI ในแต่ละมาตรวัด (Scale) สำหรับมาตรวัดทาง คลินิกใช้หลักเกณฑ์การแปลผลทั่วไปซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มคะแนนต่ำ กลุ่มคะแนนปกติ และกลุ่ม คะแนนสูง โดยดูจากคะแนน T (T Score) “กลุ่มคะแนน ต่ำ” คือ กลุ่มที่ได้คะแนน T ต่ำกว่า 40 คะแนน “กลุ่ม คะแนนปกติ” คือ กลุ่มที่ได้คะแนน T ระหว่าง 40-70 และ “กลุ่มคะแนนสูง” คือกลุ่มที่คะแนน T สูงกว่า 70 (Graham, 1990) ซึ่งเป็นเกณฑ์การแปลผลทั่วไป ในทาง ปฏิบัติจริง แต่ละมาตรวัดก็อาจจะมีเกณฑ์ปกติของตัวเอง เป็นการเฉพาะ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากบุคคลทั่วไปที่มีความประสงค์จะเข้ารับการอบรมหรือเข้าทำงานในองค์กรต่างๆ และได้รับการทดสอบด้วยแบบทดสอบ MMPI โดยภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในช่วง ปี พ.ศ. 2550-2556 จำนวนทั้งสิ้น 602 คน ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงจำนวน 325 คนและกลุ่มตัวอย่างผู้ชายจำนวน 277 คน ตัวอย่างทุกรายได้รับการประเมินว่ามีความน่าเชื่อถือในการตอบแบบทดสอบ (Valid cases) กล่าวคือจะต้องเป็นตัวอย่างที่ทำแบบทดสอบโดยมีข้อทดสอบที่เว้นว่างไม่ตอบ (Cannot Say Scale) ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบทดสอบมาตรฐาน MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory) พัฒนาแบบทดสอบ โดย ดร. Starke Hathaway และนายแพทย์ J. Charnley McKinley แปลเป็นภาษาไทย โดย รศ.พ.อ.หญิง ละออ พงษ์พานิช และ ดร. James N. Butcher และแบบทดสอบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นฉบับสั้น (Short Forms) มีข้อทดสอบจำนวน 399 ข้อ (Graham, 1979) และตรวจนับคะแนนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนดิบ คะแนน T และนำเสนอด้วยตารางและภาพ Profile

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาในส่วนของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงตามตารางที่ 1 พบว่า มาตรฐานความเชื่อถือได้ในการตอบ (Validity Scale) F Scale มีคะแนน T อยู่ในช่วงของ

คะแนน T ปกติ ขณะที่ L Scale และ K Scale มีคะแนน T สูงกว่าเกณฑ์ปกติ ส่วนมาตรวัดทางคลินิก (Clinical Scale) มี 9 จากทั้งหมด 10 มาตรวัด คือ Hs D Hy Pd Mf Pa Pt Sc และ Si มีคะแนน T อยู่ในช่วงของคะแนน T ปกติ และมีเพียงมาตรวัดเดียว คือ Ma Scale ที่มีคะแนน T สูงกว่าเกณฑ์ปกติ เมื่อดูจากจาก Profile ในภาพที่ 1 จะเห็นว่า คะแนนเฉลี่ยในทุกมาตรวัด (Scale) ไม่ว่าจะเป็น Validity Scales หรือ Clinical Scales ของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงที่ได้รับการทดสอบด้วยแบบทดสอบ MMPI อยู่ในช่วงคะแนน T 40-70 โดยมาตรวัดที่มีคะแนน T สูงสุด คือมาตรวัดที่ 9 (Ma Scale) ได้คะแนน T = 65 คะแนนและเป็นมาตรวัดเดียวที่คะแนน T สูงกว่าเกณฑ์ปกติ ส่วนมาตรวัดที่สูงรองลงมาคือ มาตรวัดที่ 6 (Pa Scale) และมาตรวัดที่ 8 (Sc Scale) ซึ่งได้คะแนน T เท่ากันคือ 59 คะแนน

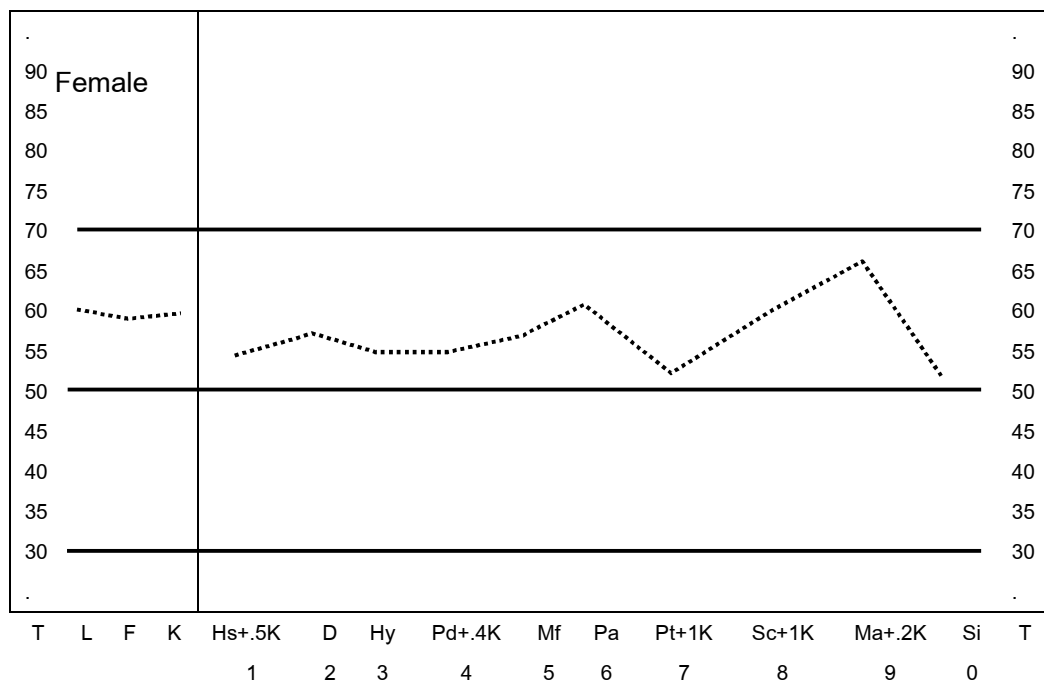
กลุ่มตัวอย่างผู้ชายตามตารางที่ 2 พบว่า ในส่วนของมาตรวัดความน่าเชื่อถือได้ในการตอบ (Validity Scale) มีลักษณะเช่นเดียวกับในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง กล่าวคือ F Scale มีคะแนน T อยู่ในช่วงของคะแนน T ปกติ ขณะที่ L Scale และ K Scale มีคะแนน T สูงกว่าเกณฑ์ปกติ ส่วนมาตรวัดทางคลินิก (Clinical Scales) ในกลุ่มตัวอย่างผู้ชายจะแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงเล็กน้อยกล่าวคือในกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย มี 7 จากทั้งหมด 10 มาตรวัด คือ Hs Hy Pd Mf Pa Pt และ Si ที่มีคะแนน T อยู่ในช่วงของคะแนน T ปกติและมี 3 มาตรวัด คือ D Sc และ Ma ที่มีคะแนน T สูงกว่าเกณฑ์ปกติ และเมื่อดูจากจาก Profile ในภาพที่ 2 จะเห็นว่าคะแนนเฉลี่ยในทุกมาตรวัด (Scale) ไม่ว่าจะเป็น Validity Scales หรือ Clinical Scales ของกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย ที่ได้รับการทดสอบด้วยแบบทดสอบ MMPI

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนดิบและคะแนน T ในแต่ละมาตราวัด (Scale) ของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง

มาตราวัด (Scale)	คะแนนในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง				เกณฑ์ปกติ (คะแนน T)
	n	คะแนนดิบ (Raw Score)		คะแนน T [†] (T Score)	
		Mean	S.D.		
L	325	7.10	2.50	60	44-53
F	325	6.26	3.52	58	50-60
K	325	17.46	4.45	60	46-55
Hs+.5K (1)	325	14.97	3.28	54	41-59
D (2)	325	22.57	4.00	56	41-59
Hy (3)	325	20.92	3.88	54	41-59
Pd+.4K (4)	325	20.76	3.15	54	41-59
Mf (5)	325	33.18	3.85	56	45-59
Pa (6)	325	10.85	2.86	59	41-59
Pt+1K (7)	325	26.69	4.06	52	41-59
Sc+1K (8)	325	28.65	4.80	59	41-59
Ma+.2K (9)	325	22.79	3.39	65	41-59
Si (0)	325	25.78	5.76	51	41-59

[†] ค่าคะแนน T ในตาราง เป็นคะแนน T โดยประมาณ

* คะแนน T อยู่ในช่วงคะแนนของเกณฑ์ปกติ

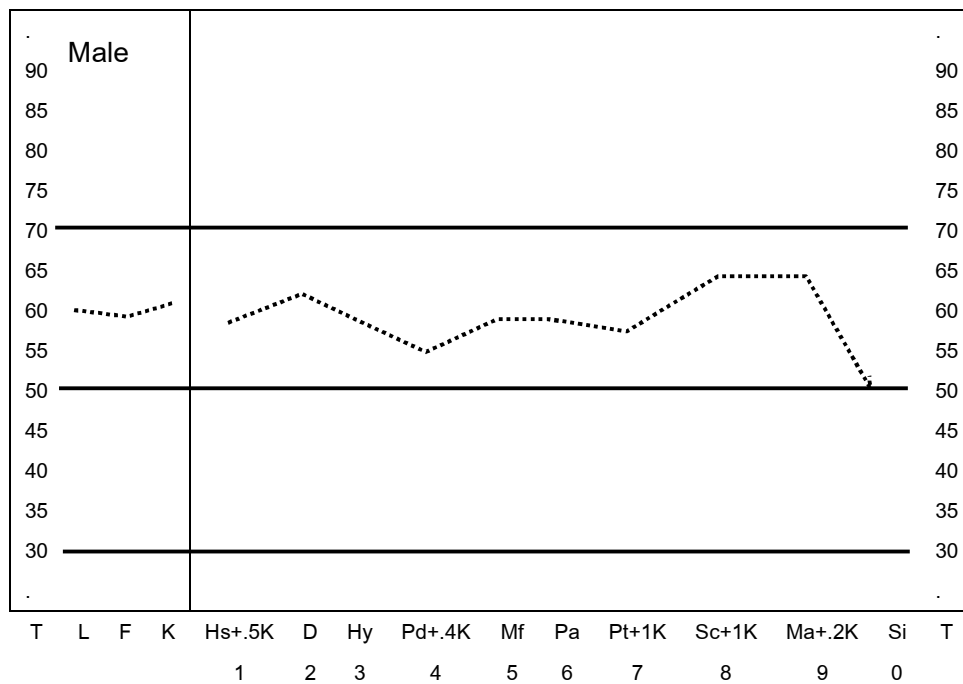
ภาพที่ 1 ภาพ Profile แสดงลักษณะบุคลิกภาพและสุขภาพจิต ของกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง

ตารางที่ 2 ตารางแสดงคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนดิบและคะแนน T ในแต่ละมาตรวัด (Scale) ของกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย

มาตรวัด (Scale)	คะแนนในกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย				เกณฑ์ปกติ (คะแนน T)
	n	คะแนนดิบ (Raw Score)		คะแนน T [†] (T Score)	
		Mean	SD		
L	277	7.17	2.49	60	44-53
F	277	6.67	4.68	59	50-60
K	277	17.96	4.34	61	46-55
Hs+.5K (1)	277	14.76	3.29	58	41-59
D (2)	277	21.8	4.04	62	41-59
Hy (3)	277	21.07	4.16	58	41-59
Pd+.4K (4)	277	20.92	3.05	54	41-59
Mf (5)	277	25.11	3.81	59	41-59
Pa (6)	277	10.81	2.91	59	41-59
Pt+1K (7)	277	26.61	3.96	57	41-59
Sc+1K (8)	277	29.41	5.73	64	41-59
Ma+.2K (9)	277	22.66	3.81	64	41-59
Si (0)	277	24.55	5.54	50	41-59

[†] ค่าคะแนน T ในตาราง เป็นคะแนน T โดยประมาณ

* คะแนน T อยู่ในช่วงคะแนนของเกณฑ์ปกติ

ภาพที่ 2 ภาพ Profile แสดงลักษณะบุคลิกภาพและสุขภาพจิต ของกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย

อยู่ในช่วงคะแนน T 40-70 เช่นเดียวกับผลการทดสอบในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิง โดยมาตรวัดที่มีคะแนน T สูงสุดมี 2 มาตรวัด คือ มาตรวัดที่ 8 (Sc Scale) และ 9 (Ma Scale) ซึ่งได้คะแนน T เท่ากัน คือ 64 คะแนน มาตรวัดที่สูงรองลงมา คือ มาตรวัดที่ 2 (D Scale) ซึ่งได้คะแนน T = 62 คะแนน และ 3 มาตรวัดนี้มีคะแนน T สูงกว่าเกณฑ์ปกติ

สรุปและวิจารณ์ผล

จากผลการศึกษาที่พบว่ามาตรวัดความน่าเชื่อถือได้ในการตอบ (Validity Scale) ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคะแนน T ใน F Scale อยู่ในช่วงของคะแนน T ปกติ แต่คะแนน T ใน L Scale และ K Scale สูงกว่าเกณฑ์ปกติทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า L Scale เป็นมาตรวัดที่ตรวจจับลักษณะการตอบที่พยายามจะตอบให้ตัวเองมีลักษณะที่พึงประสงค์ ดูเป็นคนดี ส่วน K Scale ก็เป็นมาตรวัดที่ประเมินเรื่องของการตอบไม่ตรงความจริงในลักษณะการปกป้องตนเอง (Defensiveness) ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็นบุคคลที่เข้ารับการทดสอบเพื่อรับการคัดเลือกต่งนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงมีแนวโน้มการตอบที่ตอบข้อคำถามในแบบทดสอบ MMPI ในสองมาตรวัดนี้ไปในทิศทางบวกหรือแกล้งตอบให้ดูดี (faking good) เพื่อหวังให้ตนเองได้รับการคัดเลือกจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้คะแนน T ใน L Scale และ K Scale สูงกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งผลการทดสอบดังกล่าวสอดคล้องตรงกับผลงานวิจัยของ กนกรัตน์ และคณะ (2549)

ส่วนในมาตรวัดทางคลินิก (Clinical Scales) ผลจากการวิจัยที่ได้ส่วนใหญ่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ และคณะ (2549) เช่นกัน กล่าวคือในกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงมี Ma Scale เพียงมาตรวัดเดียวที่มีคะแนน T สูงกว่าเกณฑ์ปกติ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างผู้ชายมี 3 มาตรวัด คือ D Sc และ Ma ที่มีคะแนน T สูงกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งเป็นการยืนยันว่ารูปแบบคะแนนของแบบทดสอบ MMPI ในคนไทยว่าน่าจะเป็นดังผลการวิจัยที่ศึกษาพบในครั้งนี้ ส่วนของผลการวิจัยที่แตกต่างเล็กน้อย คือ กลุ่มตัวอย่างผู้ชายในงานวิจัยของ กนกรัตน์ และคณะ (2549) มีอีก 2 มาตรวัดที่สูงกว่าเกณฑ์ปกติ คือ Mf Scale (Mean = 62.01) และ Pt Scale (Mean=59.82)

ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้ผลการวิจัยแตกต่างจากงานวิจัยในครั้งนี้ในส่วนของ Mf Scale ที่สูงกว่าเกณฑ์ปกติอาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยของ กนกรัตน์ และคณะ (2549) เป็นนักเรียนยังเป็นเด็กวัยรุ่นจึงอาจจะมีเด็กนักเรียนชายส่วนหนึ่งที่มีความสนใจและพฤติกรรมที่เอนเอียงไปในทางเพศหญิงมากน้อยตามลักษณะของเด็กวัยรุ่นชายไทยในปัจจุบัน ในส่วนของ Pt Scale ที่สูงกว่าเกณฑ์ปกติอาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยของ กนกรัตน์ และคณะ(2549) เป็นนักเรียนที่กำลังอยู่ระหว่างการสอบเข้าเรียนคณะแพทยศาสตร์ศิริราชซึ่งน่าจะมีความวิตกกังวลและความตึงเครียดสูงแต่ก็ยังเป็นที่น่าศึกษาต่อว่าทำไมคะแนนในมาตรวัด Pt ถึงสูงเฉพาะในกลุ่มผู้ชายเท่านั้น

ส่วนมาตรวัด Ma Scale ที่พบว่าเป็นมาตรวัดเดียวที่มีคะแนน T สูงกว่าเกณฑ์ปกติในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม คือกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงและกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย และสอดคล้องของกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ และคณะ (2549) อย่างชัดเจนนั้นน่าจะมีส่วนสาเหตุเนื่องมาจากวัฒนธรรมของคนไทยที่มีการวิจัยก่อนหน้านี้ที่พบว่าคนไทยเป็นคนที่มึนอุปนิสัยเน้นความสนุกสนานและความสุข (Fun-Pleasure Orientation) เพลิดเพลินกับความสุขเป็นประจำทุกวันของชีวิตโดยขาดความระมัดระวัง (Komin,1990) เพลิดเพลินกับชีวิต รักสนุก ชอบการมีปฏิสัมพันธ์สังสรรค์ ชอบร่วมงานเทศกาลและงานพิธีทางศาสนาต่างๆ (Nicola,2009) ซึ่งเป็นลักษณะบุคลิกภาพตรงตามมาตรวัด Ma Scale

จากผลการวิจัยครั้งนี้ที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีคะแนน T ของมาตรวัดส่วนใหญ่อยู่ในช่วงคะแนน T ปกติ โดยกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงมี 9 จากทั้งหมด 10 มาตรวัดและในกลุ่มตัวอย่างผู้ชายมี 7 จากทั้งหมด 10 มาตรวัดที่มีคะแนน T อยู่ในช่วงของคะแนน T ปกติ ซึ่งแสดงว่า เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ MMPI ตามคู่มือของต่างประเทศสามารถประยุกต์ใช้กับการทดสอบและแปลผลการทดสอบในคนไทยได้ เพียงแต่นักจิตวิทยาคลินิกไทยที่ใช้และแปลผลแบบทดสอบ MMPI อาจจะต้องพึงระมัดระวังในการแปลผลในมาตรวัดที่แตกต่างจากเกณฑ์ปกติไปบ้าง เช่น มาตรวัด Ma Scale ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม หรือ มาตรวัด D Scale กับ Sc Scale ในกลุ่มตัวอย่างผู้ชาย นักจิตวิทยาจะต้องแปลผลการทดสอบ

โดยคำนึงถึงความแตกต่างตรงนี้ร่วมด้วย ดังนั้นในผู้รับการทดสอบคนไทยถ้ามีคะแนน T ใน Ma Scale สูงกว่าคะแนน T เกณฑ์ปกติ (41-59) ไปเล็กน้อยก็อาจจะแปลผลลักษณะบุคลิกภาพไปตามเกณฑ์ปกติ ส่วนผู้ที่สนใจจะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแบบทดสอบที่มีมาตรวัดความเชื่อถือได้ในการตอบเช่นมาตรวัด L Scale และ K Scale ใน MMPI และต้องการศึกษาเรื่องเกณฑ์ปกติ ผู้วิจัยควรเลือกเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั่วไปที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการคัดเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะจะทำให้คะแนนในมาตรวัดดังกล่าวสูงกว่าที่ควรจะเป็น

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ สุขะตุงคะ, สุชีรา ภัทรายุตวรรตน์, ม.ล.แสงจันทร์ วุฒิกานนท์, จริยา จันตระ, วิลาสิณี ชัยสิทธิ์, กীরติ บรรกุลโรจน์ และ สร้อยสุตา อิมอรุณรักษ์. 2549.คุณลักษณะบุคลิกภาพนักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรศิริราชพยาบาล ม.มหิดล. สารศิริราช (Siriraj Medical Journal). 58(6): 861-864.
- Butcher, James N., Graham, John R. ,Yossef S. Ben-Porath., 2001. MMPI-2 (Minnesota Multiphasic Personality Inventory-2) Manual for Administration, Scoring, and Interpretation (Revised Edition). Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Graham, John R. 1979. The MMPI: A Practical Guide. New York: Oxford University Press, Inc.
- Graham, John R. 1990. MMPI-2 Assessing Personality and Psychopathology. New York: Oxford University Press, Inc.
- Nicola, B. Tannenbaum. 2009. Ruth Benedict and the Study of Thai Culture. Pacific Studies. 32(2/3): 367-391.
- Komin, Suntaree.1990. Psychology of the Thai People : Value and Behavioral Patterns. Bangkok: NIDA.

ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดต่อธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็ก ในกรุงเทพมหานคร

Marketing Mix Needs of Toddler Swimming Business in Bangkok

คณางค์ ประไพทรัพย์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการส่วนประสมทางการตลาดต่อธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาด จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยนั้นใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า “ที” และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยการทดสอบค่า “เอฟ” กรณีพบความแตกต่าง ใช้วิธีการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Method) โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 192 คน เพศหญิง 198 คน ซึ่งส่วนใหญ่ มีอายุ 30-40 ปี มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานและลูกจ้างบริษัทเอกชน มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ย มากกว่า 50,001 บาท ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นพ่อแม่ของเด็กเล็ก ที่มีอายุ 13-24 เดือน มาใช้บริการช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 11.01-13.00 น. ใช้บริการเดือนละ 3-4 ครั้ง ใช้เวลาเดินทาง 15-30 นาที มาใช้บริการโดยรถยนต์ส่วนบุคคลเสียค่าใช้จ่ายแต่ละครั้ง น้อยกว่า 300 บาท ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาด จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่า “ที” พบว่า ในรายข้อ ด้านราคาและด้านการส่งเสริมตลาด พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า แต่ละด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวโดยสรุปว่า ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดต่อธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ให้บริการ ด้านการเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ

คำสำคัญ : ความต้องการส่วนประสมทางการตลาด ธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็ก

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา แขนงวิชาการจัดการการกีฬา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ABSTRACT

This research aims to study the marketing mix needs of toddler swimming business in Bangkok comparing with a marketing mix need classified by gender, age, education, occupation and household income. A total of 390 samples answered the questionnaires which were used as a survey tool. The data were analyzed statistically using mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA (F-test). Then the differences of results were analyzed in pairs by using Scheffe Method. The samples were 192 males and 198 females aged from 30 to 40 years old. The highest education level was Bachelor Degree. The parent's occupation mainly was the officer with their income more than 50,001 Baht. The toddlers aged between 13-24 months old and normally came to attend the class during 11.01 – 13.00 on the weekend for 3 to 4 times per months and spending less than 300 Thai Baht each time. The results have shown that 1. Marketing mix needs of toddler swimming business in Bangkok overall in were in highest level : product, price, place, promotion, people, process and physical evidence and presentation. 2. result from comparing the marketing mix needs of toddler swimming business in Bangkok classified by gender using t-test were significantly different at 0.05 level. 3. The result from comparing the marketing mix needs of toddler swimming business in Bangkok classified by age, education, occupation and income using One-way ANOVA (F-test) were significantly different at 0.05 level. According to the results, marketing mix needs of toddler swimming business in Bangkok were comprised of the product, price, place, promotion, people, process and physical of evidence.

Keywords : marketing mix needs, toddler swimming business

บทนำ

ผู้ปกครอง มีบทบาทสำคัญในการเลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุด หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่บุตรหลานของตนเอง ในขณะที่วัยก่อนวัยเรียนหรือสิ่งที่ช่วยกระตุ้นพัฒนาการของเด็กเล็กก็ได้ถูกพัฒนาหลากหลายรูปแบบ ทั้งการสร้างเสริมพัฒนาการก่อนวัยเรียน โดยใช้การเล่น การร้องเพลง โดยให้ผู้ปกครองเป็นคนกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในปัจจุบัน ผู้ปกครองให้ความสนใจและส่งเสริมพัฒนาการให้บุตรหลานในด้านต่างๆ กันมากขึ้น มีการค้นคว้าหาข้อมูลที่จะหาวิธีช่วยบุตรหลานให้มีพัฒนาการที่ดี โดยวิธีหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพได้เป็นอย่างดี คือการว่ายน้ำ จากการสำรวจพื้นที่ในกรุงเทพมหานครของผู้วิจัย พบว่า ปัจจุบันมีธุรกิจสอนว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็ก หรือสถาบันสอนว่ายน้ำสำหรับเด็กทารกที่ได้รับรองมาตรฐานหลักสูตรจากต่างประเทศ โดยสถาบันจะมีเด็กเล็กมาเรียน เฉลี่ยสถาบันละประมาณ 500-700 คน โดยแต่ละสถาบันจะแบ่งการเรียน

การสอนเป็นคอร์ส คอร์สละ 10-12 ครั้ง เปิดบริการ 6 วันต่อสัปดาห์ โดยมีค่าใช้จ่ายหรืออัตราค่าบริการที่แตกต่างกันไปตามที่แต่ละสถาบันได้กำหนดขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดเป็นองค์ประกอบสำคัญของการตลาดที่สามารถควบคุมได้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมในการบริการแก่ผู้บริโภคได้ ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบธุรกิจสอนว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็ก เป็นการบริการ และผู้ปกครองของเด็กเล็กเป็นผู้มาใช้บริการ ถือเป็นกลุ่มผู้บริโภค ผู้วิจัย จึงมีหน้าที่ทำความเข้าใจ วิเคราะห์ข้อมูล และหาวิธีการทำให้กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ ได้รับความพึงพอใจ รวมถึงให้ความสนใจกับการเลือกสินค้าและบริการ ดังนั้นผู้ดำเนินการวิจัยจึงได้นำเอาส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ (product) ด้านราคา (price) ด้านสถานที่ให้บริการ (place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (promotion) ด้านบุคคล (people) ด้านกระบวนการให้บริการ (process) และด้านลักษณะทางกายภาพ

(physical evidence) (Kotler, 2003) ให้มีบทบาทด้านการตลาด ซึ่งส่วนประสมทางการตลาดเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบว่า การแบ่งส่วนตลาดเชิงประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ย (ศุภชาติ, 2557) ส่งผลต่อความต้องการส่วนประสมทางการตลาดมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix, 7P's) ที่มีผลต่อธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็ก

2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ปกครองเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้ปกครองของเด็กเล็กในกรุงเทพมหานครที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน จะมีความต้องการส่วนประสมการตลาดที่ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองที่เข้ามาใช้บริการธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร กำหนดกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ไม่สามารถทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (กัลยา, 2549) โดยใช้สูตรของ Cochran (1977) ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนองค์ประกอบของประชากร และแบ่งสัดส่วนตามจำนวนสถานที่ โดยมีการกำหนดเวลาในการเก็บแบบสอบถาม 1 ชุด ทุก 20 นาที เลือกประชากรจนครบตามจำนวนที่ผู้วิจัยต้องการ โดยจะสุ่มจากผู้ปกครอง ทั้งเพศชายและหญิง ที่ใช้บริการสถานประกอบการธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร แต่ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ จะใช้กลุ่มตัวอย่าง จากสถานที่ จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ Aqua Baby, Baby Pool, Swimming Kids Thailand, Bangkok Dolphin, Bangkok

Kids และ Little Whale แห่งละ 65 คน (ชาย 32 คน หญิง 33 คน) รวมเป็นจำนวน 390 คน

เครื่องมือวิจัยใช้แบบสอบถามผู้ปกครอง ที่เข้ามาใช้บริการธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไป สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ลักษณะพฤติกรรมโดยทั่วไปเกี่ยวกับกับการใช้บริการธุรกิจว่ายน้ำเด็กเล็ก

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่เข้ามาใช้บริการธุรกิจเกี่ยวกับความต้องการส่วนประสมทางการตลาดต่อธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็ก โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

ชนิด 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด โดยมีเนื้อหาครอบคลุมความต้องการส่วนประสมทางการตลาด 7 ด้าน

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.00

หมายถึง ระดับความต้องการ มากที่สุด

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50

หมายถึง ระดับความต้องการ มาก

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50

หมายถึง ระดับความต้องการ น้อย

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50

หมายถึง ระดับความต้องการ น้อยที่สุด

4. ความคิดเห็นส่วนตัวและข้อเสนอแนะอื่นๆ จากนั้น ทดลองสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาทางการวิจัยเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจที่ได้ศึกษาจากข้อมูล เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อการตรวจสอบและแก้ไขอีกครั้ง ต่อมา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) เท่ากับ 0.996 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาคุณภาพ

กับกลุ่มที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (reliability) จำนวน 30 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ค่าดัชนีความสอดคล้องไว้ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งเครื่องมือมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.878 จากนั้น ทำการเก็บข้อมูลรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองโดยการใช้แบบสอบถามและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติและรายงานผลวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการทำแบบสอบถามจะถูกรวบรวมและนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ แบ่งเป็นสัดส่วน เพื่อหาค่าทางสถิติต่างๆ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และ 2 คือ ข้อมูลทั่วไป สถานภาพ และลักษณะพฤติกรรมโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check List) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ของแต่ละคำตอบ คิดเป็นร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางกับความเรียง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความต้องการส่วนประสมทางการตลาด โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating Scale) ชนิด 4 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย น้อยที่สุด นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้น ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดต่อธุรกิจจ่ายน้ำเด็กทารกของผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ใช้ค่า "ที" (t-test) ในการทดสอบ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ใช้ค่า (One – way ANOVA) ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เป็นการศึกษาระหว่างการแบ่งส่วนตลาดเชิงประชากรกับความต้องการส่วนประสมทางการตลาด ใช้การทดสอบค่า "เอฟ" (F-test) กรณีที่พบความแตกต่างใช้วิเคราะห์รายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe Method)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สถานภาพ และลักษณะพฤติกรรมโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงจำนวน 198 คน และเพศชาย จำนวน 192 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30-40 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน มีรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 50,001 บาทขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น พ่อ แม่ มีบุตร หลาน อายุ 13-24 เดือน รู้จักกับธุรกิจจ่ายน้ำสำหรับเด็กผ่านทาง Website และ Facebook มีความต้องการให้บุตร หลาน ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มาใช้บริการเป็นคอร์สแรก มาใช้บริการในวันเสาร์อาทิตย์ มาใช้บริการในเวลา 11.01-13.00 น. ใช้บริการ 3-4 ครั้งต่อเดือน ใช้เวลาเดินทาง 15-30 นาที เดินทางมาใช้บริการด้วยรถยนต์ส่วนบุคคล มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาใช้บริการแต่ละครั้งน้อยกว่า 300 บาท

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความต้องการส่วนประสมทางการตลาด

1. ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจจ่ายน้ำสำหรับเด็กในกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตารางที่ 1

ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ด้านกระบวนการให้บริการในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ด้านลักษณะทางกายภาพในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ด้านสถานที่ให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ด้านราคาอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 และด้านการส่งเสริมการตลาดในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการส่วนประสมทางการตลาด ของผู้ใช้บริการธุรกิจ
วัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร (n = 390)

ความต้องการส่วนประสมทางการตลาด	\bar{X}	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	3.64	0.49	มากที่สุด
2. ด้านราคา	3.65	0.52	มากที่สุด
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	3.66	0.50	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.57	0.62	มากที่สุด
5. ด้านบุคคล	3.81	0.38	มากที่สุด
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.73	0.45	มากที่สุด
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.70	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	3.68	0.49	มากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร

ดังรายชื่อในตาราง มีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.1 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ
ดังตารางที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร เพศชายและหญิง

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็ก
ในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

ความต้องการส่วนประสมทางการตลาด	เพศ				t	p
	ชาย (n = 192)		หญิง (n = 198)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านราคา ข้อราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม	3.46	0.61	3.60	0.56	-2.405	.017*
2. ด้านการส่งเสริมการตลาด ข้อมีสิทธิพิเศษให้กับสมาชิก	3.45	0.70	3.60	0.64	-2.188	.029*
3. ด้านการส่งเสริมการตลาด ข้อมีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการ	3.43	0.71	3.61	0.62	-2.668	.008*
4. ด้านลักษณะทางกายภาพ ข้อสถานที่ให้บริการมีการตกแต่งอย่างเหมาะสม	3.57	0.51	3.68	0.49	-2.161	.031*

*p < 0.05

2.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ
ดังตารางที่ 3

ในด้านส่งเสริมการตลาด มีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

ความต้องการ ส่วนประสมทางการตลาด	1		2		3		F	p	เปรียบเทียบ รายคู่
	ต่ำกว่า 30 ปี		30 – 40 ปี		41 ปีขึ้นไป				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1. ด้านผลิตภัณฑ์	3.69	0.45	3.63	0.50	3.60	0.51	1.521	.546	-
2. ด้านราคา	3.78	0.43	3.63	0.52	3.63	0.54	4.719	.009*	(1-2), (1-3)
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	3.67	0.49	3.64	0.50	3.66	0.49	0.536	.687	-
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.71	0.50	3.50	0.61	3.56	0.64	4.790	.009*	(1-2)
5. ด้านบุคคล	3.85	0.35	3.79	0.39	3.80	0.38	1.485	.340	-
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.81	0.39	3.70	0.48	3.72	0.46	2.618	.219	-
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.81	0.40	3.65	0.52	3.70	0.50	3.723	.029*	(1-2)
โดยรวม	3.76	0.43	3.65	0.50	3.67	0.50	2.770	.263	-

*p < 0.05

2.3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา ดังตารางที่ 4

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับ

การศึกษา ในด้านกระบวนการให้บริการ มีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการ ส่วนประสมทางการตลาด	1		2		3		F	p	เปรียบเทียบ รายคู่
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1. ด้านผลิตภัณฑ์	3.61	0.50	3.64	0.49	3.63	0.50	0.645	.545	-
2. ด้านราคา	3.61	0.50	3.65	0.52	3.66	0.53	0.968	.384	-
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	3.60	0.53	3.66	0.48	3.66	0.51	1.274	.370	-
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.57	0.54	3.57	0.62	3.57	0.60	2.188	.257	-
5. ด้านบุคคล	3.71	0.44	3.81	0.38	3.83	0.35	2.176	.266	-
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.55	0.52	3.73	0.45	3.77	0.42	4.409	.014*	(1-2), (1-3)
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.60	0.51	3.73	0.48	3.68	0.51	2.182	.282	-
โดยรวม	3.61	0.51	3.68	0.49	3.69	0.49	1.977	.308	-

*p < 0.05

2.4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ ดังตารางที่ 5

ในด้านการส่งเสริมการตลาด มีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการส่วนประสมทางการตลาด	1		2		3		4		F	p	เปรียบเทียบรายคู่
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ (n = 50)		พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน (n = 133)		ประกอบธุรกิจส่วนตัว (n = 128)		อื่นๆ (n = 79)				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1. ด้านผลิตภัณฑ์	3.66	0.48	3.64	0.50	3.63	0.43	3.62	0.49	0.870	0.51	-
2. ด้านราคา	3.63	0.49	3.66	0.54	3.66	0.51	3.63	0.52	0.276	.837	-
3. ด้านสถานที่ให้บริการ	3.68	0.47	3.68	0.49	3.67	0.49	3.58	0.53	1.139	.408	-
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.39	0.67	3.59	0.61	3.62	0.58	3.55	0.60	3.754	.030*	(1-3)
5. ด้านบุคคล	3.81	0.38	3.83	0.37	3.82	0.37	3.76	0.40	0.919	.616	-
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.72	0.46	3.77	0.43	3.75	0.44	3.64	0.50	1.984	.200	-
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.64	0.53	3.72	0.48	3.74	0.48	3.66	0.50	1.528	.494	-
โดยรวม	3.65	0.50	3.70	0.49	3.70	0.47	3.63	0.51	1.496	.440	-

*p < 0.05

2.5 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ดังตารางที่ 6

ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ดังรายชื่อในตาราง มีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

ความต้องการส่วนประสมทางการตลาด	1		2		3		F	p	เปรียบเทียบรายคู่
	ต่ำกว่า		30,000 –		50,001 บาท				
	30,000 บาท		50,000 บาท		ขึ้นไป				
(n = 10)		(n = 85)		(n = 295)					
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1. ด้านราคา ข้อราคาของสินค้าและอุปกรณ์ มีความคุ้มค่าคุ้มค่า	4.00	0.00	3.56	0.50	3.65	0.54	3.249	.040*	(1-2)
2. ด้านราคา ข้อราคาอาหารและเครื่องดื่ม มีความเหมาะสม	4.00	0.00	3.59	0.52	3.50	0.59	4.084	.018*	(1-3)

*p < 0.05

สรุปและวิจารณ์ผล

1. ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดต่อธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.1 ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ต่อธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร

ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสิ่งที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการมากที่สุด คือ มีสระวัยน้ำที่ได้มาตรฐาน มีการตรวจวัดค่าน้ำที่ได้มาตรฐาน อาจเพราะผลิตภัณฑ์ที่ดี มีมาตรฐานที่ดี จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิธินันต์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของศูนย์กีฬาทางน้ำบึงหนองบอน กรุงเทพมหานคร” พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ศูนย์กีฬาฯ ควรจะมีการรักษาความเป็นมาตรฐานของสนามกีฬาทางน้ำอยู่เสมอ

1.2 ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดด้านราคาต่อธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร

ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสิ่งที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการมากที่สุด คือ มีราคาค่าบริการต่อคอร์สมีความเหมาะสม ราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสม ราคาของสินค้าและอุปกรณ์มีความคุ้มค่า

คุ้มค่า อาจเพราะ ราคาที่เหมาะสม คุ้มค่ากับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ผู้บริโภคจะได้รับ เป็นปัจจัยที่จะทำให้ผู้บริโภคนั้นพิจารณาเป็นอันดับแรก และราคาดังนั้นก็ขึ้นอยู่กับ การกำหนดราคาของผู้ประกอบการ ซึ่งจะต้องมีการวางกลยุทธ์ทางด้านราคาที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณุรวี (2555) ที่ศึกษาเรื่อง “ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการสถานโบว์ลิ่งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” พบว่า ปัจจัยด้านราคาของผู้ใช้บริการมีความต้องการในระดับมากที่สุด

1.3 ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดด้านสถานที่ให้บริการต่อธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร

ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสิ่งที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการมากที่สุด คือ มีสถานที่มีการรักษาความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน อาจเพราะความปลอดภัยเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ สอดคล้องกับ ทฤษฎีของ Maslow (1943) คือ ลำดับขั้นของความ ต้องการ ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการความปลอดภัยจะเป็นความต้องการเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิต ร่างกาย ความเจ็บป่วย ทรัพย์สิน และการสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ

1.4 ความต้องการส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาดต่อธุรกิจวัยหน้าสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร

ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสิ่งที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการมากที่สุด คือ มีสิทธิพิเศษให้กับสมาชิก อาจเพราะ เป็นเรื่องของการส่งเสริมการตลาดเน้นความจงรักภักดีของผู้บริโภค และเมื่อผู้บริโภคสมัครสมาชิกกับธุรกิจบริการใดๆ ก็หวังให้มีสิทธิพิเศษที่ผู้บริโภคควรจะได้รับจากธุรกิจบริการนั้นๆ เช่น การได้รับการสมัครครอสใหม่ก่อน มีที่จอดรถสำหรับสมาชิก หรืออาจจะได้ราคาที่ถูกกว่าผู้ที่ไม่ได้สมัครเป็นสมาชิก ในการสมัครเป็นสมาชิก ผู้บริโภคอาจจะต้องเสียเงินเพื่อสมัครด้วย สอดคล้องกับ ศิริวรรณ (2548) ที่กล่าวว่า การสมัครสมาชิกนั้น เกิดขึ้นเมื่อผู้บริโภคมีการรับข่าวสารตลอดเวลา ทำให้อาจจะไปทดลองใช้บริการของคู่แข่งได้และในที่สุดธุรกิจอาจสูญเสียผู้บริโภคไป ทำให้การสมัครสมาชิกเป็นการผูกมัดและสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริโภคไม่ให้เห็นไปไหน แต่สิ่งที่จะต้องทำ คือ จะต้องสร้างความแตกต่างของสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภคที่เป็นสมาชิกกับบุคคลทั่วไปอย่าง

1.5 ความต้องการส่วนประสมทางการตลาด ด้านบุคคลต่อธุรกิจวัยหน้าสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร

ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสิ่งที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการมากที่สุด คือ ผู้ให้บริการมีจำนวนเพียงพอ มีความเอาใจใส่ เต็มใจให้บริการ มีบุคลิกภาพดี กิริยามารยาทดี สุภาพ เรียบร้อยเป็นกันเอง ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความรู้ความเข้าใจ สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการได้ อาจเพราะ ผู้ให้บริการเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจบริการ เพราะผู้ให้บริการจะเป็นด่านแรกที่ผู้บริโภคจะต้องเจอ ทำให้ธุรกิจจะต้องมีการจัดการด้านบุคคลที่ดี ผู้ให้บริการต้องมีความเพียงพอต่อการให้บริการ ผู้ให้บริการต้องมีบุคลิกภาพที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในงานของตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรานม (2541) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการบุคคลที่รับผิดชอบเพียงพอกับการดำเนินการจัดบริการมีความรู้ความเข้าใจในการจัดบริการ บุคคลผู้ให้บริการ มี

บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ สนใจ เอาใจใส่ ผู้มาใช้บริการในระดับมากที่สุด

1.6 ความต้องการส่วนประสมทางการตลาด ด้านกระบวนการให้บริการต่อธุรกิจวัยหน้าสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร

ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสิ่งที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการมากที่สุด คือ มีแผนสำรองเมื่อเกิดกรณีฉุกเฉิน มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี การให้บริการมีความรวดเร็ว สะดวกสบาย มีระบบในการจัดการให้บริการที่ดี อาจเพราะ การวางแผนที่เป็นสิ่งสำคัญ ในการทำกิจกรรมหรือทำธุรกิจใดๆ ต้องมีการวางแผนเมื่อเกิดเรื่องฉุกเฉินขึ้น และต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี ผู้ใช้บริการยังมีความต้องการให้บริการมีความรวดเร็ว สะดวกสบาย มีระบบในการจัดการให้บริการที่ดีอีกด้วย สอดคล้องกับ Parasuraman, Berry and Zeithaml (1990) ที่กล่าวว่า ผู้ใช้บริการตัดสินคุณภาพของการบริการด้านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้บริการ คือ ด้านการเข้าถึงการบริการ (Access) หมายถึง ความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร เช่น สามารถโทรศัพท์ติดต่อได้ตลอดเวลา การบริการที่มอบแก่ผู้ใช้บริการต้องอำนวยความสะดวกในด้านเวลา และสถานที่ไม่ผู้ใช้บริการต้องคอยนาน ต้องมีความเหมาะสม สะดวกสบายในการเดินทาง

1.7 ความต้องการส่วนประสมทางการตลาด ด้านลักษณะทางกายภาพต่อธุรกิจวัยหน้าสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร

ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสิ่งที่ผู้ใช้บริการมีความต้องการมากที่สุด คือ มีระบบความปลอดภัยของเด็กเล็ก สถานที่ให้บริการมีความปลอดภัยโปร่งไม่แออัด ผู้ให้บริการมีเครื่องแบบชุดเงินสามารถสังเกตได้ง่าย อาจเพราะ ลักษณะทางกายภาพหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก ไม่ว่าจะเป็นบริเวณรอบข้างของสถานที่ให้บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกนอกเหนือจากตัวบริการ ก็เป็นสิ่งสำคัญอีกสิ่งที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการดูดีขึ้น สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ณุรวี (2555) ที่ศึกษาเรื่อง “ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการสถานโบว์ลิ่งในเขตกรุงเทพมหานครและ

ปริมาตร” พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะทางกายภาพมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ครอบครัวเฉลี่ย

2.1 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการเพศชายและหญิง มีความต้องการส่วนประสมทางการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริการเพศหญิงมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาดมากกว่าเพศชาย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ความแตกต่างทางเพศมีผลทำให้ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดแตกต่างกันสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนุดร (2554) ที่ศึกษาเรื่อง “ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายในสนามกีฬาแห่งชาติ” ที่กล่าวว่า เพศหญิงมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาดมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้หญิงมีความอ่อนไหวต่อความต้องการต่างๆ มากกว่าผู้ชาย

2.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะอายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความเหมือนหรือแตกต่างกันในเรื่องของความคิดหรือพฤติกรรม นอกจากความแตกต่างในเรื่องความคิดแล้ว อายุยังเป็นสิ่งที่กำหนดความแตกต่างในเรื่องของความยากง่ายในการชักจูงใจด้วย การวิจัยทางจิตวิทยาพบว่า คนที่มีวัยต่างกันมีวุฒิภาวะที่ต่างกัน มักจะมีความต้องการในสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไปด้วย (ปรมะ, 2541)

2.3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้บริการ มีความต้องการส่วนประสมทางการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะระดับการศึกษาส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของบุคคล ผู้ที่มีการศึกษาสูง มีแนวโน้มจะบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ รวมอยู่ในข้อปัจจัยส่วนบุคคล (Kotler, 2003)

2.4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะ อาชีพส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของบุคคล ผู้ที่ประกอบอาชีพที่ต่างกันจะนำไปสู่ความต้องการและความจำเป็นที่แตกต่างกัน รวมอยู่ในข้อปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นกระบวนการการตัดสินใจของผู้ซื้อที่ได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลด้านต่างๆ เช่น อายุ วงจรครอบครัว การศึกษา รายได้ ค่านิยม (Kotler, 2003)

2.5 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการส่วนประสมทางการตลาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะ ระดับรายได้ เป็นตัวแปรเชิงประชากรที่บ่งบอกให้เห็นถึงความสามารถในการจับจ่ายใช้สอยของผู้บริโภค สินค้าต่างๆ ที่ผู้บริโภคเลือกสรรตามความพึงพอใจมักจะอาศัยระดับราคาในการตัดสินใจควบคู่ไปกับคุณค่าของสินค้า แต่ผู้บริโภคไม่อาจเลือกสินค้าคุณภาพดีหรือสินค้าที่มีคุณค่าสูงสุดได้เท่าเทียมกัน เพราะข้อจำกัดด้านรายได้ รายได้ก็เป็นหัวใจอีกประการหนึ่งที่กำหนดว่า ผู้บริโภคควรจะซื้อหรือไม่ซื้อบริการนั้นๆ มาก (ศุภชาติ, 2557)

จากผลการวิจัย กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดต่อธุรกิจวัยน้ำสำหรับเด็กเล็กในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ให้บริการ ด้านการเสริมการตลาด ด้านบุคคล ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาและค้นคว้าเรื่องแนวทางการประชาสัมพันธ์ธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็ก
2. ควรมีการศึกษาและค้นคว้าเรื่องความพึงพอใจต่อธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็ก
3. ควรมีการศึกษาและค้นคว้าเรื่องความคาดหวังและความคุ้มค่าของผู้ประกอบการธุรกิจว่ายน้ำสำหรับเด็กเล็ก
4. ควรมีการศึกษาและค้นคว้าเรื่องความต้องการส่วนประสมทางการตลาดในธุรกิจอื่นๆ ที่กำลังอยู่ในกระแส

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คณาจารย์ทุกท่าน บิดา มารดา และบุคคลที่มีส่วนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2549. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนุตร ธีรวัฒน์อมร. 2554. ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการทางการกีฬาและการออกกำลังกายในสนามกีฬาแห่งชาติ. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐวี วงษ์ชัยสุวรรณ. 2555. ความต้องการส่วนประสมทางการตลาดของผู้ใช้บริการสถานโบว์ลิ่งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิธินันต์ โพธิ์ปัญญาศักดิ์. 2553. แนวทางการพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของศูนย์กีฬาทางน้ำบึงหนองบอน กรุงเทพมหานคร. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประมะ สตะเวทิน. 2541. การสื่อสารมวลชน กระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

- ปรานม รอดทัศนาศ. 2541. ความต้องการบริการการออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรและนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์กีฬาและสุขภาพมหาวิทยาลัยรังสิต.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2541. การวิจัยธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร: เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2548. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- ศุภชาติ เอี่ยมรัตน์กุล. 2557. หลักการตลาด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แสงดาว จำกัด.
- Cochran, W. G. 1977. Sampling Techniques: Wiley India Pvt. Limited.
- Kotler, P. 2003. Marketing Management: Prentice Hall.
- Maslow, A. H. 1943. Hierarchy of Needs : A Theory of Human Motivation Vol. 370-96.
- Parasuraman, Berry, and Zeithaml. 1990. Guidelines for Conducting Service Quality Research.

หลักเกณฑ์และรูปแบบการส่งต้นฉบับบทความเพื่อตีพิมพ์ใน

วารสารวิจัยรามคำแหง

(Ramkhamhaeng Research Journal)

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาตีพิมพ์บทความ

1. ผลงานทางวิชาการที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่เคยผ่านการเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผลงานทางวิชาการที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น
3. ผลงานทางวิชาการที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องเป็นบทความที่มีคุณค่าทางวิชาการ คือ เกิดขึ้นจากผู้เขียนได้ทำการทดลอง สร้างสรรค์ สังเคราะห์ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานโดยตรง หรือเป็นบทความที่เสนอถึงความคิดหรือหลักการใหม่ที่เป็นไปได้และมีทฤษฎีประกอบหรือสนับสนุนอย่างเพียงพอ มีประโยชน์ต่อการศึกษาและการวิจัย
4. ผลงานทางวิชาการที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์ต้องไม่ได้ลอกเลียนหรือดัดทอนมาจากผลงานวิจัยของผู้อื่นหรือจากบทความอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากการอ้างอิงที่ถูกต้อง
5. ผู้เขียนต้องจัดเตรียมต้นฉบับตามรูปแบบข้อกำหนดในการส่งต้นฉบับอย่างเคร่งครัด
6. ผู้เขียนได้แก้ไขความถูกต้องของบทความที่ส่งมาตีพิมพ์ตามข้อเสนอแนะของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) แล้ว
7. บทความจะต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากกองบรรณาธิการแล้วเท่านั้น

รูปแบบการจัดเตรียมต้นฉบับ

1. ให้พิมพ์โดยใช้กระดาษ **A4** พิมพ์หน้าเดียว
2. จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม **Microsoft Word for Windows**
3. ใช้ตัวอักษรแบบ **Browallia UPC/New**
4. ระยะห่างระหว่างบรรทัดใช้ **Double Space** โดยมีความยาวไม่เกิน 30 หน้า (รวมเอกสารอ้างอิง)
5. การตั้งค่าน้ำกระดาษ
 - ระยะขอบบน (Top margin) 1" หรือ 2.54 เซนติเมตร
 - ระยะขอบล่าง (Bottom margin) 1" หรือ 2.54 เซนติเมตร
 - ระยะขอบซ้าย (Left margin) 1" หรือ 2.54 เซนติเมตร
 - ระยะขอบขวา (Right margin) 1" หรือ 2.54 เซนติเมตร

รายละเอียดการจัดเตรียมต้นฉบับ

ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ จัดให้อยู่ชิดซ้ายหน้ากระดาษ ชื่อภาษาอังกฤษ ขึ้นต้นคำให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และให้ใช้ตัวอักษรขนาด 18 ตัวหนา

ชื่อผู้เขียน ให้ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ และให้จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ โดยให้กำกับหมายเลขยกกำลังไว้ต่อท้ายด้วย สำหรับชื่อของหน่วยงานให้พิมพ์ไว้ในส่วนของเชิงอรรถ (หน้าที่ 1) โดยพิมพ์ชื่อหน่วยงานต้นสังกัดให้ตรงกับตัวเลขยกกำลังที่กำกับไว้ในหน้าเดียวกัน

บทคัดย่อ และ ABSTRACT ใช้ตัวอักษรขนาด 18 ตัวหนา และให้จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ สำหรับเนื้อความให้ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ โดยเนื้อหาต้องครอบคลุมถึงบทนำ วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและวิจารณ์ผล เป็นลำดับ

คำสำคัญ (Keywords) : ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3 - 5 คำ โดยพิมพ์ต่อจากส่วนเนื้อหาของบทคัดย่อ และ Abstract ให้ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ และให้จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ

เนื้อหา ให้จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ **หัวข้อใหญ่** ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา **หัวข้อย่อย** ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวหนา จัดชิดซ้ายคอลัมน์ เนื้อความใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ โดยให้บรรทัดแรกของทุกย่อหน้าเยื้อง 0.5 นิ้ว ของบรรทัดถัดไป โดยเรียงหัวข้อตามลำดับดังนี้ **บทนำ วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและวิจารณ์ผล กิตติกรรมประกาศ และเอกสารอ้างอิง**

รูปภาพ จัดให้ชิดซ้ายของคอลัมน์ ความละเอียดของรูปภาพไม่น้อยกว่า 600x600 dpi คำบรรยายรูปภาพให้พิมพ์ไว้ใต้รูปภาพ ให้ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ โดยให้แนบไฟล์รูปภาพที่ประกอบในเนื้อเรื่องมาต่างหาก จากไฟล์เอกสารปกติ

ตาราง จัดให้ชิดซ้ายของคอลัมน์ รูปแบบของตารางให้ใช้แบบ Table classic I คำบรรยายตารางให้จัดพิมพ์ไว้ด้านบนของหัวข้อตาราง และใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ

หมายเหตุ ต้นฉบับบทความที่น่าส่งจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเขียนที่กำหนดเท่านั้น จึงจะได้รับการพิจารณา ดำเนินการประเมินบทความก่อนตีพิมพ์

การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิง

• การอ้างอิงในเนื้อเรื่อง

ให้วงเล็บชื่อผู้แต่ง (ภาษาไทย) ชื่อสกุลผู้แต่ง (ภาษาต่างประเทศ) และปีที่พิมพ์ของเอกสารที่อ้างถึง ต่อท้ายข้อความที่ต้องการอ้าง ตัวอย่าง

..... (มณี และคณะ, 2550) หรือ (Archawaranon et al., 2003)

Archawaranon et al. (2003) หรือ มณี และคณะ (2550)

• การอ้างอิงท้ายเรื่อง

1. วารสาร

ก. ภาษาไทย

ชื่อผู้เขียน (ให้เขียนชื่อเต็ม ตามด้วยชื่อสกุล). ปีที่พิมพ์. ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร (ใช้ชื่อเต็ม). ปีที่ (ฉบับที่): หน้า
ปรากฏบทความ. เช่น

พุทธชาติ โปธิบาล และ ธนวัฒน์ ตรงดี. 2541. สถานะของภาษาตากใบในภาษากัน. วารสาร
สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 4(2): 167-187.

ข. ภาษาอังกฤษ

ใช้เช่นเดียวกับภาษาไทย แต่ชื่อผู้เขียนใช้ชื่อสกุลขึ้นก่อน, ตามด้วยตัวอักษรย่อของชื่อต้น. และวารสารใช้ชื่อตัวย่อ
ตามเกณฑ์ที่ใช้กัน เช่น

Archawaranon, M. 2003. The impact of human interference on Hill Mynahs *Gracula religiosa*
breeding in Thailand. *Bird Conserv. Intl.* 13 (2): 139-149.

2. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อหนังสือ. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์. ผู้จัดพิมพ์. เช่น

มณี อัครวานนท์. 2549. นกขุนทอง: งานวิจัยเพื่อการอนุรักษ์นกในเขตร้อน. กรุงเทพฯ. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
Sharp, W.F. 1985. *Investment*. 3rd ed. New Jersey. Prentice-Hall.

3. บทความ/เรื่อง/ตอน ในหนังสือรวมเรื่องหรือรายงานประจำปี

ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ. ชื่อเรื่อง. (ฉบับพิมพ์ ถ้ามี), หน้าปรากฏบทความ.

ผู้จัดพิมพ์. สถานที่พิมพ์. เช่น

เสรี ลีลาลัย. 2542. เศรษฐกิจชาตินิยมในประเทศไทยกำลังพัฒนาและสถานการณ์ในประเทศไทย. ใน ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ
(บรรณาธิการ). 1999 จุดเปลี่ยนแห่งยุคสมัยใหม่ (หน้า 90-141). ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะ
เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

4. การอ้างอิงจากวารสารออนไลน์

ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่และฉบับที่พิมพ์: หน้าปรากฏบทความ. ที่มา:

สถานที่มาของสารสนเทศ. เช่น

Overby, J.M. 1996. Ozone brings better water. *Water Technology [Online]*. 19, no. 5:

62-64. Abstract from Dialog File: Water Resources Abstract (117) Item: 00798344

5. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อวิทยานิพนธ์. สถานที่พิมพ์. ชื่อสถาบันการศึกษา

พรชัย วงศ์วานา. 2543. การศึกษาชีววิทยาประชากรของนกขุนทองในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

การส่งต้นฉบับ

ส่งต้นฉบับ จำนวน 4 ชุด พร้อมแผ่น CD จำนวน 1 แผ่น ไปยัง กองบรรณาธิการวารสารวิจัยรามคำแหง สถาบันวิจัยและ
พัฒนา อาคารสุขโขทัย ชั้น 12 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โทรศัพท์ 0-2310-
8696, โทรสาร 0-2310-8119 Email: ruresearch@ru.ac.th